DB 24 april 2024
Bijlage 4.1.1

parkstad
stadsregio limburg

Concept jaarstukken 2023

Inhoud

1. Inleiding en samenvatting 4
1.1 Kernagenda 4
1.2 Speerpunten 5
1.3 Samenvatting van de financiën in 2023 6
1.4 Voorstel resultaatbestemming 2023 8
2. Programma Kerntaken 9
2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2023 9
2.1.1 BC Ruimte en Mobiliteit 9
2.1.2 BC Duurzaamheid 12
2.1.3 BC Economie en Toerisme 16
2.1.4 BC Wonen en Herstructurering 20
2.1.5 BC Sociaaleconomische Structuurversterking 32
2.1.6 Grensoverschrijdende Samenwerking 35
2.2 Financieel overzicht programma Kerntaken 37
2.2.1 Werkbudgetten 38
2.2.2 Regionale Initiatieven 39
2.2.3 Cofinanciering door derden van kernactiviteiten 39
2.2.4 Formatie en bezetting programma activiteiten 39
2.2.5 Financiering en afschrijving buitenring 39
3. Programma Flexibele Schil 40
3.1 Administratie zonnepanelen 40
4. Algemene dekkingsmiddelen 41
4.1 Gemeentelijke bijdrage Kerntaken 41
5. Overhead, bedrijfsvoering en frictiebudget 42
5.1 Ontwikkeling bedrijfsvoering 42
5.2 Loonkosten, formatie en bezetting 43
5.3 Frictiebudget 43
5.4 Rechtmatigheid 44
6. Bedrag heffing vennootschapsbelasting 45
7. Onvoorzien 45
8. Mutatie reserves 45
9. Paragrafen 45
9.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 45
9.2 Financiering 47
9.3 Wet Open Overheid 49

10. Balans 50
11. Overzicht baten en lasten 2023 52
12. Toelichtingen 53
12.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 53
12.2 Toelichtingen op de balans per 31 december 2023 55
12.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 91
12.4 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 98
12.5 Gebeurtenissen na balansdatum 98
13. SiSa 99
14. Taakvelden 99
15. Rechtmatigheidsverklaring 100
16. Bijlagen 101

1. Inleiding en samenvatting

1.1 Kernagenda

In het kader van herijking van de taken van Stadsregio Parkstad Limburg is in 2021 de Gemeenschappelijke Regeling aangepast. Er zijn twee nieuwe bestuurscommissies en onderliggende overlegstructuren ingesteld; een bestuurscommissie Duurzaamheid en een bestuurscommissie Sociaal Economische Structuurversterking (SES); de afzonderlijke bestuurscommissies Ruimte en Mobiliteit zijn samengevoegd tot één bestuurscommissie Ruimte & Mobiliteit. Het thema grensoverschrijdende samenwerking (GROS) is formeel aan de portefeuille van het Dagelijks Bestuur toegevoegd.

Governance
De regionale samenwerking Stadsregio Parkstad Limburg krijgt vorm via een gemeenschappelijke regeling van de 7 colleges. Deze bestaat uit het Dagelijks Bestuur (zijnde de 7 burgemeesters), het Algemeen Bestuur (zijnde het DB + 7 wethouders) en de thematische bestuurscommissies (bestaande uit de betreffende portefeuillehouders). Deze constructie is een antwoord op het vraagstuk van de democratische legitimatie van het regiobestuur, aangezien de reguliere verantwoordingslijnen gehandhaafd blijven. De vertegenwoordigers in de bestuurlijke gremia leggen immers o.a. verantwoording af aan het eigen college en de eigen raad.

Het Dagelijks Bestuur heeft algemene taken op het terrein van regionale samenwerking. Het is verantwoordelijk voor het Parkstad Bureau (P&O, Financiën en Organisatie), organisatie van de bestuurlijke samenwerking (Governance), grensoverschrijdende samenwerking en verdeling van middelen. Daarnaast heeft het Dagelijks Bestuur de verantwoordelijkheid voor het leggen van dwarsverbanden en het initiëren/uitvoeren van overkoepelende activiteiten (bestuurscommissies-overstijgende onderwerpen).

In de regionale samenwerking is er een cruciale rol weggelegd voor de inhoudelijke bestuurscommissies (BC' s), samengesteld uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten.
De bestuurscommissies zijn gegroepeerd rondom de zes kernthema's:

- Wonen en Herstructurering
- Ruimte en Mobiliteit
- Duurzaamheid
- Economie en Toerisme
- Sociaal Economische Structuurversterking
- Grensoverschrijdende Samenwerking (DB)

Binnen deze thema's wordt gewerkt aan verschillende soorten taken:

1. Platform voor (bestuurlijke) afstemming
2. Regionale beleidsontwikkeling
3. Programmasturing
4. Monitoring en instrumentontwikkeling
5. Lobby & fondsvorming

Het regiobureau faciliteert het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur en de bestuurscommissies, zowel inhoudelijk als logistiek en heeft daarvoor structureel middelen beschikbaar via de regiobijdragen.

In de jaarstukken wordt verslag gedaan van de in 2023 uitgevoerde activiteiten in relatie tot de in 2023 beschikbaar gestelde middelen. De jaarstukken bestaan uit 2 delen:
1. Het jaarverslag 2023 met een inhoudelijke en financiële verantwoording ingedeeld naar de in de begroting 2023 opgenomen programmastructuur en aangevuld met de verplichte paragrafen.
2. De jaarrekening 2023 ingedeeld in de balans en het overzicht van baten en lasten, inclusief toelichtingen en verplichte bijlagen Sisa en taakveldenoverzicht.

1.2 Speerpunten

In het jaarplan van Stadsregio Parkstad Limburg wordt elk jaar een aantal speerpunten benoemd, als focus binnen het takenpakket. Deze speerpunten zijn bureaubreed en worden elk jaar door zowel het Dagelijks Bestuur als de bestuurscommissies geselecteerd.

1. **Een nieuwe Regio Deal**
   Op 17 februari 2023 is bekend geworden dat Stadsregio Parkstad Limburg opnieuw voor een Regio Deal is geselecteerd, ter waarde van €25 miljoen. Het sluiten van een nieuwe Regio Deal was hét speerpunt voor 2023. Deze Regio Deal is op 1 november 2023 bezegeld. Medio december zijn de eerste 11 projecten geselecteerd voor een bijdrage uit de Regio Deal. Gedurende het jaar zijn (thematische) workshops en een nieuwe conferentie Brede Welvaart over 'economie en brede welvaart' georganiseerd. Daarnaast is de brede maatschappelijke coalitie in Parkstad een tweetal keer bij elkaar gekomen. Ook zijn er meekoppelkansen ontvangen uit de Winkelimpuls (€2,5 miljoen), Woningbouwimpuls (€1,25 miljoen), Startbouwimpuls (€5,7 miljoen) en het Volkshuisvestingsfonds (€38 miljoen).

2. **Nieuw narratief**
   In 2023 is gestart met de uitwerking van het nieuwe narratief. Dit heeft geleid tot een eerste versie van het nieuwe narratief in december. Daarnaast is de rapportage Elke Regio Telt! uitgekomen, en heeft een plek gekregen op de nationale politieke agenda.

3. **Uitvoering en voortgang Regio Deal 1.0**
   Terwijl er al hard gewerkt wordt aan een nieuwe Regio Deal, zijn de projecten uit de eerste Regio Deal nog niet afgerond. Verschillende projecten zijn langjarig van aard en lopen nog enkele jaren door. Deze projecten zijn het bewijs van het succes van de regionale aanpak. De voortgang wordt bewaakt vanuit de afgegeven projectbeschikkingen en meegenomen in de monitoring en sturing op de nieuwe Regio Deal. Waar mogelijk wordt in bestaande projecten gestuurd op kwaliteitsverbetering en versnelling van de realisatie. In 2023 is een afsprakenkader vastgesteld tussen Gedeputeerde Staten en het DB over de afronding van de Regio Deal 1.0, is een afrondende rapportage voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Provincie Limburg opgesteld en is een opdracht verstrekt aan een extern bureau voor een onafhankelijke evaluatie.

4. **Realisatiekracht, samenwerking en integraliteit**
   De verschillende grote maatschappelijke opgaven vragen veel van de organisaties van gemeenten en stakeholders (onderwijsorganisaties, woningcorporaties, e.d.). De ambities in de regio zijn groot. Het thema organisatiekracht heeft een plek gekregen in de Regio Deal. Er zijn helaas echter geen financiële middelen aan het thema gelabeld. Bestuurlijk is besloten dat het thema organisatiekracht dient te worden opgepakt door de individuele gemeenten.

5. **Doorontwikkeling Regiobureau**
   Door de Takendiscussie, de Regio Deal 1.0 en de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling is er veel veranderd. Eind 2023 is een voorstel behandeld, om de organisatie van Stadsregio Parkstad Limburg beter te equiperen op de nieuwe taken. De gevolgen van nieuwe wetgeving (Woo/ nieuwe Wgr) en de SiSa-verantwoordingssystematiek zijn belegd binnen de organisatie. Op het gebied van financiën is een nieuw systeem geïmplementeerd.

De concrete activiteiten en resultaten van de bestuurscommissies in 2023 zijn nader uitgewerkt in paragraaf 2.1.

1.3 Samenvatting van de financiën in 2023

Begrote kosten
De begroting 2023 (na de 3e begrotingswijziging) is gebaseerd op de uitgangspunten van de regionale samenwerking met een beperkt activiteitenbudget (structureel € 720.000 per jaar) voor de Kernagenda. Daarnaast was € 40.000 structureel werkbudget beschikbaar voor de lobby subsidieverwerver. Naast de thema's die behoren tot de Kernagenda en waarvan de financiering loopt via bijdragen van de gemeenten is er binnen de samenwerking plaats voor een Flexibele Schil (Administratie zonnepanelen). Daarnaast werd rekening gehouden met verplichtingen van de Buitenring, loonkosten en kosten voor bedrijfsvoering. Stadsregio Parkstad Limburg is niet vennootschapsbelasting plichtig en kent geen post onvoorzien.

Begrote dekking
De activiteiten werden gedekt door de gemeentelijke bijdragen aan Stadsregio Parkstad Limburg die in 2023 uitkwamen op € 4,54 miljoen voor de Regiobijdragen inclusief het deel van € 50.000 van AG Charlemagne (Grensoverschrijdende samenwerking).Daarnaast was er dekking uit de inzet van reserves, rentebaten en door inkomsten als gevolg van bijdragen van derden voor projecten. Naast bovenstaande is er nog sprake van verdeling van middelen via de balans, dit betreft enerzijds de SPUK Bevolkingsdaling en daarnaast de Regionale Initiatieven.

Resultaat 2023

In onderstaand overzicht wordt de begroting na verwerking van de 3e begrotingswijziging weergegeven. Ook de realisatie 2023 is hierin opgenomen.

Overzicht van baten en lasten: *

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Werkbudget kernactiviteiten	700	720	718	-2
Grensoverschrijdende samenwerking	50	0	0	0
Flexibele schil administratieve eenheid zonnepanelen	pm	72	58	-14
Lobby inzake subsidieverwerving	40	40	38	-2
Cofinanciering door derden projecten kernactiviteiten	pm	2.985	2.382	-604
Afschrijvingen buitenring	264	264	264	0
Financieringskosten buitenring	95	95	94	-1
Loonkosten formatie	2.627	2.832	2.790	-42
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan	15	15	15	0
Materiële kosten bedrijfsvoering en huisvesting	551	797	795	-2
Bedrijfsvoering op orde via rentebaten	0	169	0	-169
Totaal lasten	**4.342**	**7.990**	**7.154**	**-836**
Bijdragen deelnemende gemeenten	3.955	4.156		
Bijdrage deelnemende gemeenten GROS	50	0		
Bijdrage gemeente Heerlen takendiscussie	356	380		
Totaal bijdragen deelnemende gemeenten	4.361	4.536	4.536	0
Bijdragen gemeenten flexibele schil	pm	0	0	0
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	1.443	777	-666
Rentebaten	0	1.693	1.781	88
Totaal baten	**4.361**	**7.672**	**7.094**	**-578**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	**19**	**-318**	**-60**	**259**
Stortingen in reserves:				
Reserve Ringwegen	197	197	198	-1
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	328
Reserve werkbudgetten flexibele schil	0	0	0	0
Investeringsreserve verbouwing	0	50	50	0
Reserve werkbudget DB/Regio Deal	0	65	65	-0
Onttrekkingen aan reserves:				
Algemene Reserve	0	186	186	-0
Reserve Ringwegen	156	156	156	0
Reserve werkbudget Algemeen Bestuur	0	0	0	0
Reserve werkbudget DB/Regio Deal	0	0	0	0
Reserve werkbudgetten flexibele schil	0	72	58	-14
Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
Investeringsreserve verbouwing	0	7	7	0
Frictiereserve	22	125	50	-75
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	829	483	-346
Saldo mutatie reserves	**-19**	**318**	**210**	**-108**
Gerealiseerde resultaat	**0**	**0**	**150**	**150**

* Het overzicht van baten en lasten gerangschikt naar programma's is opgenomen op pagina 52 e.v.

Gerealiseerd resultaat

Volgens de jaarrekening komt het financiële resultaat in 2023 uit op € 150.000 positief. Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Herkomst van resultaat 2023	Bedrag
Werkbudget	2
Formatie	42
Bedrijfsvoering op orde via rentebaten (10%)	169
Hogere rentebaten bedrijfsvoering dan begroot (10%)	9
Bedrijfsvoering	2
Niet onttrokken frictiereserve	-75
Gerealiseerd resultaat 2023	**150**

Werkbudget

Voor activiteiten passend binnen de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het Dagelijks Bestuur was in totaal € 720.000 beschikbaar. Hiervan was in 2023 op basis van het jaarplan € 611.000 bestemd voor de bestuurscommissies en € 109.000 voor het Dagelijks Bestuur. Het gedeelte van de werkbudgetten bestuurscommissies is volledig ingezet. Het werkbudget van het DB is € 2.000 lager uitgekomen dan begroot.

Bedrijfsvoering incl. rentebaten

Het resultaat op bedrijfsvoering wordt met name veroorzaakt door lagere lasten dan begroot op de loonkosten en de kosten bedrijfsvoering.

1.4 Voorstel resultaatbestemming 2023

Het voorstel is om – uitgaande van de herkomst van de onderdelen van het resultaat – hieraan een bestemming te geven. Dit leidt tot het volgende voorstel:

Voorstel bestemming	Bedragen
Toevoegen aan reserve werkbudget DB	2
Financiering 2,5 FTE	41
25 jaar Parkstad	56
Zoet-zuur traject	30
Terug te laten vloeien naar de Parkstad gemeenten	21
	150

Het voorstel resultaatbestemming is als volgt:

- resterende werkbudget van het Dagelijks Bestuur ad € 2.000 toe te voegen aan de reserve werkbudget DB conform het vigerende beleid.
- €41.000 in te zetten voor de (gedeeltelijke) financiering van de te werven 2,5 fte inzake subsidieafhandeling. Voor de financiering van deze 2,5 fte is in 2024 € 195.0000 benodigd. Dit bedrag zal uit incidentele middelen worden gedekt. Het voorstel is om hiervan € 41.000 te dekken via de resultaatbestemming conform het DB besluit van 13 december 2023 en het DB/AB besluit van 24 januari 2024, via toevoeging aan de reserve werkbudget DB.
- € 56.000 in te zetten voor de financiering van activiteiten in het kader van de viering van 25 jaar Parkstad.
- € 30.000 in te zetten voor de financiering van het Zoet-zuur traject. Dit betreft de ondersteuning bij de ruimtelijke uitwerking van een herstructureringslocatie, benodigd voor het verkrijgen van subsidies zoals het Volkshuisvestingsfonds en de Startbouwimpuls.
- € 21.000 terug te laten vloeien naar de Parkstadgemeenten.

2. Programma Kerntaken

2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2023

Binnen Stadsregio Parkstad Limburg is in 2023 een veelvoud aan activiteiten uitgevoerd binnen de kernthema's.

Hierna volgt een overzicht waarbij de activiteiten en resultaten zijn ingedeeld naar de hoofdfuncties per bestuurscommissie:

- Inleiding
- Speerpunten
- Platform
- Beleid
- Programmering
- Monitoring
- Advisering
- Instrumentontwikkeling
- Lobby & fondsvorming

2.1.1 BC Ruimte en Mobiliteit

Inleiding

De bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit (RuMo) is in 2021 gevormd na het samengaan van de tot dan toe afzonderlijke bestuurscommissie Ruimte en bestuurscommissie Mobiliteit. Er is sprake van twee afzonderlijke ambtelijke overleggen. In 2023 is bovendien besloten om het thema 'Water en Klimaatadaptatie' per 1 januari 2024 toe te voegen aan de BC RuMo. Daarmee is per 2024 ook sprake van een derde ambtelijk overleg, namelijk het AO Water en Klimaatadaptatie. Voor de overdracht hiervan hebben in 2023 diverse voorbereidingen plaatsgevonden.

Ruimte

Op het gebied van Ruimte is in 2023 wederom sprake geweest van een grote dynamiek. Het Rijk heeft voorbereidingen getroffen voor een nieuwe Nota Ruimte, onder andere middels het programma NOVEX en de Contourennotitie Nota Ruimte. Door de Stadsregio is mede in dat kader aan diverse (Zuid-)Limburgse tafels een bijdrage geleverd aan het NOVEX-gebied Zuid-Limburg en is een reactie gegeven op het Ruimtelijk Voorstel Limburg. Ook is geparticipeerd in bovenregionale ontwerpende onderzoeken Panorama Zuid-Limburg en Zuid-Limburg in Euregionale Context, welke beide in 2023 zijn opgeleverd. Op het schaalniveau van Parkstad is in het voorjaar van 2023 door alle gemeenteraden het Regionaal Afstemmingskader voor de Gemeentelijke Omgevingsvisies vastgesteld. Ook zijn in 2023 het Voorontwerp facetbestemmingsplan reductie plancapaciteit en het Ontwerp facetbestemmingsplan reductie plancapaciteit opgeleverd en door de individuele colleges ter inzage gelegd. In mei 2023 is de Gebiedsgerichte aanpak Landelijk Gebied opgeleverd als Parkstad-inbreng voor en concretisering van het Limburgs Programma Landelijk Gebied.

Mobiliteit

De activiteiten binnen het thema Mobiliteit dragen bij aan de versterking van de economische structuur van de regio. Voor economische structuurversterking zijn regionale en grensoverschrijdende verkeers- en vervoersnetwerken nodig; goede bereikbaarheid via de netwerken en goede omgevingskwaliteit en leefbaarheid daarbinnen. Mede vanuit de ambitie van de energietransitie PALET en leefbaarheid wordt duurzame mobiliteit gestimuleerd. In dat kader is in 2023 besloten om het e-bike deelsysteem Velocity met acht locaties uit te breiden en zijn voorbereidingen getroffen voor een visie op deelmobiliteit. Met de focus vanuit leisure wordt getracht netwerken extra aantrekkelijk te maken. Stadsregio Parkstad Limburg vervult

daarbij functies op het gebied van de regionale afstemming en besluitvorming (Platform), beleidsontwikkeling (Beleid) en coördinatie en afstemming van de uitvoering (Programmering).

Platform

Algemeen
- Bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit
- Regionaal Bestuurlijk Overleg Leefomgeving / MIRT / Goederenvervoer

Ruimte
- Bestuurlijk Kern Overleg (BKO) Zuid-Limburg
- Bestuurlijk Overleg Nationaal Landschap Zuid-Limburg
- Bestuurlijke Kerngroep Regionaal Afstemmingskader
- Breed overleg Landelijk Gebied

Mobiliteit
- Bestuurlijk Overleg Mobiliteit Zuid-Limburg
- Bestuurlijk RMO Zuid-Limburg
- Mobiliteitsberaad Limburg
- Stuurgroep Zuid-Limburg Bereikbaar
- Spoortafel Zuid-Nederland

Beleid

Ruimte
- In het kader van het NOVEX-gebied Zuid-Limburg zijn samen met het Rijk, Provincie Limburg, Waterschap en de Zuid-Limburgse gemeenten voorbereidingen getroffen voor het *NOVEX Ontwikkelperspectief Zuid-Limburg*. Het ontwikkelperspectief bouwt voort op de *Zuid-Limburg Agenda* en het ontwerpend onderzoek *Panorama Zuid*-Limburg. Het wordt in de eerste helft van 2024 ter besluitvorming voorgelegd.
- Het *Regionaal Afstemmingskader voor de Gemeentelijke Omgevingsvisies* is in het voorjaar van 2024 vastgesteld door de zeven gemeenteraden. Met dit kader als regionale bouwsteen stellen gemeenten hun gemeentelijke Omgevingsvisie op, waarover periodiek afstemming plaatsvindt in Parkstadverband.

Mobiliteit
Het vigerende beleidskader is de Mobiliteitsvisie Parkstad (SUMP) met een focus op:
  - Inzet op meer fietsgebruik
  - Verruiming van het aanbod van deelvervoer (deelfiets en deelauto)
  - Inzet op elektrisch vervoer
  - Verbetering van de leefbaarheid door omgevingen die fietsen en lopen stimuleren
  - Verbetering van de verkeersveiligheid
  - Verbetering van de bereikbaarheid (binnen de regio, in omgeving en over de grens)

In 2023 is met gemeenten, Provincie en overige partners gewerkt aan implementatie van dit beleid en zijn voorbereidingen getroffen voor een visie op deelmobiliteit.

Programmering

Ruimte
- In mei 2023 is de *Gebiedsgerichte aanpak Landelijk Gebied* opgeleverd als Parkstad-inbreng voor en concretisering van het Limburgs Programma Landelijk Gebied (LPLG). Hierdoor zijn drie gebieden in het landelijk gebied van Parkstad zowel als gebiedsproces als mogelijk koploperproject meegenomen in het LPLG. In de tweede helft van 2023 is samen met Provincie en gemeenten een start gemaakt met een

verdere concretisering van de aanpak, welke in 2024 verder wordt uitgewerkt. Deze uitwerking dient als inbreng voor de tweede versie van het LPLG en voor het opstellen van maatregelpakketten, waaraan mogelijk middelen worden gekoppeld (voorheen koplopersgelden). De hoogte van de te ontvangen Rijksmiddelen is onzeker, mede vanwege de politieke ontwikkelingen bij het Rijk. Daarom wordt hierbij ook gekeken naar bestaande (Provinciale) regelingen.
- In 2023 zijn zowel een voorontwerp als ontwerp facetbestemmingsplan reductie plancapaciteit detailhandel opgeleverd voor de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Simpelveld en Voerendaal. De (voor)ontwerpen zijn door de betreffende colleges ter inzage gelegd en worden begin 2024 door de gemeenteraden vastgesteld. Daarmee is voor inwerkingtreding van de Omgevingswet invulling gegeven aan een van de belangrijke opgaven uit de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg, namelijk het terugbrengen van detailhandelsmogelijkheden op bestemmingen waar dit niet wenselijk is en daarmee het versterken van de hoofdstructuur. Gemeenten Kerkrade en Landgraaf hebben wel geparticipeerd in dit traject, echter bleek gedurende het traject dat deze gemeenten de doelstelling van het facetbestemmingsplan zelf al hadden gerealiseerd.

Mobiliteit
- Er is een bijdrage geleverd aan verkenningen naar nieuwe fietsverbindingen tussen de Westelijke Mijnstreek en Parkstad en tussen Kerkrade-Centrum en Herzogenrath.
- Er is geparticipeerd in diverse overleggen m.b.t. de bereikbaarheid van bedrijventerreinen, zoals Avantis-Trilandis.
- Er is een besluit genomen om het e-bike deelsysteem Velocity met acht locaties in Parkstad uit te breiden. Feitelijke realisatie hiervan vindt plaats in het eerste en tweede kwartaal van 2024.
- Voor de uitvoering van de projecten die in de Mobiliteitsagenda (SUMP) Parkstad zijn opgenomen is inzet van uitvoeringsorganisatie Zuid-Limburg Bereikbaar van belang. Het gaat hierbij voor Parkstad vooral om fietsstimulering, stimulering van deelmobiliteit en de werkgeversaanpak. De projecten hebben als doel om de bewoners en bezoekers van Parkstad een duurzaam mobiliteitsalternatief te bieden voor het gebruik van de (fossiele) auto en daarbij de nadruk te leggen op actieve vormen van mobiliteit, zoals de fiets en e-bike. In november 2023 heeft de BC RuMo het voorgenomen besluit genomen om per 2025 te stoppen met Zuid-Limburg Bereikbaar, omdat het effect en resultaat te weinig zichtbaar zijn. In 2024 worden de consequenties van dit voorgenomen besluit verder uitgewerkt in samenwerking met ZLB, gemeenten en andere betrokkenen.

Water en Klimaatadaptatie
- Ter voorbereiding op de overdracht van het thema 'Water en Klimaatadaptatie' is in 2023 een Samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen Stadsregio, Waterschap Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. Deze overeenkomst is in januari 2024 door deze partijen ondertekend. Ook is met deze partijen in 2023 het programmaplan en -begroting 2024 voorbereid.

Monitoring

Ruimte
In 2023 is opdracht vertrekt aan het Gegevenshuis om een Kaartviewer op te leveren. De eerste versie hiervan is in januari 2024 opgeleverd en zal nog doorontwikkeld worden.

Mobiliteit
- Onderweg in Nederland (ODiN), dat uitgevoerd wordt door het CBS, geeft inzicht op één van de belangrijkste basisvragen voor het regionale mobiliteitsbeleid: met welk vervoermiddel en met welk motief verplaatsen onze inwoners zich?
- Tweejaarlijkse burgeronderzoek (Parkstad monitor) met informatie over de ervaren verkeerssituatie in de buurt, de verkeersveiligheid, de ervaren parkeerdruk, schoolroutes etc.
- In ontwikkeling: O&S in samenwerking met het Urban Data Center (UDC) gaat de verschillende databronnen verenigen om te komen tot een digitaal te ontsluiten mobiliteitsmonitor Parkstad Limburg.

Instrumentontwikkeling

Ruimte
Specifiek voor de gemeente Brunssum is eind oktober ook nog een facetbeheersverordening opgesteld.

Mobiliteit
N.v.t.

Lobby & fondsvorming

Ruimte
Dankzij de Gebiedsgerichte Aanpak Landelijk Gebied zijn de gebieden Ravensbosch (Beekdaelen), Ransdalerveld (Voerendaal) en Eyserbeek (Simpelveld) opgenomen als gebiedsprocessen en mogelijke koplopersprojecten in het Limburgs Programma Landelijk Gebied. De lobby voor koplopersgelden wordt in 2024 voortgezet.

Mobiliteit
Samen met gemeente Heerlen en diverse partners aan Duitse en Nederlandse kant van de grens is de lobby voor de IC-verbinding Randstad-Eindhoven-Heerlen-Aken voortgezet. In 2023 is de IC-verbinding Eindhoven-Heerlen-Aken *onder voorwaarden* opgenomen in de hoofdrailnetconsessie (met NS). Ook Arriva heeft aangegeven deze verbinding, in de randen van de dag, te willen gaan rijden.

2.1.2 BC Duurzaamheid

Inleiding
Voor het thema duurzaamheid geldt dat 2023 in het teken stond van enkele belangrijke beleidsstukken (o.a. evaluatie PALET 3.0, Transitievisie Warmte 2.0 en Isolatie- en Verduurzamingsprogramma), naast het continueren van lopende trajecten als het Zonnepanelenproject Parkstad en stappen om te komen tot een regionaal energiebedrijf i.s.m. de samenwerkende energiecoöperaties. Voor circulariteit zijn belangrijke stappen gezet om te komen tot een regionaal kennisdelings- en uitvoeringsprogramma. Daarnaast is in 2023 veel aandacht besteed aan het thema regionale uitvoeringskracht.

Speerpunten
De speerpunten in 2023 waren *het Regionaal Duurzaam Energiebedrijf*, *Grootschalige Opwek (op daken, land, en multifunctioneel ruimtegebruik), Verduurzamen Bedrijven(terreinen)*, *Transitievisie Warmte (inclusief bijbehorende wijkuitvoerings- en isolatieplannen en daarmee het verbond voor energierechtvaardigheid)* en *Circulaire Economie* (*inclusief Regionale Circulaire Economie Strategie en Circulaire Bouw)*. Een toelichting op de behaalde resultaten voor ieder van deze speerpunten volgt onder 'regionaal beleid' en 'regionale programmering'.

Platform
De platforms vanuit de bestuurscommissie zijn:
- Bestuurscommissie Duurzaamheid
- Stuurgroep Regionale Energie Strategie (RES) Zuid-Limburg
- Stuurgroep Warmtenet Zuid-Limburg

BC Duurzaamheid
Het platform voor het thema Duurzaamheid is de bestuurscommissie Duurzaamheid. Dit overleg wordt voorbereid door het AO Duurzaamheid en de ambtelijke werkgroepen voor energietransitie (incl. grootschalige opwek), warmtetransitie (incl. energiebesparing) en circulariteit. Ook was er in 2023 sprake van een aparte werkgroep in het kader van de aanpak energiearmoede.

RES Zuid-Limburg
Als sub-regio binnen de RES Zuid-Limburg neemt Stadsregio Parkstad Limburg zitting in twee bestuurlijke overleggen, namelijk de 'Stuurgroep RES Zuid-Limburg' en "Breed Bestuurlijk Overleg RES Zuid-Limburg'. De wethouders van gemeenten Heerlen en Voerendaal nemen namens regio Parkstad deel aan dit overleg. De portefeuillehouder PALET neemt deel aan het Bestuurlijk Overleg Energie en Verduurzaming Industrie Limburg (EVI, voorheen PMIEK). Ambtelijk neemt Stadsregio Parkstad Limburg zitting in het programmateam RES Zuid-Limburg en de werkgroep Regionale Structuur Warmte.

Warmtenet Zuid-Limburg
In december 2022 is een aparte Stuurgroep ingericht voor het traject om te komen tot een regionaal warmtenet op basis van beschikbare restwarmte van industriecluster Chemelot op de schaal van Zuid-Limburg. Bestuurlijk namen de wethouders van gemeente Heerlen en Beekdaelen deel aan dit overleg. Met het ondertekenen van de SOK in najaar 2023 is het project een nieuwe fase ingegaan, waarbij de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade en Landgraaf allen deelnemen in de Stuurgroep.

Beleid
De vigerende beleidskaders voor de bestuurscommissie zijn:
- Parkstad Limburg Energie Transitie – regionaal ambitiedocument PALET 1.0
- Parkstad Limburg Energie Transitie – gemeentelijke verdiepingsstudies PALET 2.0
- Parkstad Limburg Energie Transitie – regionaal uitvoeringsprogramma PALET 3.0
- RES Zuid-Limburg – regionaal visiedocument RES 1.0 Zuid-Limburg
- Regionaal Isolatie- en Verduurzamingsprogramma Parkstad Limburg

PALET: Parkstad Limburg Energie Transitie
In 2015 hebben de (toen nog) acht gemeenteraden in Parkstad unaniem het kaderstellende energietransitiebeleid (Parkstad Limburg Energietransitie: PALET 1.0 en 2.0) vastgesteld. In 2016 is dit beleid omgezet in een regionaal uitvoeringsprogramma PALET 3.0, waarbij de ambitie om in 2040 een energieneutrale regio te zijn is vertaald in concrete acties en projecten voor de eerste periode 2016-2020 en waarbij in 2020 minimaal 8% van de doelstelling tot 2040 moet zijn gerealiseerd.

Na de beleidsmatige doorontwikkeling van PALET rondom het thema 'warmte' door het vaststellen van de eerste Transitievisies Warmte per gemeente in 2021, is onder regie van de bestuurscommissie Duurzaamheid in 2023 een herijkte versie van de TVW (2.0-versie) vastgesteld door zes van de zeven gemeenteraden. Begin 2024 wordt ook de laatste TVW 2.0 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

RES Zuid-Limburg
In het kader van het Klimaatakkoord is ervoor gekozen de energietransitie in Nederland te versnellen via de regio. Zuid-Limburg is één van deze regio's. In 2023 is verder invulling gegeven aan deze samenwerking, o.a. door middel van regionale uitvoeringscapaciteit voor zon-op-dak in regio Parkstad. In het kader van de Regionale Structuur Warmte zijn gezamenlijke activiteiten opgezet om de potentie van restwarmte, aquathermie en groengas in regionaal verband te onderzoeken.

Isolatie- en Verduurzamingsprogramma
In juli 2023 heeft de bestuurscommissie Duurzaamheid het regionaal Isolatie- en Verduurzamingsprogramma (IVP) vastgesteld en deze aangeboden aan de individuele gemeenteraden. Doel is om het isolatieniveau van woningen te verbeteren, in aansluiting op landelijke gelden en regelingen, zoals het Nationaal Isolatieprogramma (NIP), en de keuzes die worden gemaakt in de TVW 2.0. Vervolgens zijn concrete stappen gezet ter voorbereiding op de uitvoering in 2024, waaronder het werven van een regionale projectleider.

Programmering

Zonnepanelenproject Parkstad

Vanwege de terugloop van het aantal nieuwe deelnemers zijn in 2021, in overleg met de serviceprovider, stappen gezet om deelname aan het project te stimuleren. Eind 2022 hebben marktontwikkelingen geresulteerd in een deelnamestop voor nieuwe deelnemers voor alle gemeenten m.u.v. Heerlen. In 2023 hebben gemeenten en Volta Limburg overeenstemming bereikt over de geschilpunten in een vaststellingsovereenkomst (VSO), waarin voor een aantal concrete punten wordt vastgesteld hoe op die punten tussen partijen uitvoering dient te worden gegeven. Deze VSO is in oktober 2023 door de zes gemeenten en Volta Limburg ondertekend.

Regionaal Duurzaam Energiebedrijf

Met het vaststellen van het uitvoeringsprogramma PALET 3.0 is in 2016 door de BC Duurzaamheid de wens uitgesproken om tot een Lokaal Duurzaam Energiebedrijf (LDEB) te komen. In 2021 en 2022 zijn hiertoe een aantal voorbereidende stappen gezet door onderzoek te verrichten naar een werkbaar instrument of vehikel om de publieke belangen van inwoners en bedrijven in de energietransitie te borgen. In 2023 is hier verder invulling aan gegeven en hebben de zeven Parkstadgemeenten en energiecoöperaties in Parkstad samen de ambitie uitgesproken om tot een Publiek-Coöperatief Energiebedrijf te komen. Hiertoe is een apart Bestuurlijk Overleg ingericht. In 2023 is gestart met de voorbereidingen voor de werving van een kwartiermaker en projectontwikkelaar(s).

Grootschalige opwek

Zowel vanuit de RES als de BC Duurzaamheid is de noodzaak tot versnelling benadrukt met betrekking tot grootschalige opwek op daken. In 2022 zijn de potentie-analyses voor zon-op-dak in de zeven Parkstadgemeenten afgerond. Begin 2023 zijn een vijftal pilots benoemd om voor verschillende doelgroepen een uitvoeringsstrategie te testen welke schaalbaar is naar de overige gemeenten. Door het vertrek van de betrokken programma-adviseur in maart 2023 en personele wisselingen in de ambtelijke capaciteit bij de Parkstadgemeenten heeft de ontwikkeling van beleid en programmering geruime tijd stilgelegen. In oktober 2023 is opnieuw capaciteit aangetrokken voor dit onderdeel, waarna hier opnieuw invulling aan wordt gegeven. Eind 2023 heeft de BC Duurzaamheid kennis genomen van de werkwijze om te komen tot doelgroepgerichte stimuleringsaanpakken voor zon-op-dak. Hier wordt in 2024 verder invulling aan gegeven.

Verduurzamen bedrijven(terreinen)

Om naast bewoners ook bedrijven te helpen bij verduurzaming, is in 2023 met een breed scala aan partijen, en in samenwerking met de BC Economie & Toerisme, bekeken hoe grote bedrijven in gezamenlijkheid kunnen worden geholpen. In samenwerking met de directeur van WoonWijzerWinkel Limburg zijn de mogelijkheden verkend om de verduurzaming van bedrijven aan het takenpakket van de WoonWijzerWinkel toe te voegen. Eind 2023 is hiertoe door de WoonWijzerWinkel een projectleider/adviseur 'Verduurzamen MKB + bedrijventerreinen' geworven. In mei 2023 heeft daarnaast een inspiratie-evenement verduurzamen bedrijven plaatsgevonden.

Parkstadverduurzaamt.nl

In het verleden is geconstateerd dat er momenteel verschillende duurzaamheidsprojecten binnen de regio en gemeenten lopen om inwoners en bedrijven te helpen bij verduurzaming, maar dat het ontbreekt aan een kapstok om deze initiatieven aan op te hangen. In 2023 zijn, met ondersteuning van gemeente Heerlen en Maatschap voor Communicatie grote stappen gezet voor de centrale landingspagina www.parkstadverduurzaamt.nl. In oktober 2023 is een eerste versie van de website gelanceerd en zal in 2024 verder worden verfijnd en in samenwerking met de Parkstadgemeenten van content worden voorzien.

Transitievisie Warmte

In 2021 hebben alle Parkstadgemeenten de Transitievisie Warmte (TVW) 1.0 vastgesteld. Hierin schetsen gemeenten mogelijke oplossingsrichtingen voor de transitie naar een aardgasvrije omgeving, maar zijn nog geen definitieve keuzes gemaakt voor een warmtealternatief voor wijken en buurten. In 2022 en 2023 is onder

regie van de BC Duurzaamheid gewerkt aan de TVW 2.0, waarbij de keuze voor een gemeentebrede en/of wijkgerichte aanpak is gemaakt. Eind 2023 hebben zes van de zeven gemeenten de TVW 2.0 vastgesteld.

In de TVW 1.0 is daarnaast afgesproken om op de schaal van Parkstad Limburg een projectaanpak uit te werken om inwoners te stimuleren en te faciliteren tot het nemen van (grootschalige) energiebesparende maatregelen. In 2023 heeft bureau Arcadis | Over Morgen de Parkstadgemeenten ondersteund bij het opleveren van een regionaal isolatie- en verduurzamingsprogramma. In juli 2023 is het 'Isolatie- en Verduurzamingsprogramma Parkstad Limburg' vastgesteld door de BC Duurzaamheid, waarna is gestart met de voorbereidende werkzaamheden om te komen tot de uitvoering, vooruitlopend op de werving van een regionale projectleider.

Circulariteit

In 2023 zijn voor het thema circulariteit belangrijke stappen gezet. In mei is de Position Paper Parkstad Circulair vastgesteld door alle bestuurscommissies, welke nu verder wordt uitgewerkt tot een regionaal uitvoeringsprogramma. In juli 2023 heeft bureau Arcadis | Over Morgen opdracht gekregen om de Parkstadgemeenten te ondersteunen bij het opstellen van het Uitvoerings-programma Parkstad Circulair. Deze zal naar verwachting in 2024 worden opgeleverd. Om de transitie naar een circulair Parkstad te versnellen en het kennisniveau/draagvlak binnen de gemeentelijke organisaties te vergroten, is er ook een kennisdelingsprogramma rondom circulariteit gerealiseerd. De activiteiten hieromtrent zullen in 2024 worden uitgevoerd.

In 2023 is met Provincie Limburg (leadpartner), LIOF en de Chemelot Campus (en andere consortiumpartners) gewerkt aan een aanvraag voor het zgn. LIFE programma, waarin een Strategisch Integraal Plan voor de transitie naar een Circulaire Economie is voorzien. In september is fase 1 van deze aanvraag goedgekeurd. Daarnaast hebben in 2023 activiteiten plaatsgevonden in het kader van het project Urban Mine Parkstad. Onder begeleiding van het bureau Metabolic is verder gewerkt aan mogelijke businesscases voor de ontmanteling van gebouwen met als doel zoveel mogelijk materialen te oogsten voor hergebruik. Tot slot zijn in 2023 stappen gezet in de ontwikkeling van het consortium Europees Centrum voor Circulaire Bouw en Transformatie.

Monitoring

In 2023 is onder regie van de BC Ruimte & Mobiliteit verder invulling gegeven aan het gebruik maken van geodata met het Gegevenshuis. De bestaande kaarten m.b.t. de Transitievisie Warmte zijn hierin verwerkt.

In 2023 heeft met ondersteuning van Arcadis | Over Morgen een evaluatie van het eerste uitvoeringsprogramma plaatsgevonden (PALET 4.0). De resultaten hiervan zijn in december 2023 met de gemeenteraden gedeeld.

Advisering

Externe advisering is aan de orde geweest bij specialistisch onderzoek (o.a. advisering voor een regionaal energiebedrijf), noodzakelijke gespecialiseerde kennis en expertise (o.a. isolatie- en verduurzamingsprogramma, evaluatie PALET, kennisdelingsprogramma Parkstad Circulair) en bij diverse juridische vraagstukken op project- of casusniveau (o.a. Zonnepanelenproject Parkstad).

2.1.3 BC Economie en Toerisme

Inleiding

De centrale doelstelling van de bestuurscommissie Economie & Toerisme is om de economische structuur in Parkstad Limburg te versterken. Het vastgestelde beleid voor thema's als detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren en toerisme vormt het fundament van de aanpak en de programmering. Daarbij staat samenwerking voorop, met name met de Parkstadgemeenten en de regionale stakeholders zoals (kennis)-instellingen en het bedrijfsleven. Waar dat meerwaarde heeft wordt de samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg opgezocht.

In 2023 is een regionale economische analyse uitgevoerd, waarmee een objectief fundament is gelegd onder een meerjarige economische agenda en programmering. De uitkomsten hiervan zijn al gepositioneerd in de themalijn 'economie' in de Regio Deal II en worden betrokken bij het nieuw narratief en de daaruit voortvloeiende kansenagenda. Specifiek met bedrijven in de medisch-technologische sector is onder de vlag van 'Medlands Parkstad' de intentie uitgesproken om een meerjarige samenwerking vorm te geven. Op de Oostflank Brunssum is een grootschalige herontwikkeling van de huidige groeve tot duurzame werklocatie in voorbereiding, waarbij maximale maatschappelijke en economische waardecreatie voorop staat en er mede in het licht van de grote bedrijventerreinendynamiek nieuwe ruimte ontstaat voor investeringen in de economie en de werkgelegenheid.

De versterking van de winkelcentra in de regio is ook in 2023 onverkort voortgezet, nadrukkelijk in samenhang met het stimuleren van het ondernemerschap en het transformeren van overtollige winkelruimte elders in de regio. De in gang gezette projecten in het kader van de eerste Regio Deal springen daarbij in het oog. Ook zijn er nieuwe financieringsstromen aangeboord en zetten de gemeenten publiekrechtelijke instrumenten in om grip te houden op de winkelvoorraad in de regio. Op het vlak van toerisme heeft in 2023 de lancering van de toeristische campagne 'Dit is Parkstad' plaatsgevonden. Gemeenten, Stadsregio Parkstad Limburg, Visit Zuid-Limburg en ondernemers slaan de handen ineen om Parkstad als aantrekkelijke toeristische regio beter en meer in onderlinge samenhang op de kaart te zetten, ook in het Duitse achterland.

Platform

<u>Samenwerking binnen Parkstad</u>

Het bestuurlijke platform voor de thema's Economie & Toerisme is de bestuurscommissie Economie & Toerisme. Dit overleg wordt mede voorbereid door enerzijds het Ambtelijk Overleg Economie en anderzijds het Ambtelijk Overleg Toerisme. Daarnaast zijn er aparte ambtelijke overleggen ingericht met het Promotie- en Acquisitieoverleg (Promac) en voor specifieke projecten als de Stratenaanpak. In het kader van de provinciale POVI-uitwerkingen nemen drie leden van de bestuurscommissie vanuit die rol deel aan het Bestuurlijk Overleg Ruimtelijke Economie (BORE) Zuid-Limburg en één lid, de portefeuillehouder Toerisme, aan de Bestuurlijke Kopgroep Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg. Daarnaast nemen twee leden van de bestuurscommissie vanuit die rol deel als adviseurs aan de bestuursvergadering van Visit Zuid-Limburg.

<u>Samenwerking en externe oriëntatie:</u>

- *Ministerie van Economische Zaken & Klimaat*
  De afstemming met het ministerie over economische ontwikkelingen in de regio is in 2023 geïntensiveerd, met name gelieerd aan de Regio Deal II en de themalijnen 'economie' en 'retail' daarbinnen. Er vindt periodiek overleg plaats over onder meer centrumontwikkelingen, de dynamiek op de bedrijventerreinen, het MKB, de doorontwikkeling van de medisch-technologische sector en de Brightlands Smart Services Campus.

- *Retail-Deal*
  In het kader van de regionale retailaanpak wordt meerjarig samen gewerkt met de Nationale

Retailagenda waaraan diverse gemeenten in Nederland, vakorganisaties waaronder InRetail en het ministerie van Economische Zaken & Klimaat deelnemen. Kennisuitwisseling staat hierbij centraal.

- *Kennisinstellingen / Onderwijs*
  In 2023 is in relatie tot zowel de sociaaleconomische opgave als de economische kansen, samen met het voortgezet onderwijs, een proces gestart om te komen tot een programmatische aanpak voor de loopbaan- en beroepsoriëntatie van VO-leerlingen. Ook is in brede zin, in het kader van de Regio Deal II en diverse elementen uit de economische agenda, overleg gevoerd met Zuyd Hogeschool, Vista College, Universiteit Maastricht en RWTH Aachen, met name over de mogelijkheden tot samenwerking tussen deze kennisinstellingen en de afstemming met het bedrijfsleven.

- *MKB Parkstad*
  De afstemming met MKB Parkstad is gecontinueerd op diverse fronten. Het structurele overleg tussen Parkstad en de Commissie Retail van MKB Parkstad is voortgezet, onder meer over de voortgang (van de evaluatie) van de SVREZL. De samenwerking is in 2023 verbreed naar aanleiding van de regionale economische analyse en de constateringen die in dat kader zijn gedaan over het MKB in de regio. De versterking van het MKB in brede zin is gepositioneerd in de Regio Deal. Ten slotte is het MKB in 2023 betrokken geweest bij uitvoering van de Innovatieregeling voor het MKB (de voucherregeling).

- *Supermarktketens*
  In navolging op eerdere jaren is op regionaal niveau het overleg met verschillende supermarktketens voortgezet. De supermarkten vormen de ruggengraat van de winkelstructuur in Parkstad (voorzieningenstructuur en leefbaarheid), en in overleg met deze supermarkten en de gemeenten wordt geprobeerd om enerzijds invulling te geven aan het maatschappelijk belang (een gezonde winkelstructuur) en anderzijds een vanuit het perspectief van de supermarkten gezonde bedrijfsexploitatie.

- *Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) en portefeuillehoudersoverleg Economie Zuid-Limburg*
  De gemeente Heerlen neemt samen met de gemeenten Sittard-Geleen en Maastricht zitting in het bestuur van ESZL. Het Zuid-Limburgse ambtelijke overleg economie bereidt eventuele projectaanvragen voor, waarvan op grond van een 'coalition of the willing and acting'-aanpak wordt verkend of één, meerdere of alle Zuid-Limburgse gemeenten willen deelnemen. Besluitvorming over projecten en projectdeelname vindt plaats door het bestuur van ESZL of in de subregionale overleggen, zoals de bestuurscommissie Economie & Toerisme, of in colleges. In 2023 is het thema vrijetijdseconomie, op basis van een aantal specifieke thema's en opgaven, toegevoegd aan de ESZL-agenda. Voor dit onderdeel vindt de voorbereiding plaats via de bestuurlijke Kopgroep Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg.

- *Visit Zuid-Limburg*
  De toeristische marketing van de Zuid-Limburgse gemeenten wordt gezamenlijk via Visit Zuid-Limburg georganiseerd. Twee leden van de bestuurscommissie hebben een adviserende rol bij het bestuur van Visit Zuid-Limburg. Visit Zuid-Limburg is nauw betrokken bij de in 2023 gelanceerde toeristische campagne 'Dit is Parkstad'.

Beleid

<u>Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL)</u>
In 2017 is de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden. In de SVREZL is de hoofdstructuur van de winkel-, kantoren- en bedrijventerreinenmarkt vastgelegd. Ook zijn afspraken gemaakt over hoe om te gaan met nieuwe initiatieven, waarbij de afstemming plaatsvindt op Zuid-Limburgse schaal danwel op de schaal van Parkstad. De SVREZL is in 2022 tussentijds

geëvalueerd door een extern bureau. In 2023 zijn onder regie van het Bestuurlijk Overleg Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg verdere stappen gezet in de implementatie van de evaluatie in een gewijzigde SVREZL.

Regionale economische analyse
In 2023 is in opdracht van de bestuurscommissie een kwalitatieve en kwantitatieve analyse uitgevoerd van de gehele regionale economie, waarbij het doel is om op grond van die analyse een objectief en meerjarig fundament te leggen onder een regionale economische agenda. Er zijn drie ecosystemen benoemd die het meest kansrijk zijn voor verdere doorontwikkeling, zijnde de medisch-technologische sector, de admin-tech (o.a. financieel-administratief) en de (ouderen)zorg. Ook het belang van het toerisme is onderkend. De uitkomsten van deze analyse zijn gepositioneerd in de Regio Deal II en zijn onderdeel van het nieuw narratief van de regio en de daaruit voortvloeiende kansenagenda.

Programmering

Uitvoeringsprogramma Retail
In 2023 is vanuit het Uitvoeringsprogramma Retail ingezet op de verdere uitvoering van de projecten binnen de themalijn 'Voorzieningen & Retail' uit de eerste Regio Deal. Het Uitvoeringsprogramma focust op drie doelstellingen, namelijk het versterken van de winkelclusters, het onttrekken/ transformeren van overtollige winkelmeters en het stimuleren van nieuw ondernemerschap in de centra.

Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen
De afgelopen jaren is er een grote marktdynamiek zichtbaar op de bedrijventerreinen in Parkstad. Uit onderzoeken, in opdracht van de bestuurscommissie, is gebleken dat tot 2030 een extra ruimtevraag van 70 tot 100 hectare op de bedrijventerreinen wordt verwacht (met een verwachte netto toename in de werkgelegenheid van ca. 4.000-6.000 arbeidsplaatsen). Samen met de gemeenten wordt het faciliteren van de ruimtevraag regionaal afgestemd en lokaal opgepakt, met als doel de economische versterking van de regio. De herontwikkeling van de groeve op de Oostflank kan in een deel van die opgave voorzien.

Oostflank Brunssum
Op basis van een gezamenlijk ambitiedocument voor de Oostflank Brunssum is in 2022 besloten tot de strategische verwerving van de Groeve Mourik. Stadsregio Parkstad Limburg neemt voor € 400.000 deel in de verwerving van de gronden. Met de Provincie Limburg, de gemeente Brunssum en de Ontwikkelmaatschappij Trilandis wordt ingezet op het realiseren van maximale maatschappelijke en economische waarde in de herontwikkeling van de groeve tot duurzame werklocatie. In 2023 lag de focus op het afronden van de koopovereenkomst met de huidige eigenaar. Vervolgstap is om, na afronding daarvan, een ontwikkel- en samenwerkingsstrategie uit te werken.

Regionaal ecosysteem Digitalisering
In navolging van de regionale economische analyse is de samenwerking met de Brightlands Smart Services Campus in 2023 versterkt. Daarbij wordt samen met de Campus gewerkt aan de strategische kant van de ontwikkeling van dit ecosysteem, via een gezamenlijke lobby richting diverse ministeries, als ook met een aantal thema's en projecten zoals de Digitale Werkplaats MKB en het ELSA-lab (Ethical, Legal en Societal Aspects) Armoede en Schulden. De doorontwikkeling van de Campus is gepositioneerd in de Regio Deal II.

Medlands Parkstad
In 2023 zijn belangrijke stappen gezet in de publiek-private samenwerking (voorlopige werktitel 'Medlands Parkstad') om de medisch-technologische sector in de regio, en daarmee de regionale economie te versterken. De sector is in 20 jaar tijd gegroeid van ca. 1.000 naar bijna 6.000 arbeidsplaatsen, is relatief energie-extensief en nagenoeg niet conjunctuurgevoelig. De thema's waarop de samenwerking is gestoeld zijn imago, arbeidsmarkt, onderwijs en infrastructuur. De samenwerking is in september 2023 verankerd met een intentieovereenkomst. Er is een kwartiermaker aangesteld die als primaire opdracht heeft om te komen tot een meerjarig programma.

Promotie en acquisitie
De Parkstadgemeenten werken intensief samen bij de promotie en acquisitie voor bedrijven in de regio. Gezamenlijk wordt via het ambtelijke Promac-overleg gekeken waar nieuwe bedrijven het best kunnen landen en waar bedrijven, die uit hun jasje groeien op hun huidige locatie, binnen de regio naar toe kunnen verplaatsen om de werkgelegenheid voor de regio te behouden. In 2023 is onder de vlag van Zuid-Limburg deelgenomen aan de nationale vastgoedbeurs Provada waarbij enkele aanstaande projecten in de regio zijn toegelicht aan vastgoedontwikkelaars.

Dit is Parkstad: toeristische campagne
Als onderdeel van het Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie zijn in 2022, op verzoek van toeristisch-recreatieve ondernemers, voorbereidingen getroffen voor een gezamenlijke toeristische campagne 'Dit is Parkstad'. In Kasteel Amstenrade is deze campagne op 6 april 2023 gelanceerd. Naast een algemene campagne, gericht op de Nederlandse markt, is er ook een campagne specifiek gericht op het Duitse achterland (Noordrijn-Westfalen) in voorbereiding als onderdeel van de Regio Deal Parkstad Limburg. Ook wordt op projectniveau de verbinding gelegd met 'Dit is Parkstad', zoals de communicatie rondom de 'Parkstad-route'.

Monitoring

Vestigingenregister
Met het Vestigingenregister worden de ontwikkelingen van het aantal vestigingen en de werkgelegenheid in de regio gemonitord, om daarmee de bedrijven- en werkgelegenheidsdynamiek in kaart te brengen. De meerjarige samenwerking met bureau Etil is in 2023 geactualiseerd.

Locatus
Via het jaarlijkse Locatus-abonnement wordt de ontwikkeling van de winkelvoorraad in Parkstad structureel gemonitord. Dit is aanvullend op het Vestigingenregister. Vanaf 2023 wordt niet alleen de ontwikkeling in de winkelcentra bijgehouden, maar ook daarbuiten.

Toeristische bestedingen
Elke 4 jaar onderzoekt ZKA Leisure Consultants in opdracht van Visit Zuid-Limburg, de omvang van de toeristische bestedingen in Zuid-Limburg. De eerstvolgende keer is in 2025. In Limburgs verband is afgesproken dat er voor toerisme een dataportaal wordt ingericht om meer inzicht te krijgen in de toeristische ontwikkelingen in de regio, en dit ook breed inzichtelijk te maken.

Instrumentontwikkeling

MKB Innovatieregeling (voucherregeling)
Door de bestuurscommissie is een MKB Innovatieregeling "Duurzaam en Sociaal Ondernemerschap in Parkstad Limburg" ingesteld, die in 2020 is gestart. Deze regeling is mede gefinancierd door de Provincie Limburg. De innovatieregeling heeft tot doel om het sociale en duurzame ondernemerschap van het MKB te versterken. In maart 2023 is de regeling wegens vroegtijdige uitputting van het budget stopgezet. In totaliteit hebben 51 MKB-ondernemers een voucher ontvangen om een innovatief project te kunnen uitvoeren.

Streetwise
De inzet van Stichting Streetwise Parkstad is al jaren een belangrijke pijler in het Uitvoeringsprogramma Retail, in de uitvoering van het SVREZL-beleid en de stimulering van ondernemerschap in de regio. In 2023 is door de samenwerking tussen de gemeenten, de inzet van Streetwise en (nieuwe en bestaande) ondernemers ruim 5.000m² winkelvloeroppervlak ingevuld, zijn ruim 200 nieuwe banen gecreëerd en hebben ondernemers meer dan € 8 miljoen geïnvesteerd.

Instrumentarium Uitvoeringsprogramma Retail
In 2023 is, als volgende stap in een meerjarig proces, in vijf gemeenten een op dezelfde leest geschoeid ontwerp-facetbestemmingsplan vastgesteld. Doel is om de overtollige detailhandelsbestemmingen op de

bedrijventerreinen te schrappen, om op lange termijn de winkelcentra in wijken en buurten leefbaar en vitaal te houden. De bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit coördineert deze RO-procedure.

Ook in 2023 was het Regio Deal-project 'Stratenaanpak Parkstad Limburg' in uitvoering, dat tot doel heeft om in (voormalige) aanloopstraten de transformatie van leegstaande winkels te stimuleren en te faciliteren. Vastgoedeigenaren kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de kosten die gemoeid zijn met de functiewijziging van het pand. In 2023 zijn er acht aanvragen van vastgoedeigenaren toegekend, met een totale subsidiewaarde van € 129.185.

Knopen Lopen
In 2023 is de aanbesteding afgerond voor de aanleg van een nieuw wandelknooppuntensysteem in Zuid-Limburg, vergelijkbaar met het fietsknooppuntensysteem. Voorafgaand aan de afronding van de aanbesteding heeft de stadsregio samen met de gemeenten een over gemeente- en landsgrenzen heen, dekkende wandelstructuur ingetekend, afgestemd op belangwekkende locaties in de regio op het vlak van natuur en landschap, cultuurhistorie en horeca.

Regionale initiatieven
Via Stadsregio Parkstad Limburg hebben de Parkstadgemeenten in 2023 samen diensten afgenomen behorende tot de 'regionale initiatieven', zijnde Starterscentrum Limburg, Vestigingenregister, Bedrijventerreinmanagement Parkstad, het Routebureau en Visit Zuid-Limburg.

Lobby & fondsvorming

Impulsaanpak Winkelgebieden
Deze Rijksregeling beoogt om gemeenten financieel en inhoudelijk te ondersteunen bij de verbetering van de leefbaarheid van binnensteden en winkelgebieden. De aanvraag, die in 2022 in samenwerking met de gemeente Beekdaelen is ingediend voor Schinveld, is in 2023 toegekend.

2.1.4 BC Wonen en Herstructurering

Inleiding

In 2023 is een aantal nieuwe hoogtepunten bereikt, die (in)direct bijdragen aan een verbetering van de woningvoorraad en het woonklimaat in de regio Parkstad Limburg:

1. op 9 maart 2023 is de 'Woondeal Limburg' gesloten tussen het Rijk, Provincie Limburg, Stadsregio Parkstad Limburg, de gemeenten in Limburg én de woningcorporaties. Marktpartijen ondersteunen de Woondeal. In deze Woondeal Limburg heeft de Regionale Woonvisie en de aanpak van Parkstad van de herstructureringsopgaven, de nieuwbouwambities, de maatregelen ter verbetering van leefbaarheid en veerkracht van de wijken een zelfstandige plek gekregen, waardoor aandacht van het Rijk voor de schaal van Parkstad geborgd blijft. In Q4 2023 heeft de eerste Woondealtafel Limburg plaatsgevonden, met een bijdrage vanuit de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering;
2. eind maart 2023 is de regionale aanvraag voor de 5e tranche van de Woningbouwimpuls ingediend voor een bedrag van € 1.252.697 voor de bouw van 244 nieuwe woningen in de projecten Schimmert Centrum, Victoriapark en d'r Pool. Deze aanvraag is medio juni 2023 door het ministerie van BZK gehonoreerd;
3. in Q1 is de concept Regionale Woonvisie door de bestuurscommissie vastgesteld. In Q2 2023 is de Regionale en Lokale Woonvisie 2023-2028 door alle gemeenteraden in Parkstad vastgesteld;
4. in de tweede helft van 2023 is de voorbereiding van de regionale prestatieafspraken gestart. Daarin zijn de uitgangspunten en aspecten opgenomen van de Woonvisies, van de Woondeal Limburg, van de Nationale Prestatieafspraken van de corporaties met het Rijk en het Woonberaad. In een bijeenkomst van de bestuurscommissie, het ROW en het ROH in oktober 2023 is de bestuurlijke richting gegeven;
5. medio 2023 is het Woonberaad Parkstad opgericht. Er zijn in 2023 twee bijeenkomsten van het Woonberaad georganiseerd. Dit is een coalitie tussen de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering,

de corporaties en marktpartijen, die de samenwerking tussen partijen bevordert en een gezamenlijke aanpak van de opgaven en ambities van Parkstad organiseert. De Provincie participeert in de bijeenkomsten;
6. in oktober 2023 is een regionale aanvraag ingediend voor 31 projecten voor de Startbouwimpuls. In december 2023 heeft het ministerie van BZK in totaal 23 projecten gehonoreerd, voor een totaal bedrag van € 5.727.756 voor projecten in alle gemeenten in Parkstad om in totaal 835 nieuwe woningen te bouwen;
7. in oktober 2023 is óók een regionale aanvraag ingediend voor 11 projecten voor de tweede ronde van het Volkshuisvestingsfonds. In december 2023 heeft het ministerie van BZK in totaal 8 projecten gehonoreerd, voor een totaal bedrag van € 10.232.918,28 voor projecten in Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf. De bestuurscommissie heeft tevens een steunverklaring afgegeven aan de gemeente Heerlen, voor de gehonoreerde aanvraag van € 27,8 miljoen. Met de bijdragen uit het Volkshuisvestingsfonds worden in totaal 842 woningen gerenoveerd en 64 slechte woningen gesloopt. Ook zal meer dan 10.000 m² leegstaand winkel- of kantoorvastgoed plaats maken voor nieuwe woningbouw. In totaal zullen er ongeveer 100 nieuwe woningen worden teruggebouwd;
8. er is inmiddels grote betrokkenheid en inzet van marktpartijen bij de toekomstige integrale (her)ontwikkeling van kansrijke en minder kansrijke locaties. In 2023 is de samenwerking met BPD en JPO gestart om samen tot een programma te komen waarbij de opgaven van herstructurering en de kansen voor nieuwbouw gecombineerd worden aangepakt (zoet/zuurtraject). Dit heeft inmiddels geleid tot een eerste beoogde gebiedsontwikkeling, die bovendien is gehonoreerd met bijdragen uit de tweede tranche van het Volkshuisvestingsfonds en uit de Startbouwimpuls;
9. er is een bijdrage geleverd aan het onderdeel 'wonen' van de Regio Deal. Er is in de Regio Deal een bijdrage van € 4 miljoen gereserveerd voor 'wonen', waarvan een bedrag van € 190.000 reeds is toegekend voor de verlenging van de VoorzieningenWijzer. De corporaties hebben in 2023 met ondersteuning van Stadsregio Parkstad Limburg gewerkt aan een bidbook voor mijnkoloniën. Verder heeft in september 2023 in Brunssum een symposium plaatsgevonden waarbij de regionale opgaven gepresenteerd zijn en is op 8 november 2023 gedurende het bezoek van minister de Jonge aandacht besteed aan die opgave. De voorbereidingen van 2023 leiden in het voorjaar van 2024 tot een aanvraag voor de 2e tranche van de Regio Deal;
10. in december 2023 is naar aanleiding van de Regionale Woonvisie invulling gegeven aan bepaalde verdiepingsvraagstukken. Zo is middels een Masterclass 'grondbeleid voor woningbouw' voor bestuurders en ambtenaren verkend welke vormen van regie van meerwaarde kunnen zijn gelet op de (gebieds)ontwikkeling die Parkstad doormaakt. Daarmee is het grondbeleid ook op de regionale agenda gezet. Bestuurders hebben uitgesproken dat dit vervolg moet krijgen in 2024.

Speerpunten

In het jaarplan van 2023 heeft de bestuurscommissie de volgende speerpunten geformuleerd:

1. *Regie op de Volkshuisvesting / Regionale Woonvisie 2023-2028*

In 2021 gestart met de eerste voorbereidingen van een nieuwe Woonvisie. Zo is in de eerste helft van 2022 een Regionaal woonbehoefteonderzoek een eerste voorstel voor koersbepaling voor de nieuwe visie (synopsis) vastgesteld als basis voor politiek-bestuurlijke standpunten. Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende coalitieonderhandelingen heeft vaststelling van de synopsis zoals voorgenomen pas daarna in juli 2022 plaatsgevonden. Verder heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de veerkracht van de wijken. Vervolgens is met veel betrokkenheid van burgers, corporaties, marktpartijen, Provincie en domeinen, de nieuwe woonvisie opgesteld. Vaststelling door de bestuurscommissie heeft plaatsgevonden in februari 2023, waarna besluitvorming in de zeven gemeenteraden plaatsvond tussen maart en juni 2023.

De Woonvisie is vastgesteld als bouwsteen voor het Volkshuisvestingsprogramma , dat voldoet aan de richtlijnen van de aanstaande Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting (die in 2024 wordt behandeld in de Tweede Kamer). De Woonvisie vormt verder de basis voor de samenwerking met andere domeinen, de doorvertaling van de programma's van minister de Jonge en de Woonzorgvisies die de gemeenten moeten opstellen. De bestuurscommissie heeft besloten, dat het opstellen van de woonzorgvisie geen verantwoordelijkheid van de bestuurscommissie is.

In 2023 hebben op grond van de nieuwe Woonvisie de voorbereidingen plaatsgevonden voor de nieuwe Regionale Prestatieafspraken. Vaststelling/ ondertekening is voorzien in het eerste kwartaal van 2024.

Ten aanzien van het Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting heeft Parkstad herhaaldelijk deelgenomen aan botsproeven van het Rijk en daarmee de toepasbaarheid (voor Parkstad) kunnen becommentariëren. Het Wetsvoorstel is in behandeld door de Raad van State. Voor zover mogelijk is reeds geanticipeerd en hebben enkele eerste voorbereidingen plaatsgevonden in afwachting van het ingaan van de wet.

2. *De aanpak particulier bezit (o.a. aanvragen Volkshuisvestingsfonds 2.0).*

Bij de regionale aanpak van de problemen in de particuliere voorraad is vanuit het rijk via de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds een belangrijke impuls gegeven. Nationaal wordt de noodzaak voor de aanpak geagendeerd en erkend.

In 2022 heeft het Rijk in ruil voor de afschaffing van de verhuurderheffing, bindende prestatieafspraken met corporaties gemaakt over verduurzaming en vernieuwing. Het belang van de aanpak van particulier bezit tussen corporatiewoningen (gespikkeld bezit) neemt hierdoor ook toe, mede door de stijging van de energieprijzen.

Met ingang van 2023 neemt Parkstad deel aan de Citydeal Energieke wijken. Parkstad heeft in dat programma de aanpak van problematische particuliere voorraad weten te agenderen, hetgeen inmiddels heeft geresulteerd in een verkenning met BZK naar een experiment waarbij corporaties meer in de gelegenheid worden gesteld om particuliere eigenaren te begeleiden/ontzorgen.

Met ondersteuning van de Rebel Group heeft Parkstad in december 2023 i.s.m. NPRZ een landelijke 'conferentie' met experts en gerenommeerde partijen uit de vastgoedwereld en de rijksoverheid georganiseerd t.b.v. een lobbytraject voor de aanpak van slecht particulier bezit n.a.v. de coalitievorming na de verkiezingen van november 2023.

In oktober 2023 zijn 11 projecten ingediend door Stadsregio Parkstad Limburg en is een aanvraag door gemeente Heerlen ingediend voor de 2e tranche van het Volkshuisvestingsfonds. De Heerlense aanvraag en 8 projecten van de regionale aanvraag zijn toegekend voor de 2e tranche van het Volkshuisvestingsfonds (toekenning € 38 miljoen).

Dat betekent dat op 31 december 2023 een herstructureringsprogramma van een kleine 2500 (kwetsbare) particuliere woningen geprogrammeerd staat. Ongeveer 1750 van deze woningen worden verduurzaamd. In de Regio Deal II (1 november 2023) staat zowel de transformatie van mijnkoloniën als nieuwe modellen voor nieuwbouw centraal. Voor het themaveld Wonen is € 4 miljoen beschikbaar in de Regio Deal II.

Projecten die reeds in 2021 en eerder zijn geprogrammeerd kampen allemaal met vragen rond de stijging van de woningmarktprijzen, van de overdrachtsbelasting (wederom) en van grondstofprijzen, terwijl het merendeel van de projecten vraagt om opschaling van hetgeen er reeds in gang gezet is. Tegelijk vordert de samenwerking met marktpartijen om te participeren in projecten of om nieuwe projecten op te starten en corporaties nemen nu zelf ook veel initiatief om particuliere woningen te herstructureren.

In totaal is de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering verantwoordelijk voor een herstructureringsprogramma van ruim € 72,5 miljoen aan (Regio Deal, Krimpgelden en Volkshuisvestingsfonds 1&2) subsidies (excl. de € 36 miljoen volkshuisvestingsfondssubsidies gemeente Heerlen en de gereserveerde bijdrage Regio Deal II á € 3,8 miljoen).

3. *Aanvalsplan nieuwe woningbouwplannen (o.a. aanvragen Woningbouwimpuls 4e tranche)*

In 2021 is gestart met de ontwikkeling van een regionaal aanvalsplan voor nieuwe woningbouw. Begin 2022 is een nieuwe bestuurlijke koers vastgesteld, waarbij bovenop de (kwalitatieve) behoefte aan 4500 tot 7500 nieuwe woningen ook een plusambitie voor nieuwbouw is geformuleerd om meer mensen van buiten aan te trekken. Deze nieuwbouwambitie van de bestuurscommissie is sindsdien stevig naar buiten uitgedragen,

meegegeven aan de Provincie in haar bod aan het Rijk in het kader van het Programma Woningbouw en opgenomen in de Woondeal Limburg (9 maart 2023). Verder is deze ambitie ingebed in de Regionale Woonvisie 2023-2028 die in de eerste helft van 2023 door de gemeenteraden vastgesteld is. En heeft de bestuurscommissie in Q4 van 2023 besloten in te zetten op de verdere concretisering van deze woningbouwambitie. Daarbij wordt ook de link gelegd met het op handen zijnde nieuwe narratief van Stadsregio Parkstad Limburg dat in 2024 voorzien is.

In de Woondeal Limburg zijn de te bouwen woningen per gemeente afgesproken, maar zijn ook belemmeringen benoemd die de nieuwbouw in de weg zitten. Parkstad heeft een zogenaamde subregionale versnellingstafel ingericht waarbij nieuwbouwprojecten met inzet van het Expertteam Woningbouw van het Rijk vlot getrokken worden. Deze aanpak heeft als voorbeeld gediend voor de versnellingstafel die de Provincie in het kader van de Woondeal Limburg georganiseerd heeft en heeft er tevens toe geleid dat alle subregio's dergelijke versnellingstafels moeten gaan inrichten.

In juni 2023 is een bedrag van € 1.252.696 toegekend uit de 5e tranche Woningbouwimpuls voor een drietal projecten (244 nieuwe woningen) en in december 2023 is voor € 5.727.756 aan Stadsregio Parkstad Limburg toegekend uit de Startbouwimpuls voor 23 projecten (835 nieuwe woningen). In het najaar van 2023 zijn de voorbereidingen opgestart voor een aanvraag voor de 6e tranche (deadline februari 2024). In de toegekende aanvragen voor het Volkshuisvestingsfonds I en het Volkshuisvestingsfonds II worden minimaal 288 nieuwe woningen gebouwd.

Op het gebied van nieuwbouw is de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering verantwoordelijk voor een programma van ruim € 8 miljoen aan subsidies (SBI en Woningbouwimpuls) (excl. de € 13,6 miljoen versnellingsmiddelen woningbouw Heerlen Centrum (€6,2 miljoen) en Kerkrade Centrum (€ 7,5 miljoen) en de Woningbouwimpuls Heerlen Centrum (€ 4,6 miljoen)). Dit bouwprogramma (deel dat gefinancierd wordt vanuit Rijksregelingen) omvat in totaal 2.495 nieuwe woningen.

Verder is ook in 2023 met marktpartijen, corporaties en gemeenten verder verkend welke locaties ontwikkelperspectief kennen, hoe dit programmatisch kan worden omgezet, zodat niet alleen de kansrijke, maar ook de meer uitdagende locaties tot ontwikkeling kunnen komen. Verkennende gesprekken tussen regio, marktpartijen, gemeenten en corporaties zijn in mei 2022 onder begeleiding van de Rebel Group opgestart en in 2023 is bureau CB5 in de arm genomen voor 14 gebiedsstudies van potentiële ontwikkellocaties. Deze nieuwbouwpropositie heeft inmiddels in 2023 geleid tot een concrete business case, die ook is gehonoreerd vanuit het Volkshuisvestingsfonds 2e tranche. In 2023 heeft de bestuurscommissie besloten dat er een ontwikkelkaart voor Parkstad wordt opgesteld (voorzien medio 2024).
Verder is flexwonen in 2023 verkend en is de ambitie per gemeente opgenomen in de Woondeal Limburg.

4. *Innovatie in samenwerking in de woningmarkt*

Innovatie en sturing op de woningmarkt is door het Rijksprogramma, maar vooral door het traject van de Regionale Woonvisie, in 2023 echt op de kaart gezet. Verschillende doelgroepen vragen om verschillende oplossingen en de nieuwbouwambitie van de bestuurders is groot. Het aanbod moet steeds flexibeler en sneller bereikbaar en betaalbaar zijn. In 2022 heeft de bestuurscommissie onderzoek laten verrichten naar knelpunten in de doorstroming in de woningmarkt en ook in het kader van verdiepingsonderzoek naar middenhuur zijn concrete oplossingsrichtingen naar boven gekomen, die in 2023 ook betrokken zijn bij de voorbereidingen van de regionale prestatieafspraken (voorzien Q1 2024). De bestuurscommissie heeft de ambitie voor nieuwbouw opgeschroefd en daarbinnen de minimale ambitie voor 375 flexwoningen benoemd.

Innovatie vindt ook plaats in de vorm van meer samenwerking tussen de stadsregio, gemeenten, marktpartijen en woningcorporaties. Op grond van de ervaringen in de Regio Deal projecten en de projecten van het VHF (organisatorisch, kennis, kunde, regelingen en middelen) is in 2022 ook een belangrijk begin gemaakt met onderzoek naar samenwerking. Zo zijn de geesten in 2022 rijp gemaakt voor structuren die de slagkracht op gebiedsniveau, de reikwijdte van ingrepen en de fiscale omstandigheden kunnen verbeteren. De bestuurscommissie heeft in 2021 ingestemd met het verkennen van het vehicle wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) via twee pilots (in Heerlen en Kerkrade), zodat het op 'kleine schaal' (niet Parkstadbreed) kan worden uitgetest. In opdracht van de bestuurscommissie is de Rebel Group in 2022

gestart met vooronderzoek en eerste verkennende gesprekken met gemeenten en corporaties en een eerste pre-advies voor een pilotgebied in Heerlen-Noord en in Kerkrade Oost. Verder zijn in 2022 de voorbereidingen getroffen voor de bestuurlijke afstemming voor beide gebieden in het voorjaar van 2023 en zijn op verzoek van Beekdaelen ook de kansen voor het project Nuinhofwijk onderzocht. In 2023 kreeg het onderzoek in Heerlen en Kerkrade een boost toen de regeling voor de 2e tranche van het Volkshuisvestingsfonds beschikbaar kwam. In Heerlen is bestuurlijk draagvlak uitgesproken. In Kerkrade is het onderzoek in afwachting van de gebiedsvisie Kerkrade Oost, alvorens de mogelijkheden voor een WOM nader verkend worden (voorzien in 2024).

In 2023 is het Woonberaad Parkstad in het leven geroepen, waarbij Parkstad, de gemeenten, de marktpartijen en de corporaties een coalitie vormen die samen de kansen en belemmeringen in de woningmarkt verkennen.

Communicatie: landelijk en regionaal is de nieuwbouwambitie van Parkstad opgevallen en de toegekende subsidies het Volkshuisvestingsfonds, de Woningbouwimpuls, de Startbouwimpuls en eerder uit de Versnelling van de Woningbouw. De Woondeals hebben landelijk veel aandacht gehad. Via Social Media is weer een update over Parkstad gegeven gedurende de Week van Wonen. En gedurende de PROVADA zijn de drie projecten gepromoot die een bijdrage uit de Woningbouwimpuls hebben ontvangen. Dit heeft bijgedragen aan acquisitietrajecten en inschrijvingen gedurende de tendering.

De Woonvisie heeft regionaal veel stakeholders gemobiliseerd in het meedenken over de sturing op de woningmarkt, en in 2023 heeft er substantieel meer afstemming met Aken plaatsgevonden over de woningmarkt.

Platform

Voor de uitvoering van het regionaal beleid is de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering mede afhankelijk van andere overheden, woningcorporaties, marktpartijen en andere stakeholders. Daarom is het belangrijk om op regionaal, provinciaal en (inter)nationaal niveau tussen overheden en marktpartijen coalities te smeden, om ervoor te zorgen dat beleid kan worden uitgevoerd. Dat heeft in 2023 tot veel resultaat en tot nog meer draagvlak voor onze aanpak geleid. Er hebben diverse bijeenkomsten en initiatieven plaatsgevonden. Hieronder een indicatie:

- werkbezoeken van uiteenlopende programma's van Binnenlandse Zaken (BZK);
- intensivering van de samenwerking met het Ministerie van Justitie & Veiligheid (J&V);
- de landelijke sessie voorbereid i.s.m. NPRZ en BZK met experts uit markt en overheid inzake de aanpak van kwetsbare particuliere gebieden;
- afstemming in het kader van de Woonvisie met de alle domeinen van de gemeenten en met stakeholders (corporaties, zorgpartijen, marktpartijen, Provincie, Ministerie van BZK, VWS en J&V) en uitrol van de Woonvisie via bijvoorbeeld verdiepingssessies inzake Grondbeleid;
- ondersteuning van het Koploperstraject Parkstad waarvan Heerlen bestuurlijk en ambtelijk trekker is over de huisvesting van bijzondere doelgroepen via pilotproject VNG met gemeenten (domeinen wonen en sociaal) en afstemming met corporaties;
- opstarten experimenteerarrangement met BZK en Citydeal Energieke Wijken in het kader van verduurzamingsactiviteiten;
- samenwerking met SVn;
- inzet Woonwijzerwinkel bij VHF-projecten;
- aanjagen van gebiedsgerichte aanpak bij gemeenten;
- diverse bestuurlijke visiedagen en ook het Woonberaad voor onder meer wethouders en ambtenaren, bestuurders en medewerkers van corporaties, het ROH en marktpartijen;
- gezamenlijke (digitale) werkdagen en werkgroepen met gemeenten, corporaties en het ROH die maandelijks plaatsvinden in het kader van de Regionale Prestatieafspraken, van Rijksregelingen en van de Woondeal;

- zitting in het bestuurlijk overleg van het ROW: afstemming van de speerpunten en ontwikkelingen als de nieuwe Woonvisie binnen Parkstad;
- zitting in de Woondealtafel met de minister en in het Kernteam van de Woondeal Limburg als vertegenwoordiging van Zuid-Limburg;
- het uitbrengen van een reactie in 2022 op de Verzamelwet Omgevingswet 20xx, mede namens Zuid-Limburg, heeft in 2023 ertoe geleid, dat de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg onder overgangsrecht behouden is gebleven;
- initiatief en aanjaagfunctie pilotproject Wonen en Zorg Amstenrade met RvO en Ondersteuningsteam Wonen en Zorg;
- op verzoek van de corporaties heeft Parkstad een traject opgestart voor de herstructurering mijnkoloniën. Dit resulteert in een bidbook van de corporaties;
- sessie versnelling nieuwbouw met gemeentelijk vergunningverleners binnen Parkstad;
- voorbereidingen van een of meerdere Wijkontwikkelingsmaatschappijen;
- inzet Ontwikkelkaart Parkstad;
- daarnaast zijn verschillende bijeenkomsten op Zuid-Limburgs niveau georganiseerd vanuit het BO Wonen Zuid-Limburg en het overleg van de voorzitters van de drie subregio's.

Beleid

Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (2016) en bouwen naar behoefte (2021)
De in 2016 vastgestelde Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg is nog steeds vigerend. Hierop zijn in de loop van de jaren wel enkele nuances aangebracht. Eind 2020, begin 2021 heeft de meest recente en verstrekkende wijziging plaatsgevonden met de beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen'. De evaluatie van de Structuurvisie in 2020 bevat nog aanbevelingen waarvan in 2022 bezien werd of en zo ja hoe die moesten worden opgepakt. Er is een Jaarplan Wonen Zuid-Limburg opgesteld waarin deze punten onder meer zijn ondergebracht. Dit jaarplan is in 2023 op grond van de Woondeal Limburg (9 maart 2023) aangepast.

Daarnaast is in 2022 juridisch advies ingewonnen en zijn de gevolgen van de Omgevingswet voor wonen en dan specifiek voor de SVWZL in beeld gebracht. Op grond daarvan is door Parkstad mede namens de twee andere subregio's in ZL een reactie op de consultatieversie van de Verzamelwet Omgevingswet 20xx uitgebracht om de huidige 'positie' en werking van de vigerende Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg te kunnen borgen. Dit heeft ertoe geleid (2023), dat de SVWZL in het kader van overgangsrecht behouden blijft als status van 'programma'. De provinciale verordening is weer geactualiseerd.

Regionale Woonvisie
In september 2021 heeft de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering de opdracht gegeven om een nieuwe regionale woonvisie voor te bereiden door het opleveren van een aantal bouwstenen (behoefteonderzoek en synopsis). Stec Groep heeft een regionaal woonbehoefteonderzoek uitgevoerd.
In 2022 hebben verdiepingsonderzoeken van het Woonbehoefteonderzoek voor Heerlen Centrum, Kerkrade Centrum en Heerlen Noord plaatsgevonden. Daarnaast heeft er intensief afstemming plaatsgevonden met alle stakeholders (keyplayers maar ook stakeholders die wat verder van het thema volkshuisvesting afstaan). Bureau Circusvis is gestart met de voorbereidingen van een koersdocument ('synopsis', inhoudsopgave en koersbepalende vraagstukken). De synopsis is voor de verkiezingen opgeleverd, maar bewust pas na de verkiezingen door de nieuwe bestuurscommissie vastgesteld. Verder is samen met de negen corporaties en de zeven gemeenten verkend hoe om te gaan met de volkshuisvestelijke en andere vraagstukken rond aandachtsgroepen. Aanvullend heeft Circusvis onderzoek naar de Veerkracht van de wijken verricht en heeft ze een Contourennotitie opgesteld. Daarin zijn ook de raakvlakken met andere beleidsterreinen benoemd en demarcatielijnen getrokken. De Regionale Woonvisie is in februari 2023 door de bestuurscommissie vastgesteld en sindsdien wordt verder uitgewerkt hoe uitvoering aan deze visie kan worden gegeven. Zoals onder meer met de Regionale Prestatieafspraken tussen Parkstad, de negen corporaties (het ROW) en huurdersbelangenorganisaties (het ROH). De Regionale Prestatieafspraken worden jaarlijks geüpdatet en vastgesteld. De Woonvisie heeft input gegeven voor de voorbereidingen van de woonzorgvisies die gemeenten moeten opstellen. Verder is de Woonvisie vastgesteld als bouwsteen voor het Volkshuisvestingsprogramma, zodat het voldoet aan de eisen van de Omgevingswet.

Programmering

Regionale Woningmarktprogrammering
De beleidskaders geven sturing aan de woningmarkt. De Regionale Woningmarktprogrammering gaat specifiek over de programmering van nieuwbouw en staat in het teken van de juiste woning voor de juiste doelgroep op de juiste plek. Parkstad stuurt samen met de gemeenten op de kwaliteit en de (versnelling van de) realisatie van de geprogrammeerde plannen.
De programmering is in 2019 geactualiseerd en wordt normaal jaarlijks gemonitord en geüpdatet. Dit heeft grootschalig plaatsgevonden in 2022 om goed aan te sluiten bij de uitgangspunten van het Woonbehoefteonderzoek en de plusambities waartoe de bestuurscommissie op grond daarvan heeft besloten. Vandaar dat de update in 2023 uitgebleven is. In 2022 is advies (Snel en proactief programmeren) uitgebracht door de Stec Groep n.a.v. de aanbevelingen uit het Woonbehoefteonderzoek. Parkstad is aan de slag gegaan met de aanbevelingen en heeft daarom versnellingstafels in het leven geroepen (vergeten plannen en voor flexwonen). De Provincie heeft in het kader van de Woondeal Limburg op vergelijkbare wijze een versnellingstafel georganiseerd, maar vervolgens tevens geconcludeerd, dat subregionale versnellingstafels zoals die van Parkstad, in elke subregio moeten worden opgericht.

De Regionale Programmering is in het kader van de Woondeal tegen het licht van de eisen van het Rijk gehouden (2/3 van de nieuwbouw moet betaalbaar zijn en de woningmarkt moet voor 30% uit sociale huur bestaan). Parkstad voldoet als enige regio binnen Limburg aan deze richtlijn. De samenstelling van de programmering van Parkstad zal de komende 10 jaar binnen de reikwijdte van de Woondeal gemonitord en indien nodig bijgestuurd worden naar kwaliteit, naar kwantiteit en naar realisatie.

In 2023 is het Wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting ter consultatie voorgelegd en behandeld door de Raad van State. De Wet zal waarschijnlijk in 2024 worden behandeld in de Tweede Kamer. Dit zal ook zijn weerslag op de aansturing en de regie (lokaal, regionaal, provinciaal) krijgen via de op te stellen lokale, de regionale en de provinciale volkshuisvestingsprogramma's. De eisen worden hierin ook wettelijk geregeld.

Regionale Prestatieafspraken en regionale meerjarenprogrammering wonen en leefbaarheid
In maart 2019 heeft het ROW een propositie met 30 projecten gedaan voor de Regio Deal. De bestuurscommissie heeft in afstemming met het ROW besloten deze projectenlijst vast te leggen in een regionale meerjarenprogrammering. Deze is in oktober 2019 vastgesteld als onderdeel van de Regionale Prestatieafspraken en in 2021 geactualiseerd met onder meer projecten uit het Volkshuisvestingsfonds. Elk jaar worden de Regionale Prestatieafspraken met het ROW, het ROH en de bestuurscommissie geactualiseerd vastgesteld. In 2022 hebben de corporaties als nieuw thema de herstructureringsopgave mijnkoloniën geagendeerd. In 2023 hebben de corporaties met hulp van Stadsregio Parkstad Limburg gewerkt aan een bidbook over de mijnkoloniën en zijn de herstructureringsopgaven in de mijnkoloniën opgenomen in de Regio Deal 2023-2025. Het Rijk is Nationale Prestatieafspraken met corporaties overeengekomen in ruil voor de afschaffing van de verhuurderheffing. De impact van deze afspraken over nieuwbouw en verduurzaming van corporatiewoningen is op hoofdlijnen meegenomen in de Woondeal Limburg (9 maart 2023). Verder is in 2023 meer duidelijk geworden wat de zes Rijksprogramma's uit de Nationale Woon- en Bouwagenda voor de regio betekenen en is de Regionale Woonvisie doorvertaald in de Regionale Prestatieafspraken (voorzien begin 2024).

Regionale programmatische aanpak particulier bezit
In 2015 is de bestuursopdracht gegeven om een regionale programmatische aanpak te ontwikkelen voor de aanpak van slecht Particulier Bezit. Van 2015 tot 2017 zijn diverse ingrepen onderzocht om de problemen in de particuliere sector aan te pakken. In 2017-2018 is dit vertaald in de uitvoering van pilots. Begin 2019 is de aanpak van de slechte particuliere voorraad door de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering als speerpunt voor de Regio Deal vastgesteld. En kwam er in 2020 een Rijksbijdrage van €20 miljoen beschikbaar. De kwantitatieve doelstelling van 1600 woningen bleek echter niet haalbaar doordat het beschikbare budget voor het programma wonen en leefbaarheid in 2020 naar beneden was bijgesteld, door de forse prijsstijgingen in de woningmarkt en door de verhoging van de overdrachtsbelasting (van 2% naar 8,4%). In 2021 zijn de laatste projecten voor de Regio Deal geselecteerd. In december 2022 is bestuurlijk overeenstemming bereikt met de Provincie over de inzet van Regio Deal middelen ter compensatie van de verhoging van de

overdrachtsbelasting van 2% naar 8,4%. De impact van de verhoging van 8,4% naar 10,4% per januari 2023 is daarmee nog niet opgelost. Deze extra tekorten zullen zoveel mogelijk worden gedekt uit de rentebaten die bij Parkstad ontstaan zijn uit de rijksmiddelen.

Naast de middelen uit de Regio Deal had de bestuurscommissie ook de beschikking over middelen uit de DU Bevolkingsdaling, waaruit ze bijdragen aan projecten betaalt voor het afdekken van ORT's bij de aanpak van particuliere woningen.

Verder heeft Stadsregio Parkstad Limburg in 2021 € 36,8 miljoen subsidie uit het Volkshuisvestingsfonds ontvangen voor de aanpak van particuliere woningen in Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf. De gemeente Heerlen heeft ook een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds ontvangen voor de aanpak van particuliere woningen in Heerlen Noord. De jaren 2022 en 2023 stonden sterk in het teken van de inrichting van de SiSa verantwoordingssystematiek (regionaal) en de voorbereidingen van de projecten met de gemeenten en corporaties (loketfunctie voor aanvragen van subsidies voor particulieren of bijvoorbeeld het organiseren van coaches om particulieren te begeleiden en te ontzorgen).

In het Regeerakkoord is in 2022 nieuw budget (€ 600 miljoen) voor het Volkshuisvestingsfonds beschikbaar gesteld. In oktober 2023 heeft Stadsregio Parkstad Limburg weer een regionale aanvraag voor de 2e tranche van het VHF ingediend en € 10.232.918,30 gehonoreerd gekregen, wederom voor de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf. Drie projectaanvragen zijn afgewezen. Deze worden ingediend voor de 3e tranche VHF in maart 2024

De bestuurscommissie Wonen en Herstructurering heeft een formele rol als subsidieontvanger (van BZK) en subsidieverstrekker (aan de projecten). Om de governance goed vorm te geven zijn voor de projecten uit de 1e tranche VHF in 2022 vier samenwerkingsovereenkomsten tussen Parkstad, gemeenten en corporaties voor de vier Deelplannen Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf gesloten. Deze samenwerkingsovereenkomsten moeten worden uitgebreid naar aanleiding van de toekenning van de 2e tranche en mogelijk van de 3e tranche (aanvraag maart 2024).

In totaal was in 2022 de aanpak van 1.773 particuliere woningen geprogrammeerd. In 2023 zijn daar 906 woningen aan toegevoegd. Bij de projecten uit de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds is er behoefte aan opschaling. De beschikbare middelen vormen de begrenzende factor. Niet de opgave of de ambitie om kwetsbaar particulier bezit aan te pakken. Verder wordt sinds 2022 gewerkt aan een gecombineerde aanpak door corporaties en marktpartijen om tot meer gemêleerde wijken te komen. Sinds het vaststellen van de Nationale Prestatieafspraken tussen Rijk en Corporaties in 2022 hebben corporaties zelf nog meer dan voorheen belang bij de aanpak van kwetsbaar particulier bezit dat vaak tussen corporatiewoningen ligt. Inponden wordt weer interessant, nadat dat minder was na de prijsstijgingen van 2021 en 2022. In 2022 is gestart met de verkenning van gebiedsontwikkelingen met herstructurering van zowel particuliere woningen als van corporatiebezit als met nieuwbouw door marktpartijen.

De huursector kan op die manier in stand gehouden worden, de kwetsbare particuliere voorraad wordt verkleind en door menging met duurdere koopwoningen wordt de scheefgroei rechtgetrokken en de veerkracht versterkt. Dat vraagt om de ontwikkeling van nieuwe businessmodellen gericht op transformatie, renovatie en/of de vernieuwing van de woningvoorraad in zowel de huur- als in de koopsector. In alle 7 gemeenten is een groslijst met potentiële ontwikkellocaties opgesteld die in 2023 en verder op haalbaarheid onderzocht worden.

<u>Regio Deal Programma Wonen en Leefbaarheid</u>
Op basis van de ervaringen uit de Regio Deal blijkt dat de aanpak van de kwetsbare particuliere woningvoorraad een katalysator is voor méér investeringen in de sociaal-fysieke leefbaarheid: in de herontwikkeling van openbare ruimte, om de leefbaarheid en veiligheid in de buurten te verbeteren én door koppelkansen te realiseren op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en klimaatadaptatie, besteedbaar inkomen, veiligheid, onderwijs en zorg in kwetsbare wijken. In 2020 is in het kader van de Regio Deal met de woningcorporaties en gemeenten afgesproken om te starten met de inzet van de VoorzieningenWijzer.

Conform afspraken met de Provincie worden de ervaringen binnen Parkstad met de rest van Limburg gedeeld. De VoorzieningenWijzer wordt inmiddels in 16 gemeenten in Limburg ingezet. Verder is in december 2023 door het DB besloten om de inzet van de Voorzieningenwijzer weer met drie jaar te verlengen door inzet van Regio Deal middelen (2023-2025) en cofinanciering van het ROW en de gemeenten.
Professionele partijen komen 'achter de voordeur', er ontstaat meer aandacht voor veiligheid en betrokkenheid van maatschappelijke partners zoals basisscholen en huisartsen in kwetsbare wijken. De bestuurscommissie Wonen en Herstructurering verkent actief inhoudelijke (mee)koppelkansen (in de fysieke omgeving en in het sociale domein), voor zover de bestuurscommissie daar zelf ook een rol in heeft. Hierbij is ook de relatie en samenwerking met het rijk relevant. Zo is bijvoorbeeld de relatie met het Ministerie J&V in 2022 intensiever geworden, waardoor zij vervolgens ook betrokken raakte bij het project Bleijerheidestraat/Pannesheidestraat en CPTED inmiddels gemeengoed lijkt bij gebiedsontwikkelingen en rijksregelingen waarbij de bevordering van leefbaarheid en veiligheid voorop staat (bijvoorbeeld VHF).

Regionaal herstructureringsprogramma vanuit het Volkshuisvestingsfonds
Met de ontvangen Rijksbijdrage uit de 1e tranche van het Volkshuisvestingsfonds uit 2021 worden 864 particuliere woningen geherstructureerd in 13 projecten. 2021 en 2022 waren de jaren van de voorbereiding. 2023 was het jaar van de uitvoering. Voor de deelplannen Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf zijn overeenkomsten met de gemeenten en de corporaties gesloten. BZK heeft in 2023 geconstateerd, dat alle projecten gestart zijn. Over Brunssum Noord, de Nuinhof en de Hopel heeft overleg met BZK plaatsgevonden in het kader van (mogelijke) afwijkingen. Dit heeft nog niet geleid tot formele wijzigingsverzoeken. Er zijn enkele subsidiebeschikkingen afgegeven. De gemeenten bepalen lokaal welk maatwerk zij willen bieden ten aanzien van de subsidie die naar particulieren gaat voor de renovatie en verduurzaming van hun woningen. Er is een algemene concept verordening beschikbaar gesteld die gemeenten aanpassen voor de lokale subsidieregeling voor particulieren.

In oktober 2023 is een 2e tranche Volkshuisvestingsfonds aangevraagd en toegekend en drie projecten die afgewezen zijn, zullen opnieuw worden ingediend in februari 2024.

Actieprogramma Wonen Zuid-Limburg
Voor de uitrol van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg is in 2017 met alle Zuid-Limburgse gemeenten gezamenlijk een Actieprogramma Wonen Zuid-Limburg opgesteld. Dit actieprogramma is in 2021 vernieuwd op grond van de evaluatie van de SVWZL. Eind 2021 is een meerjarenplan opgesteld, en vervolgens n.a.v. de Woondeal Limburg aangepast.

Monitoring

Woonmonitor
In 2023 is wederom opdracht verstrekt aan Etil voor de Woonmonitorrapportage (2022).

Woonatlas
Sinds 2021 beschikt Parkstad over een gezamenlijk monitorings- en sturingssysteem met corporaties (Woonatlas), met onder meer leegstand, zorg en sociale kernvoorraad. Dit om beter en sneller te kunnen bijsturen op beleid en op uitvoering.

Wederzijdse informatie-uitwisseling met woningcorporaties/ROW
De samenwerking tussen de bestuurscommissie en het Regionaal Overleg Woningcorporaties Parkstad is essentieel in het oplossen van hardnekkige knelpunten. Vanwege de maatschappelijke rol van de corporaties en de impact van beleidskeuzen (Rijk, provinciaal, regionaal en lokaal) binnen wonen op de leefbaarheid in de wijken, nemen de vraagstukken die samen worden aangepakt, hand over hand toe. Dat is in 2023 nog verder toegenomen door de Regionale Woonvisie 2023-2028, de Bouwprogramma's die in 2022 onder Minister de Jonge zijn uitgerold, door de Nationale Prestatieafspraken Corporaties die het rijk met de corporaties (Aedes) en VNG gesloten heeft, de Woondeal Limburg tussen Rijk, Provincie, regio's, gemeenten en corporaties en door de diverse rijksregelingen waarvan we in de regio gebruik maken en de toenemende huisvestingsvraagstukken van reguliere en meer kwetsbare doelgroepen.

Instrumentontwikkeling

WOM

Al in 2019 is voorzichtig een begin gemaakt met het verkennen van een mogelijke WOM, een wijkontwikkelingsmaatschappij. Daarvoor is een eerste verkennend advies opgehaald bij Stec Groep. In 2020 en 2021 heeft de Rebel Groep in opdracht van de bestuurscommissie een uitvoeriger advies uitgebracht. De bestuurscommissie (15 juli 2021) bepaalde, dat de haalbaarheid van een WOM moest worden getest en aan de hand van een pilot in Heerlen en een in Kerkrade moest worden uitgewerkt. In opdracht van de bestuurscommissie is de Rebel Group in 2022 gestart met vooronderzoek, eerste verkennende gesprekken met gemeenten en corporaties en een eerste pre-advies voor een pilotgebied in Heerlen-Noord en in Kerkrade Oost. Verder zijn in 2022 de voorbereidingen getroffen voor de bestuurlijke afstemming voor beide gebieden in het voorjaar van 2023 en heeft ook voor Beekdaelen in het kader van het project Nuinhofwijk onderzoek plaatsgevonden. De voorbereidingen voor een WOM Heerlen-Noord vinden inmiddels plaats. Kerkrade Oost wordt verder verkend op het moment dat de gebedsvisie Kerkrade-Oost beschikbaar is.

Commerciële herstructurering

In de Regio Deal is afgesproken dat het Ministerie van BZK en Stadsregio Parkstad Limburg onderzoek doen naar de mogelijke bijdrage van marktpartijen aan de herstructureringsopgave in Parkstad. In 2021 is de Rebel Groep gestart met een onderzoek. In 2022 is verder onderzoek verricht en is geconstateerd, dat de huidige aanpak met corporaties, verbreed kan worden met commerciële ontwikkelaars en beleggers. Het Rijksvastgoedbedrijf is vooralsnog geen optie gebleken. De resultaten van dit traject staan verwoord onder het speerpunt Regionaal aanvalsplan voor nieuwe woningbouw onder zoet/zuur en ontwikkelkaart. De in de Regionale Woonvisie beoogde mix in de wijken en herstructurering is in 2023 dichter bij gekomen door de aantrekkende samenwerking met de marktpartijen.

Inpondmakelaar

Het was de bedoeling om het project in 2022 op te schalen. In 2021 was in alle gemeenteraden een Verordening vastgesteld. Via de Regio Deal kwam in totaal € 750.000,- beschikbaar voor het verstrekken van leningen voor het doen aankopen en renoveren van woningen. De uitvoering van de Regeling werd bij SVn belegd. En het pilotproject uit 2016 is in 2022 geëvalueerd en zeer positief beoordeeld. Door de sterke vraag naar woningen (ook in Parkstad) en de gestegen woningmarktprijzen in 2021 en in 2022, was het direct na de besluitvorming in de gemeenteraden, in de eerste helft van 2022 niet meer het geschikte klimaat om aankopen te doen, aangezien de woningprijzen de woningwaarden zwaar overschreden en de aankoop en verkoop aan corporaties na renovatie daardoor niet meer realiseerbaar waren. Desalniettemin is het belang van inponden door corporaties toegenomen door de nationale prestatieafspraken tussen de corporaties en het Rijk en voor de aanpak van leefbaarheidsproblemen met inzet van rijksmiddelen.

Financieringsinstrument particuliere eigenaren

De businesscase modellen voor aanpak particulier bezit (hoogbouw, commerciële herstructurering, inponden, woningverbetering) zijn de basis voor diverse projecten in Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds. Op 30 september 2021 is de verordening Stimuleringsregeling Parkstad Limburg (inpondmakelaar) vastgesteld en via de colleges van B&W doorgeleid naar de gemeenteraden. In 2021 en 2022 hebben alle gemeenten de verordening vastgesteld. In 2021 is onderzoek naar 'Kluswoningen' verricht.
In het kader van het Volkshuisvestingsfonds is afgesproken dat een financieringsarrangement wordt ontwikkeld om een subsidie én laagrentende lening aan particuliere eigenaren te kunnen verstrekken.
In 2022 is verkend of er één totaal financieringsarrangement kan worden uitgewerkt, waardoor de subsidie van het Volkshuisvestingsfonds kan worden verstrekt én de particuliere eigenaar ook een laagrentende lening kan afsluiten t.b.v. de verduurzaming van de eigen woning. Hierbij werd ingezet op zowel het aantrekken van funding, als op het inrichten van een aanvraagloket. De Provincie heeft niet thuis gegeven voor het leveren van funding uit de Duurzaam Thuis Lening, waardoor de eigen inleg door de particulier niet via een lening anders georganiseerd moet worden (hetzij via aanvullende subsidies, hetzij via funding vanuit gemeenten).
SVn heeft eind 2022 vrijstelling voor het verlenen van betaalde dienstverlening verkregen van DNB voor het verstrekken van subsidies aan particulieren (tot een max van € 36 miljoen per jaar voor heel Nederland). Dit is een mijlpaal in de één loketgedachte die we nastreven. SVn kan namelijk ook leningen verstrekken namens gemeenten en andere instanties, voor zover die partijen de funding regelen. Op dit onderdeel is er nu geen belemmering meer voor gemeenten voor het verstrekken van de VHF-subsidie aan particulieren. Gemeenten zullen echter eerst nog moeten beslissen of ze zelf funding gaan regelen voor de leningen voor de eigen

bijdragen, welke maatregelen in aanmerking komen voor de subsidie en hoe ze de resultaatverplichtingen willen opleggen aan de particulieren.

Renovatiemakelaar*:* In 2022 is onderzocht of het instrument 'Renovatiemakelaar' een doorstart kon krijgen, als flankerend instrument voor de projecten van het Volkshuisvestingsfonds en het project de Baan in Bocholtz. Het ging hierbij om het ontzorgen van de particulier bij de voorbereidingen op een inhoudelijke afweging over ingrepen als over de uiteindelijke financieringsaanvraag. Het Kadaster heeft aangegeven hierin geen rol meer te kunnen vervullen. Inmiddels vinden wel de voorbereidingen plaats voor een experimentele aanpak van renovatie van particuliere woningen door corporaties. Dit is nu wettelijk niet toegestaan en belemmert renovatie en verduurzamingswerkzaamheden van corporaties bij gespikkeld bezit.

Middenhuur
Binnen de kaders van de Regionale Prestatieafspraken is in 2021 door een werkgroep onderzoek verricht naar de behoefte aan middenhuur. In 2022 stond dit onderwerp ook landelijk meer op de agenda en werd verkend hoe middenhuur kan worden gerealiseerd. Voor corporaties werd wettelijk meer ruimte gecreëerd en zij tonen sinds 2022 dan ook meer interesse dan voorheen. Voor marktpartijen lijkt dit segment nog steeds moeilijk te realiseren. Maar door de meer intensieve samenwerking tussen marktpartijen en corporaties en het Woonberaad dat in 2023 gestart is, is dit nu wel meer bespreekbaar.

Proactief programmeren
Het terugdringen van slechte plancapaciteit blijft een aandachtspunt. Inzet van de Provincie op dit dossier bleef laatste jaren uit, waardoor niet de gewenste schaal van afbouw van slechte capaciteit bereikt werd. In 2022 werd in het kader van de Woondeal Limburg duidelijk, wat het aandeel sociale huur in de bestaande voorraad moet worden en het aandeel betaalbare woningen in nieuwbouwprogrammering. Parkstad ligt regionaal gemiddeld op koers, maar dat geldt niet voor een beperkt aantal Parkstadgemeenten. Voor de jaarschijven 2025 en later zal meer gestuurd moeten worden op het bereiken van deze verhoudingen die eind 2022 ook in het Wetsvoorstel Regie Volkshuisvesting zijn opgenomen.

Eind 2023 heeft de bestuurscommissie besloten dat er een voorstel voor een woningbouwprogramma moet worden uitgewerkt op basis van de ambitie uit de Woonvisie, met meer ruimte voor nieuwe woningbouw op korte termijn ('praktijkbehoefte').

Aanpak 'Proactief en Snel'
Stec Groep heeft in 2022 een advies Snel en proactief programmeren uitgebracht om sneller en meer ruimte te creëren voor nieuwe woningbouw op korte termijn ('praktijkbehoefte'), maar ook met oog voor (gevolgen voor) de transformatieopgaven op de lange termijnstrategie. Dit advies gaat nog steeds op.
Regionaal is in 2023 werk gemaakt van de versnelling van prioritaire woningbouwprojecten die vastgelopen waren. Gemeenten gaan over hun eigen capaciteit en de prioritering van projecten.
In 2023 is de aanpak verder uitgewerkt met focus op de regionale visie op nieuwbouw in de Woonvisie, bouwstromen, prioritering van projecten en massa op de schaal van Parkstad (onder meer middels ontwikkelkaart die in 2024 voorzien is).

Communicatie
In 2021 is het oude krimpverhaal losgelaten en heeft Parkstad ingezet op nieuwbouw en het beeld van een aantrekkelijke woningmarkt en de actieve rol van de overheid daarbij. De Woondeal Limburg heeft daar aan bijgedragen.

Flexibele woonvormen
In de Regio Deal is afgesproken dat het thema 'flexwonen' zou worden onderzocht. Daarbij is gebruik gemaakt van het traject van de verdichtingsonderzoeken van het Atelier Rijksbouwmeester. In 2021 zijn de resultaten van de verdichtingsonderzoeken in een door Stadsregio Parkstad Limburg, Rijkdienst voor Ondernemend Nederland, Atelier Rijksbouwmeester en het ministerie van BZK georganiseerde webinar gepresenteerd. In 2021 is het besluit genomen nader onderzoek te verrichten naar de mogelijke inzet van flexwonen bij problemen in de doorstroming in de woningmarkt. Dit onderzoek is in 2022 uitgevoerd.
Flexwoningen is een van de oplossingen, maar ook tijdelijke woningbouw en kluswoningen. Reeds eerder werd in 2021 onderzoek verricht naar kluswoningen, maar hieraan is toen verder geen invulling gegeven. Het

onderzoek uit 2022 naar flexwoningen heeft geleid tot de bouwambities per gemeente. In de Woondeal Limburg is de ambitie voor 375 flexwoningen opgetekend. In het kader van circulaire bouw is verder in 2022 door het programma duurzaamheid een eerste gedachtegang voor een strategie circulair wonen opgesteld. Eerste voorzichtig onderzoek naar flexwoningen, industriebouw en bouwen met biomaterialen is in 2022 gestart. Gedurende de visiedag van 21 oktober 2022 is door de programmamanager flexwonen van BZK een bezoek aan de regio gebracht. In 2023 hebben gemeenten vooral zelf werk gemaakt van haalbaarheidsonderzoeken. Vanuit Parkstad zijn in 2023 de eerste voorzichtige voorbereidingen opgestart voor een convenant flexwonen met corporaties.

Uitwerking van Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting

Het Wetsvoorstel is in 2023 naar de Raad van State gegaan, maar nog niet aangenomen door de Kamer. Compaenen heeft in 2023 een eerste advies uitgebracht over de mogelijke gevolgen van de aanstaande wet. In afwachting van de Wet is het nog niet tot een gemeentelijk instrumentenkoffer gekomen. De Wet Opkoopbescherming heeft wel aandacht gehad.

Pilotprojecten Wonen en Zorg

Wonen en zorg was weliswaar een thema in de regionale prestatieafspraken met de corporaties en het ROH, maar behoort niet tot de kerntaken van Parkstad. In 2021 heeft de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering opdracht gegeven om samen met RvO/ministerie van VWS te verkennen welke aanpak kan helpen bij het uitrollen van wonen/zorgprojecten. Een ondersteuningsteam van RvO heeft een aanpak (zogenaamde handreiking) voor Parkstad uitgewerkt die in de wijken door de gemeenten, zorgpartijen en corporaties gezamenlijk kan worden toegepast om te bepalen welke zorgvoorzieningen (fysiek in de zin van huisvesting en/of als dienst in termen van zorg) in wijken wenselijk en implementeerbaar zijn. De handreiking is in 2021 opgeleverd. De bestuurscommissie heeft in december 2021 bepaald, dat de nog beschikbare middelen worden ingezet voor het inhuren van een ondersteuningsteam voor het uitrollen van de handreiking in een aantal pilotwijken. Dat is in 2022 gebeurd met een subsidie van de ministeries van VWS en BZK voor een traject met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, waarbij vanuit het landelijke Programma Langer Thuis in 2022 een Ondersteuningsteam werd ingezet voor een project in Amstenrade. Dit project is eind 2023 opgeleverd. Daarnaast heeft Parkstad deelgenomen aan het kennistraject van VWS en Platform31 'Inclusieve wijken' dat in 2021 afgerond is.

Lobby

De wijzigingen in de wet- en regelgeving op het gebied van volkshuisvesting, hebben jarenlang niet altijd positief uitgepakt voor regio's als Parkstad. Door de lobby van Parkstad heeft zich dit ten positieve gekeerd, waardoor de problemen van Parkstad post gevat hebben bij de landelijke politiek. De opgave in particuliere voorraad is steeds meer een nationale prioriteit van de volkshuisvesting geworden en Rijksregelingen als het Volkshuisvestingsfonds en de Woningbouwimpuls sluiten steeds beter aan op de opgaven in Parkstad.

In het Regeerakkoord (2021) en in de Nationale Woon- en Bouwagenda (2022) met 6 programmalijnen wordt duidelijk een verband gelegd tussen Leefbaarheid en de aanpak van kwetsbaar particulier bezit. In december 2023 is in samenwerking met NPRZ en het ministerie van BKZ en met experts koers gezet op de lobby richting de nieuwe coalitie (n.a.v. de verkiezingen van november 2023).

Gedurende een bezoek van minister de Jonge aan Parkstad over de woningmarkt is ingezoomd op het belang van rijksregelingen voor nieuwbouw en voor herstructurering. Verder is aandacht gevraagd voor de grote opgaven in de mijnkolonieën. Die opgave is ook opgenomen in de tweede Regio Deal (1 november 2023).

Fondsvorming

Per 31 december 2023 stuurt de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering een programma van circa € 80 miljoen aan rijks- en andere middelen aan.

- Sloop- en transformatiefonds: € 120.000 Eerder is € 295.000 uit dit fonds ingezet voor herstructureringsprojecten als cofinanciering voor de Regio Deal.

- DU bevolkingsdaling / restantbudget Wijkenaanpak: €6.273.000. Hiervan is in ieder geval € 5.094.800 ingezet als cofinanciering Regio Deal (en Aurora) en € 225.000 als cofinanciering voor het Volkshuisvestingsfonds (tegenover de rijksbijdrage van € 525.000).
- Regio Deal 2019-2022: € 20.000.000
- Volkshuisvestingsfonds 1e tranche: € 36.845.701
- Volkshuisvestingsfonds 2e tranche: € 10.232.918,30
- Startbouwimpuls: € 5.727.756
- Woningbouwimpuls 5e tranche: € 1.252.696
- Restant Wijkenaanpak: € 495.496

Stortingen in het sloop- en transformatiefonds waren in 2022 en 2023 lager dan in voorgaande jaren doordat sinds eind 2021 de beleidsregel "Ruim baan voor goede woningbouwplannen" van kracht is.

2.1.5 BC Sociaaleconomische Structuurversterking

Inleiding

Nadat de bestuurscommissie SES in het jaar 2022 haar koers heeft bepaald, is in 2023 deze programmatische koers vertaald en verder uitgewerkt tot een belangrijke bouwsteen binnen de nieuwe Regio Deal.

Een terugblik op 2023 geeft op hoofdlijnen het volgende beeld:
In de eerste helft van het jaar is het ambitie document voor **onderwijs en kindontwikkeling** met onderwijs en kind partners uitgewerkt in een regionale werkagenda met daarin drie hoofdopgaven. Deze agenda wordt sinds juni actief opgepakt en heeft inmiddels geleid tot een gezamenlijke Educatieve Agenda Parkstad, die begin 2024 bestuurlijk wordt vastgesteld. Daarnaast is de Parkstadmonitor Onderwijs & Kindontwikkeling in voorbereiding, en wordt er een analyse uitgevoerd naar de vernieuwing van de samenwerking tussen scholen en aanbieders van activiteiten op het vlak van brede talentontwikkeling. Ook deze onderwerpen liggen begin 2024 voor ter besluitvorming.

Het was een jaar met verschillende inspirerende bijeenkomsten, gericht op regionale beleidsontwikkeling en versterking van de samenwerking. Voorbeelden hiervan zijn de conferentie Onderwijs & Kindontwikkeling (zie hierboven) met daaruit volgend meerdere verdiepende bijeenkomsten in de eerste helft van het jaar, en de bijeenkomst in september over de **regionale werkhubs,** met als doel het creëren van een gezamenlijk beeld en ambitie over de doorontwikkeling van de mensontwikkelbedrijven. Een ander voorbeeld is de bijeenkomst die de Stadsregio Parkstad Limburg samen met VIE organiseerde voor medewerkers van de Parkstadgemeenten die werken aan een **wijkgerichte aanpak**. Integraal samenwerken in de wijk wordt gezien als het antwoord op de complexe maatschappelijke opgaven, betreffende vitale en gezonde wijken. Aangezien in de nieuwe Regio Deal de integrale gebiedsgerichte aanpak centraal staat, een zeer relevant thema waarop kennisontwikkeling en – uitwisseling in de regio noodzakelijk is.

Er is ook veel aandacht uitgegaan naar de versterking van de **bovenregionale samenwerking** met Provincie Limburg en de Rijksoverheid. Hierbij noemen we specifiek het bezoek aan en de organisatie van bijeenkomsten vanuit het BZK- kennisnetwerk Regio's aan de Grens, gericht op de problematiek ten gevolge van armoede en gezondheid. En het ambtelijk werkbezoek in september van het Ministerie van VWS aan Parkstad in het kader van gezondheid en vitaliteit, en verschillende bijeenkomsten met betrekking tot de nieuwe Regio Deal.

Gedurende het hele jaar lag de focus daarnaast op de **uitvoering en afronding van projecten** uit de eerste Regio Deal en de **voorbereiding van nieuwe projectaanvragen** voor de tweede Regio Deal. Eind 2023 zijn er al 3 SES aanvragen voor de nieuwe Regio Deal gehonoreerd, namelijk de voortzetting van Kansrijke Start, en de gebiedsgerichte aanpakken in Ubachsberg en Schinveld.

Platform

In 2023 is er veel aandacht uitgaan naar het stevig verankeren van de sociaal economische elementen in een nieuwe toekomstige Regio Deal. Met als resultaat dat bijna één derde deel van de nieuwe Regio Deal middelen kan worden ingezet voor de SES aanpak middels thematische interventies (Kansrijke Start, Rijke Schooldagen en Onderwijs- Arbeidsmarkt) en de integrale gebiedsgerichte aanpak binnen de focusgebieden.

Het is ook gelukt om alle Ministeries gerelateerd aan sociaal economische thema's daadwerkelijk aan te haken bij deze regio. De ministeries van VWS, SZW en OCW zijn partner bij deze nieuwe Regio Deal.

In 2023 organiseerden we gezamenlijk met het DB en de andere programma's enkele bijeenkomsten van de brede maatschappelijke coalitie, waarmee we de stap zetten van een publieke agenda naar publiek- private gezamenlijke uitvoering. De samenwerking met bestaande coalities en samenwerkingsverbanden zoals Bureau Trendbreuk is geïntensiveerd en er vindt structureel en periodieke afstemming plaats. Vanwege de inzet in de Regio Deal op Kansrijke Start en op de gebiedsgerichte aanpak gericht op gezondheid en vitaliteit van inwoners en wijken is dit een logische ontwikkeling.

Beleid

In mei 2023 is de regionale werkagenda Onderwijs- en Kindontwikkeling bestuurlijk vastgesteld door de gemeenten en deze is sinds medio 2023 in uitvoering. De regionale werkagenda omvat drie grote opgaven, namelijk het opstellen van een gezamenlijke Educatieve Agenda Parkstad (EAP), de ontwikkeling van een Parkstad Monitor Onderwijs & Kindontwikkeling en de coördinatie en organisatie van de opschaling van de Rijke schooldagen in Parkstad. De Stadsregio heeft hierin een coördinerende en faciliterende rol.

De BC SES is sinds eind november opdrachtgever voor het voorbereiden van een Regionale aanvraag voor Regio Deal middelen om te komen tot de doorontwikkeling van de huidige MensOntwikkelBedrijven (MOB) in de regio tot regionale werkhubs. Stadsregio Parkstad Limburg fungeert als ambtelijk opdrachtgever.

Het regionaal uitvoeringsprogramma voor gezondheid en vitaliteit in Parkstad wordt uitgevoerd middels de Vie Innovatie Hub Parkstad (VIHP). VIHP bundelt de krachten en zorgt samen met de Parkstadgemeenten, maatschappelijke partners, ondernemers én inwoners voor een aanpak in het terugdringen van gezondheidsachterstanden in Kerkrade en regio Parkstad. Met de komst van de IZA, GALA en WOZO akkoorden en met de toenemende aandacht voor de integrale gebiedsgerichte aanpakken in de focusgebieden in Parkstad is er behoefte om het Regionaal Uitvoeringsprogramma van VIE te evalueren en in 2024 te actualiseren. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2023 gestart en worden door de Stadsregio samen met de programmamanagement van VIE uitgevoerd.

Programmering

<u>Kansrijke start</u>

- Met betrekking tot Kansrijke Start is er een sterke inhoudelijke lijn ingezet en neemt het bereik binnen de actielijnen toe. Binnen de actielijnen is er nadrukkelijk oog voor draagvlak en draagkracht bij alle partners, hetgeen de samenwerking ten goede komt. De inzet heeft daadwerkelijk tot een versnelling geleid in Parkstad, waardoor men uiteindelijk in heel Zuid-Limburg is gekomen tot afspraken met betrekking tot een basisstructuur.
- In alle Parkstadgemeenten zijn lokale coalities Kansrijke Start opgestart die zo'n 3 tot 5 keer per jaar bij elkaar komen.
- In alle Parkstadgemeenten zijn daarnaast de Knooppunten Kansrijke Start operationeel.
- De Proeftuin Geboortezorg Flex is in 2023 met gemeentelijke middelen verlengd.
- De Centering aanpak is geïntensiveerd en wordt steeds verder uitgebreid.

<u>GBT/ Verlengde Schooldag in aansluiting op Rijke Schooldag uitwerking OCW</u>

- Binnen de Regio Deal zijn zeven volledige GBT scholen geïmplementeerd en wordt het concept van de Verlengde schooldag uitgevoerd op één school. Ook buiten de context van de Regio Deal geven

gemeenten vorm aan de opschaling en zijn er diverse verschijningsvormen ontstaan in de doorontwikkeling. In de tussentijd zijn daarnaast allerlei aanvullende subsidieregelingen ter beschikking gekomen om zowel de inhoudelijke programmering als het voedingsgedeelte onder bepaalde voorwaarden mogelijk te maken. Dit veroorzaakt echter nieuwe vragen ten aanzien van ontzorging van scholen op het vlak van administratie, coördinatie en inzicht in het mogelijke aanbod. De Stadsregio heeft hierin een ondersteunende rol en zoekt samen met gemeenten en onderwijsbesturen naar een passende oplossing hierin.
- Er heeft daarnaast een gesprek plaatsgevonden met OCW naar aanleiding van de gewijzigde spelregels in het vervolg op de subsidieregeling School en Omgeving. In relatie tot 'Elke Regio Telt' hebben we richting ministeries expliciet aandacht gevraagd voor de dominante beleids- en investeringslogica van sectorale regelingen, die in de regio averechts uitpakken. In april 24' worden de uitkomsten van dit gesprek verwacht.

Onderwijs- en arbeidsmarkt
- In 2023 is uitvoering gegeven aan de lopende projecten Praktijkverklaringen, Werk in de wijk, Wij(k) en Rolduckerveld BcPl Holz, en zijn de projecten Leren binnen het wijkbedrijf Brunssum-Noord, WooW en Sprinckplank afgerond.
- Uit deze eerste regiodeal zijn lessen getrokken. Gebleken is dat, ondanks alle geleverde inspanningen, het effectief bereiken en mobiliseren van mensen om zich actief te oriënteren op werk en ontwikkeling, moeilijk is. In september 2023 kwam daarom een groot gezelschap van bestuurders, mensontwikkelbedrijven, gemeenten, onderwijs, reïntegratiepartijen, ministeries van SZW en OCW en het Werkgeversservicepunt Parkstad bij elkaar om samen de urgentie te bespreken en om de contouren van het concept Regionale Werkhubs te verkennen. Er werd gezamenlijk geconcludeerd dat de uitdagingen op de arbeidsmarkt qua volumes, organisatie en benodigde impact, groter zijn dan we met de huidige uitvoering kunnen realiseren. Én er werd de gezamenlijke ambitie uitgesproken om de ontwikkeling van regionale werkhubs samen op te pakken, ondersteund door de Regio Deal Parkstad.

VIE- gezondheid en vitaliteit van inwoners en wijken
Via verschillende projecten is uitvoering gegeven aan het Regionaal Uitvoeringsprogramma. In 2023 zijn er bovendien enkele informatiebijeenkomsten georganiseerd in het kader van IZA/ GALA, met als doel de relevante stakeholders met elkaar in contact te brengen en gelijktijdig en volledig te informeren over de actualiteiten in Parkstad en Zuid-Limburg (de zorgkantoor-regio). Mede dankzij deze gezamenlijke afstemming zijn in 2023 het regiobeeld Zuid-Limburg en vervolgens ook het regioplan ingediend. Vanwege de toenemende aandacht voor de integrale gebiedsgerichte aanpakken in de focusgebieden in Parkstad heeft VIE samen met de Stadsregio bovendien een bijeenkomst belegd voor medewerkers van gemeenten die werken aan een wijkgerichte aanpak.
Eind 2023 heeft de BC SES besloten om het Regionaal Uitvoeringsprogramma van VIE te evalueren en in 2024 te actualiseren. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2023 gestart.

In 2023 heeft de Stadsregio daarnaast de kansen verkend voor een gemeenschappelijke deelname aan een City Deal Gezonde & Gelukkige Steden. Doel van de deal: het benutten van gebiedstransformaties voor het vergroten van geluk en gezondheid van inwoners. Helaas werd begin 2024 geconcludeerd door de dealmakers van het Rijk dat nu het momentum en bestuurlijk commitment ontbreekt.

Energiearmoede
Met betrekking tot energiearmoede heeft de BC SES in 2023 gefungeerd als netwerktafel.

Monitoring

Eén van de opgaven uit het ambitiedocument onderwijs en kindontwikkeling betreft de harmonisatie van beleid. De opgave tot harmonisatie hangt nauw samen met de opgave om te komen tot een Parkstad Monitor Onderwijs & Kindontwikkeling die inzicht geeft in de voortgang en impact op interventieniveau en op regioniveau en een procesevaluatie faciliteert bij de interventies. De Parkstad Monitor zal zoveel mogelijk gegevens samenbrengen uit verschillende bestaande bronnen zodat deze in samenhang bekeken en

geïnterpreteerd kunnen worden. In 2023 is hiertoe gewerkt aan doelstellingen per actielijn om vervolgens in 2024 in beeld te kunnen brengen welke databronnen nodig en beschikbaar zijn inzake de monitoring van de resultaatsdoelstellingen.

Instrumentontwikkeling

Binnen de regionale werkagenda onderwijs en kindontwikkeling is er namens Innovo en Movare een verkenning gestart naar de werkwijze Niet Stapelen, maar Vervangen (NSMV). Stadsregio Parkstad Limburg faciliteert deze verkenning samen met het programmabureau Heerlen Noord en de genoemde onderwijsbesturen, nadat zij op verzoek van beide onderwijsbesturen eerder in juli 23' een kennismakingsbijeenkomst organiseerde.

2.1.6 Grensoverschrijdende Samenwerking

Verankering GROS binnen Dagelijks Bestuur en instelling van Ambtelijke Overleggen (AO)
Afgelopen jaar is het themaveld Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS) verder binnen ons Dagelijks Bestuur (DB) verankerd. De instelling van Ambtelijke Overleggen (AO) moet hiertoe structuur bieden voor nauwe samenwerking en afstemming tussen de Parkstadgemeenten. Deze overleggen zijn bedoeld om samen strategieën te ontwikkelen en uit te voeren die gericht zijn op het versterken van grensoverschrijdende relaties. Vanwege het feit dat GROS voor sommige gemeenten nog een "ver mijn bed show" is, worden de AO's niet altijd even goed bezocht. Doel voor 2024 is om de betrokkenheid van alle gemeenten te bewerkstelligen.

Versterking samenwerking met Aken: Organisatie van themaworkshops en concrete projecten
In 2023 hebben we de beleidssamenwerking met Aken geïntensiveerd door middel van het organiseren van themaworkshops op het gebied van energie, circulariteit, mobiliteit en wonen. Deze workshops, die door ca. 60 beleidsmedewerkers en bestuurders zijn bezocht, waren niet alleen gericht op het delen van kennis en ervaring, ook op het ontwikkelen van concrete gezamenlijke projecten. Deze verbreding en verdieping van de samenwerking zijn een concrete invulling van onze ambitie om samen met Aken een grensoverschrijdend daily urban system te vormen.

Parkstad als draaischijf en verbinder tussen Duitsland en Nederland
Parkstad heeft zich in 2023 opnieuw gepositioneerd als draaischijf en verbinder tussen Duitsland en Nederland. De lobby voor het verbinden van de Delta Rijn Corridor met Aken en verder is voortgezet, culminerend in het aanbieden van ons gemeenschappelijk position paper aan Minister Neubaur van NRW op de EXPO Real te München. Dit position paper is samen met de IHK Aken opgesteld en ondertekend door onder meer Chemelot en 12 Duitse regionale partijen. Als vervolgstap wordt samen met euregionale partners gewerkt aan de verbinding van de Delta Rijn Corridor met de Hercules-pijplijn. Op andere thema's heeft Parkstad zich ook regelmatig als verbinder tussen Duitse en Nederlandse partijen getoond, zoals inzake de (perikelen rondom de) Einsteintelescoop en de Grenslandagenda.

New Regional Bauhaus
In september vond de feestelijke opening van het New Regional Bauhaus (NRB) plaats, waarmee de RWTH Aken een fysieke plek in Heerlen-centrum heeft gekregen. Deze ontwikkeling is van groot belang om de positie van Parkstad als economische draaischijf en kennishub in de grensregio te versterken. Het NRB moet dienen als een broedplaats voor innovatie en samenwerking op het gebied van onderwijs, onderzoek en ondernemerschap.

Nieuwe impuls in samenwerking met Heinsberg
In 2023 is Stadsregio Parkstad Limburg gestart met het verkennen van mogelijkheden voor nauwere samenwerking met Kreis Heinsberg, met name op gebieden van energie, mobiliteit en toerisme. Als (mede)initiator van de hernieuwde 'AG Grensland', streven we naar een regelmatige uitwisseling van ideeën en projecten met partners in Kreis Heinsberg, Sittard-Geleen en Roerdalen, vergelijkbaar met de reeds bestaande AG Charlemagne.

Regio Deal
De projecten uit de Eerste Regio Deal zijn in volle gang, terwijl de Tweede Regio Deal in de maak is. In december werden twee projecten, Hyperloop en EU Congres, door het Dagelijks Bestuur aangenomen. Deze initiatieven zullen bijdragen aan de verdere versterking van grensoverschrijdende samenwerking en de ontwikkeling van Parkstad als een dynamische en innovatieve regio in de Euregio.

Arbeitsgemeinschaft Charlemagne Grensregio
De Arbeitsgemeinschaft Charlemagne Grensregio (opgericht in 2011) is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen Stadsregio Parkstad Limburg, Stadt Aachen, Städteregion Aachen, gemeente Heerlen, de Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens en de gemeente Vaals. Per 1 januari 2021 heeft de Arbeitsgemeinschaft Charlemagne Grensregio zich na een unaniem besluit in 2020 van de Vorstand aangesloten bij de EGTS-EMR.

De structurele bijdrage van Stadsregio Parkstad Limburg aan de grensoverschrijdende samenwerking bedraagt jaarlijks € 50.000 en wordt conform de afspraken doorberekend aan de gemeenten volgens de gebruikelijke verdeelsleutel.

2.2 Financieel overzicht programma Kerntaken

In onderstaande 'Staat van baten en lasten programma Kerntaken' wordt de begroting na verwerking van de 3e wijziging weergegeven. Ook de realisatie 2023 is hierin opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Werkbudget:	700	720	718	-2
Lobby subsidieverwerver	40	40	38	-2
Afschrijvingskosten Buitenring	264	264	264	0
Financieringskosten Buitenring	95	95	94	-1
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	2.985	2.382	-604
Grensoverschrijdende samenwerking	50	0	0	0
Loonkosten formatie	1.657	1.792	1.830	37
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan	15	15	15	0
Totale lasten Kerntaken	**2.821**	**5.913**	**5.341**	**-571**
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	1.443	777	-666
Rentebaten	0	1.693	1.781	88
Totale baten Kerntaken	**0**	**3.136**	**2.558**	**-578**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Kerntaken	**-2.821**	**-2.777**	**-2.783**	**-6**
Stortingen in reserves:				
Reserve Ringwegen	197	197	198	1
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	-328
Reserve werkbudget Dagelijks Bestuur	0	65	65	0
Onttrekkingen aan reserves:				
Reserve Ringwegen	156	156	156	0
Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
Algemene Reserve	0	186	186	0
Reserve werkbudget Bestuurscommissies	0	829	483	-346
Frictiereserve	15	15	0	-15
Saldo mutaties reserves Kerntaken	**-26**	**179**	**146**	**-33**
Gerealiseerde resultaat Kerntaken	**-2.847**	**-2.598**	**-2.637**	**-39**

Verdeling van middelen (via balans)	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Bestemming regionaal deel SPUK Bevolkingsdaling 2022	pm	2.933	2.933	0
Regionaal deel SPUK Bevolkingsdaling 2022	pm	2.933	2.933	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Verdeling van middelen (via balans)	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Regionale initiatieven	1.076	1.076	1.076	0
Bijdragen regionale initiatieven	1.076	1.076	1.076	0
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Het regionale deel van de Specifieke Uitkering bevolkingsdaling 2022 van € 2.933.000 is in 2023 beschikt door de centrum-gemeente Heerlen en wordt om die reden in 2023 verantwoord;

2.2.1 Werkbudgetten

In 2023 is aan werkbudgetten een bedrag van € 720.000 beschikbaar. In het jaarplan 2023 hebben de bestuurscommissies voorstellen ingediend voor € 763.500. Het DB heeft een taakstelling voor € 43.500 (circa 5,69 %) opgelegd. De verdeling over de bestuurscommissies en het Dagelijks Bestuur is als volgt:

Bestuursorgaan	Voorstellen 2023 conform jaarplan	Werkbudget na taakstelling
Wonen en Herstructurering	177	167
RUMO	90	85
Duurzaamheid	95	90
Economie en Toerisme	145	137
SES	51	48
GROS	90	85
Subtotaal bestuurscommissies	**648**	**611**
Dagelijks Bestuur	115,5	109
TOTAAL	**763,5**	**720**

Realisatie werkbudget Dagelijks Bestuur

Van het totale werkbudget 2023 is in het jaarplan een bedrag van € 109.000 beschikbaar voor aanwending door het Dagelijks Bestuur; dit budget is nagenoeg geheel aangewend. De besteding was als volgt:

Activiteiten Dagelijks Bestuur	Begroting 2023 (bijgesteld jaarplan)	Besteed in 2023	Verschil
Communicatie en regiobranding	59	55	4
Bestuurscommunicatie/ Regiodagen / Raadsinformatiebijeenkomsten / Bestuurskosten	30	32	-2
Strategische lobby/ Tweede kamer / Limburgs Parlement	20	20	0
Werkbudget	**109**	**107**	**2**

Lobby subsidieverwerving	**40**	**38**	**2**

Totaal	**149**	**145**	**4**

Samen met de gemeente Heerlen heeft de Stadsregio Parkstad Limburg op 6 november 2023 de tweede editie van de Conferentie Brede Welvaart georganiseerd, vanuit de Stedenband-samenwerking (gemeenten Amsterdam, Eemsdelta, Heerlen en Sluis). In navolging van het rapport 'Elke Regio Telt' is, met aanwezigheid van Minister Micky Adriaansens van Economische Zaken, de relatie tussen brede welvaart en regionale economie besproken. Tijdens de conferentie werd als conclusie getrokken dat kansenagenda's die door regionale allianties zelf zijn opgesteld en die inhoudelijk en structureel financieel vanuit het Rijk worden ondersteund, nodig zijn om de brede welvaart in regio's te vergroten. De Rijksoverheid zou keuzes moeten maken in een gebiedsgerichte aanpak. Daarbij zou de focus moeten liggen op de regio's waar de brede

welvaart het meest onder druk staat. De kosten van de Conferentie Brede Welvaart en van de Brede Maatschappelijke Coalitie zijn verantwoord onder de post communicatie en regiobranding.

Op bestuurscommunicatie zijn kosten verantwoord voor bijeenkomsten zoals de 'Collegeregio ochtend', diverse raadsinformatiebijeenkomsten en onderzoeken door Etil, CBS en Bregman. Onder Strategische lobby zijn kosten verantwoord inzake de stakeholder intelligence monitor van Wepublic.

2.2.2 Regionale Initiatieven

De Regionale Initiatieven zijn gemeentelijke initiatieven en taken waarvan in het verleden met de gemeenten is afgesproken dat de financiering daarvan via Stadsregio Parkstad Limburg loopt. Het betreft de financiering van BTM, het Starterscentrum, het Routebureau, Visit Zuid-Limburg en het Vestigingenregister. Stadsregio Parkstad Limburg ontvangt facturen van de verschillende instellingen en factureert dit gebundeld door naar de verschillende gemeenten. Daarnaast wordt vanuit het budget voor regionale initiatieven een bijdrage geleverd aan het Uitvoeringsprogramma Toerisme.

2.2.3 Cofinanciering door derden van kernactiviteiten

Stadsregio Parkstad Limburg zoekt actief naar cofinanciering voor projecten/activiteiten van de kernagenda. De ontvangen middelen en de toevoegingen van deze middelen aan de budgetten voor die activiteiten/projecten alsmede de besteding van deze middelen verloopt via deze post.

2.2.4 Formatie en bezetting programma activiteiten

De kernformatie in de begroting 2023 bedroeg 26,3 fte en na 3^{e} begrotingswijziging 26,8 fte met een bijbehorend totaalbedrag van € 2.847.000 voor loonkosten en secundaire arbeidsvoorwaarden.
Dit is inclusief 0,44 fte voor Grensoverschrijdende Samenwerking/ AG Charlemagne welke overgeheveld is vanuit het programma Flexibele Schil bij de vaststelling van de begroting 2023. De bijbehorende tabellen staan op pag. 43.

2.2.5 Financiering en afschrijving buitenring

Deze lasten hebben betrekking op de afschrijving en rentekosten van de lening voor het aandeel van Stadsregio Parkstad Limburg in de financiering van de Buitenring. Deze afschrijvingskosten bedragen in 2023 € 264.147 en de rentekosten € 94.187

3. Programma Flexibele Schil

Naast de Kernagenda, waarvan de financiering loopt via de regiobijdragen van de gemeenten, is er binnen de samenwerking plaats voor een flexibele schil. Hierin is in 2023 alleen het project 'Administratie zonnepanelen' opgenomen.

3.1 Administratie zonnepanelen

Het project Administratie Zonnepanelen behelst de administratieve eenheid die bij Stadsregio Parkstad Limburg is georganiseerd voor de contractafwikkeling en de BTW-teruggaaf voor de deelnemers. Het gerealiseerde resultaat (inclusief mutaties reserves) van het programma in 2023 is nihil.

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Grensoverschrijdende samenwerking	pm	0	0	0
Administratie zonnepanelen	0	72	58	-14
Totale lasten Flexibele schil	**0**	**72**	**58**	**-14**
Grensoverschrijdende samenwerking	pm	0	0	0
Bijdragen gemeenten aan Administratie zonnepanelen	0	0	0	0
Totale baten Flexibele schil	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Flexibele schil	**0**	**-72**	**-58**	**14**
Stortingen in reserves				
Reserve werkbudgetten	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves				
Reserve werkbudgetten	0	72	58	-14
Saldo mutaties reserves Flexibele schil	**0**	**72**	**58**	**-14**
Gerealiseerde resultaat Flexibele schil	**0**	**0**	**0**	**0**

4. Algemene dekkingsmiddelen

4.1 Gemeentelijke bijdrage Kerntaken

De gemeentelijke bijdragen zijn zodanig berekend dat voor de uitvoering van de kerntaken en de lopende verplichtingen een sluitende begroting wordt verkregen. De verdeling van de bijdrage over de deelnemende gemeenten vindt – zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg – plaats aan de hand van de meest recent vastgestelde Algemene Uitkering, zijnde 2019 en luidt als volgt:

Gemeente	Verdeelsleutel 2023		Begroting 2023	Bijdrage gemeente Heerlen n.a.v. Takendiscussie	GROS/ AG Charlemagne	Realisatie 2023
	AU 2019 Basis	Aandeel gemeente				
Beekdaelen	30.666	10,53%	459		5	464
Brunssum	31.606	10,85%	466		5	471
Heerlen	114.817	39,41%	1.496	380	20	1.896
Kerkrade	54.120	18,58%	798		9	807
Landgraaf	40.308	13,83%	592		7	599
Simpelveld	9.544	3,28%	141		2	143
Voerendaal	10.290	3,53%	154		2	156
Totaal	**291.352**	**100,00%**	**4.106**	**380**	**50**	**4.536**

Totaaloverzicht algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zien er samengevat als volgt uit:

Algemene Dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Totale lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Bijdragen deelnemende gemeenten	4.361	4.536	4.536	0
Totale baten	**4.361**	**4.536**	**4.536**	**0**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Algemene Dekkingsmiddelen	**4.361**	**4.536**	**4.536**	**0**
Stortingen in reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Saldo mutaties reserves Algemene Dekkingsmiddelen	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerde resultaat Algemene Dekkingsmiddelen	**4.361**	**4.536**	**4.536**	**0**

5. Overhead, bedrijfsvoering en frictiebudget

5.1 Ontwikkeling bedrijfsvoering

In 2023 heeft het verbetertraject 'informatiehuishouding op orde' verder vorm gekregen. Ten aanzien van het archief zijn er in 2023 voorbereidingen getroffen voor de implementatie van het Document Management Systeem DECOS-JOIN en het vergadersysteem iBabs. Ter verdere beheersing van cyberrisico's zijn onder andere een aantal toestellen vervangen die niet meer up to date zijn en wordt er actief gewezen op risico's van phishing e.d. Daarnaast is de website van de stadsregio vernieuwd.

Op het gebied van financiën zijn diverse ontwikkelingen te melden. Zo heeft de afdeling financiën de salarisadministratie overgenomen. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor de implementatie van Exact Online per januari 2024 en daarnaast is het Interne Controleplan bijgewerkt, waarmee de aanvullende interne controles als basis kunnen dienen voor de rechtmatigheidsverantwoording. Er is tevens een aantal verordeningen geactualiseerd. Hiermee wordt opvolging gegeven aan een deel van de adviezen van de accountant.

Op het gebied van HR zijn in 2023 stappen gezet zoals de invoering van HR21 en is er een start gemaakt voor een onboardingsproces voor nieuwe medewerkers. In samenwerking met de Parkstadgemeenten is in juni het arbeidsmarktevent 'Parkstad werkt' georganiseerd. Deze netwerkbijeenkomst had onder andere als doel om mensen kennis te laten maken met de werkzaamheden bij de deelnemende gemeenten en Stadsregio Parkstad Limburg. Eind 2023 heeft een interactieve sessie plaatsgevonden met medewerkers ter voorbereiding op het 25-jarig bestaan van Parkstad. Vanwege een aantal langdurig zieke medewerkers en uitdiensttredingen binnen de bedrijfsvoering, is ook in 2023 extra capaciteit ingehuurd om de bedrijfsvoering te continueren.

Huisvesting en bedrijfsvoering	Begroting 2023	Begroting na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Huisvesting		115	120	-5
ICT		81	92	-11
Facilities incl. frictie		129	68	61
Administratie en planning en control		73	78	-5
Personeelskosten en hrm		399	437	-38
'Bedrijfsvoering op orde via rentebaten':		169	0	169
Totaal bedrijfsvoeringskosten	**551**	**967**	**795**	**172**

Toelichting
In de begroting 2023 is een bedrag van € 551.000 voor bedrijfsvoering en huisvesting opgenomen, dit is inclusief de eenmalige bijdrage van € 200.000 voor bedrijfsvoering op orde. Na de 3e begrotingswijziging 2023 is voor bedrijfsvoering en huisvesting een totaalbedrag van € 967.000 opgenomen.
In 2023 bedroegen de lasten € 795.000, € 172.000 lager dan begroot. Dit werd hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de begrote lasten 'bedrijfsvoering op orde via rentebaten' niet zijn besteed. Ten aanzien van huisvesting zijn in 2023 naast de begrote kostenposten kosten gemaakt voor diverse niet geplande herstelwerkzaamheden. Op het gebied van IT zijn kosten gemaakt voor de vervanging van werkstations, beeldschermen en mobiele telefoons. Inzake facilities zijn de gerealiseerde kosten lager dan begroot als gevolg van beperkte consultancykosten voor archief en implementatie Exact Online. In verband met de livegang van Exact Online per januari 2024, landt een deel van deze kosten in 2024. De kosten voor administratie en planning en control bestaan uit bankkosten, abonnementen, licenties en accountantskosten. Onder personeelskosten en HRM is in de begroting de eenmalige bijdrage voor bedrijfsvoering op orde verwerkt ad € 200.000. De gerealiseerde lasten op personeelskosten en HRM hebben onder andere betrekking op opleidingen, representatiekosten, kosten voor verzuim(preventie), juridische ondersteuning en de inhuur van een financieel medewerkster, controller en hoofd financiën. De begrote onttrekking aan de frictiereserve heeft niet plaatsgevonden omdat de kosten uit de reguliere begroting gedekt konden worden. De begrote post bedrijfsvoering op orde via rentebaten is niet aangesproken.

5.2 Loonkosten, formatie en bezetting

Kernformatie en bezetting
De loonkosten van de kernformatie moeten als één geheel gezien worden. De onderverdeling naar programma's en overhead is op last van het BBV gemaakt.

Loonkosten totaal	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Loonkosten kernformatie programma activiteiten	1.657	1.792	1.830	37
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan	15	15	15	- 0
Loonkosten kernformatie overhead	970	1.040	960	- 80
Totaal	**2.642**	**2.847**	**2.805**	**-42**

Per saldo zijn de loonkosten € 42.000 lager dan begroot, hoofdzakelijk veroorzaakt door uitdiensttredeningen en het later invullen van vacatures. De kosten voor de voorziening bovenwettelijk verlof zijn in 2023 uit de loonkosten gefinancierd en de voorziening verlofsparen is in 2023 aangevuld vanuit restant budget binnen de bedrijfsvoering.

Totaal kernformatie	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie ultimo 2023	Verschil
FTE kernformatie programma's	15,7	16,2	15,2	-1,0
FTE kernformatie overhead	10,6	10,6	10,2	-0,4
FTE kernformatie	**26,3**	**26,8**	**25,4**	**- 1,4**

Het aantal medewerkers kernformatie per 31 december 2023 is 25,4 fte. In 2023 hebben 6 uitdiensttredingen en 6 indiensttredingen plaatsgevonden. Het totale aantal medewerkers (inclusief ingehuurde medewerkers t.b.v. projecten) per 31 december is 26,4 fte. De overige fte betreft 1 medewerker welke tijdelijk in dienst is als programma assistent. De financiële samenvatting van bedrijfsvoering en overhead is in tabelvorm weergegeven op pag. 93.

5.3 Frictiebudget

In 2023 was het beroep op de frictiekosten als volgt:

Inzet frictiegelden	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023
Eenmalige frictiekosten herinrichting bedrijfsvoering: inhuur deskundigheid voor implementatie nieuw financieel systeem, inrichting archief en implementatie rechtmatigheidsverklaring	0	60	0
Extra loonkosten van 1 medewerker, die op basis van het Sociaal Plan het salaris betaald krijgt op grond van zijn functie en bijbehorende waardering van voor de transitie.	15	15	0
Verbouwing (afschrijving)	7	50	50
Totaal	**22**	**125**	**50**

De eenmalige frictiekosten voor herinrichting bedrijfsvoering zijn deels in 2023 gerealiseerd en lager uitgevallen dan begroot waardoor deze uit de lopende begroting gefinancierd konden worden. Een deel van deze kosten zal in 2024 landen. De extra loonkosten inzake het sociaal plan worden beëindigd per 2024 met de invoering van HR21. Op aangeven van de Provincie worden de afschrijvingskosten van de verbouwing niet meer uit de frictiereserve gedekt. Om die reden is de totale afschrijvingslast voor de verbouwing vanuit de frictiereserve overgeboekt naar de investeringsreserve verbouwing.

In 2024 en latere jaren is er nog sprake van frictiekosten. De totale kosten daarvan zijn becijferd op € 123.000. Het saldo van de frictiereserve per 31-12-2023 ad € 123.000 is grotendeels benodigd. In de risicoparagraaf wordt hier nog nader op ingegaan.

Inzet frictiegelden	Beschikbaar 31-12-2023	Verwachte uitgaven na 2023
Herinrichting bedrijfsvoering: implementatie nieuw financieel systeem inrichting archief en implementatie rechtmatigheidsverklaring	60	60
Overig	63	63
Totaal	**123**	**123**

5.4 Rechtmatigheid

In de rechtmatigheidsverantwoording (hoofdstuk 15) worden fouten en/of onduidelijkheden opgenomen welke de verantwoordingsgrens van 3% overschrijden. Daarnaast geldt de rapportagegrens van €50.000 voor de paragraaf bedrijfsvoering. Dit houdt in dat alle fouten en/of onduidelijkheden gelijk aan of groter dan €50.000 gerapporteerd worden in de paragraaf bedrijfsvoering.

Begrotingscriterium
Het Dagelijks Bestuur heeft de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet welke onder andere nader geduid zijn in de financiële verordening van Stadsregio Parkstad Limburg. De financiële beheershandelingen van Stadsregio Parkstad Limburg dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van belang zijn. De lastenoverschrijdingen zijn per programma in de jaarrekening opgenomen. Bij de rechtmatigheidscontrole van de begroting door het Dagelijks Bestuur zijn geen fouten of onduidelijkheden vastgesteld die groter of gelijk aan de rapportagegrens van € 50.000 zijn.

Voorwaardencriterium
Het Dagelijks Bestuur heeft op basis van het voorwaardencriterium de rechtmatigheid gecontroleerd. Daarbij zijn de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen van Stadsregio Parkstad Limburg in acht genomen. In het kader van het proces inkopen betrekken wij de naleving van de Europese aanbestedingsregels in onze controle. De interne aanbestedingsregels maken geen deel uit van de rechtmatigheidscontrole. De rechtmatigheidscontrole van het proces inkopen heeft in 2023 geen onrechtmatigheden opgeleverd. De beheersing van het inkoopproces kan nog worden verbeterd, met name in situaties waar Stadsregio Parkstad Limburg als penvoerder een project uitvoert. De aanbevelingen van de accountant hieromtrent worden in 2024 opgevolgd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
De commissie BBV adviseert in de kadernota rechtmatigheid 2023 om een overkoepelende beleidsnotitie op te stellen ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik. Stadsregio Parkstad heeft op dit moment nog geen notitie inzake misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld maar is voornemens deze in 2024 op te stellen.
De toetsing van misbruik en oneigenlijk gebruik is binnen de stadsregio met name ingebed in processen zoals projecten en inkoop. Uit de rechtmatigheidscontroles van het Dagelijks Bestuur blijken geen onrechtmatigheden in het kader van het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

6. Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Op basis van een inventarisatie van activiteiten is geconcludeerd dat Stadsregio Parkstad Limburg niet vpb-plichtig is. Dit is bevestigd door de belastingdienst.

7. Onvoorzien

In 2023 is geen beroep gedaan op de post onvoorziene uitgaven.

8. Mutatie reserves

Mutatie reserves	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Stortingen in reserves:				
- Reserve Ringwegen	197	197	198	1
- Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	-328
- Investeringsreserve verbouwing	0	50	50	0
- Reserve werkbudgetten Dagelijks Bestuur	0	65	65	0
Totale stortingen	**197**	**1.122**	**794**	**-328**
Onttrekkingen aan reserves				
- Algemene Reserve	0	186	186	0
- Reserve Ringwegen	156	156	156	0
- Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
- Frictiereserve	22	125	50	-75
- Investeringsreserve verbouwing	0	7	7	0
- Reserve werkbudgetten Dagelijks Bestuur / Algemeen bestuur	0	0	0	0
- Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	901	541	-360
Totale onttrekkingen	**178**	**1.440**	**1.005**	**-435**
Saldo van onttrekkingen en stortingen	**-19**	**318**	**210**	**-108**

9. Paragrafen

9.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 30 november 2011 heeft het Parkstad-bestuur ingestemd met de notitie 'Risico's en Weerstandscapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg'. Op 19 december 2011 heeft de Parkstadraad de notitie voor kennisgeving aangenomen. De risiconotitie vormt de basis voor de risicobeheersing. In 2023 is een geactualiseerde concept notitie "Risico's en Weerstandscapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg" opgesteld. Plan is om deze in 2024 vast te stellen.

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Door beheersmaatregelen afgedekte risico's (via bijvoorbeeld voorzieningen of verzekeringen of andere maatregelen) hebben geen invloed op het weerstandsvermogen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit incidentele en structurele weerstandscapaciteit.
De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, stille reserves en incidentele begrotingsruimte. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit onvoorzien structureel en structurele

begrotingsruimte. Aangezien SPL geen stille reserves en incidentele begrotingsruimte, onvoorzien structureel en structurele begrotingsruimte heeft, bestaat de weerstandscapaciteit uit de algemene reserve. De post onvoorzien structureel wordt vooralsnog op nihil ingeschat.

De algemene reserve heeft een omvang van € 115.000. Deze reserve wordt aangehouden voor onvoorziene uitgaven. Het Dagelijks Bestuur is bevoegd de algemene reserve als dekkingsmiddel aan te wenden voor uitgaven met een incidenteel karakter, waarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen geautoriseerde budgetten en die kunnen worden aangemerkt als onvoorzienbaar, onvermijdbaar en niet uitstelbaar. Als het Dagelijks Bestuur van deze bevoegdheid gebruik maakt, wordt daarover in de eerstvolgende bestuursrapportage c.q. het eerstvolgende jaarverslag verantwoording afgelegd.
Stadsregio Parkstad Limburg houdt geen verder eigen vermogen aan als weerstandsvermogen voor niet-structurele financiële risico's, met het oog op de continuïteit van de organisatie en de taakvervulling.
Dit risico wordt op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen gedragen door de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat Stadsregio Parkstad Limburg alleen dient te beschikken over enige financiële ruimte om tussentijdse incidentele financiële calamiteiten uit de eigen begroting af te kunnen dekken. Een algemene reserve van € 115.000 voldoet aan dit criterium. Dat ontslaat het regiobureau niet van de plicht tot een adequaat risicomanagement om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

Risicomanagement handelt over het rationeel beheersen van de risico's. Voorwaarde daarvoor is het op systematische wijze inzicht verkrijgen in de risico's die het regiobureau loopt: de risicoanalyse.

Onderstaande risico's zijn thans onderkend:

Omschrijving	Kans	Totale omvang (€)	Impact (€)	Toelichting
Cyberrisico	PM	PM	PM	Generiek werkt SPL in de cloud bij een externe leverancier die op basis van de genomen continuïteits-maatregelen voldoende maatregelen (o.a. certificering ISO 27001 en NEN 7510) heeft genomen. Daarnaast heeft SPL nog een aantal minder kritische applicaties bij andere leveranciers in de cloud.
Complexiteit van de projecten	0,5	50.000	25.000	De complexiteit van de projecten wordt groter. Denk aan het innovatieve project Inpondmakelaar waar gebruik wordt gemaakt van een revolverend fonds, het grensoverstijgende project Velocity en de toenemende SISA verantwoording voor specifieke uitkeringen zoals het Volkshuisvestingsfonds en Regio Deal II. Waar nodig wordt hiervoor juridische en fiscale kennis ingehuurd. In de begroting 2024 en 2025 is hiervoor k€ 30 opgenomen. Ook voor de interne organisatie heeft dat consequenties. Risico is dat hier additioneel 0,5 fte voor moet worden ingezet.
Ziekte	0,25	100.000	25.000	SPL is niet verzekerd voor het ziekterisico. Ingeval van uitval van kritische functionarissen zal externe ondersteuning ingehuurd moeten worden. De kosten hiervan zijn hoger dan de ziekte-uitkering.
WW	0,25	100.000	25.000	SPL is eigenrisicodrager voor de WW. In het P-budget is normaliter enige ruimte om dit op te vangen. Gezien de beperkte omvang van de organisatie is de wet van de grote getallen voor SPL niet van toepassing. Indien een medewerker langdurig in de WW gaat is dat niet gedekt door de begroting

De berekende omvang van het risico bedraagt € 75.000. De weerstandscapaciteit bedraagt € 115.000.
Dit leidt tot een weerstandsratio van 1,5. SPL streeft in principe naar een minimale weerstandsratio van 1,0.
Dit vooral door de risico's zoveel mogelijk te mitigeren. Zoals in bovenstaand aangegeven worden de risico's uiteindelijk gedragen door de deelnemende gemeentes en wordt de genoemde 1,0 gehanteerd als minimale streefwaarde en niet als harde norm. In de begroting en meerjarenraming 2025 is vanaf 2025 een post onvoorzien structureel opgenomen van € 50.000 per jaar.

Financiële kengetallen

Netto Schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Stadsregio Parkstad Limburg ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Ter duiding van het kengetal geeft de VNG aan dat een kengetal boven de 100 een aanleiding voor alertheid is, een waarde boven de 130 is een signaal om in te grijpen. Het kengetal 'netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen' wijkt niet af van de netto schuldquote, omdat SPL geen leningen heeft verstrekt.

Solvabiliteitsratio
Dit is verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal en geeft inzicht in de mate waarin Stadsregio Parkstad Limburg in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. Als signaalwaarde geldt een percentage van 20%.

Structurele exploitatieruimte
Om te bepalen of er sprake is van een structureel sluitende begroting worden in dit kengetal de structurele lasten uitgedrukt als percentage van de totale structurele baten (voor mutaties reserves) van een jaar. Een percentage kleiner dan 0% betekent dat de structurele baten ontoereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Kengetal	*Realisatie 2022*	*Begroting 2023*	*Realisatie 2023*	*Norm*
Netto schuldquote	*38%*	*33%*	*29%*	*<100%*
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	*38%*	*33%*	*29%*	*<100%*
*Solvabiliteitsratio **	*90%*	*89%*	*88%*	*>=20%*
Structurele exploitatie	*9%*	*90%*	*24%*	*>=0*

De netto schuldquote 2023 is ten opzichte van 2022 gedaald als gevolg van aflossing op de langlopende lening en de verwerking van de cofinanciering als PM post. De solvabiliteitsratio heeft een evenwichtig karakter. Het verschil tussen de realisatie van de structurele exploitatie ten opzichte van de begroting ontstaat met name doordat de rentebaten niet in de initiële begroting zijn opgenomen. De kengetallen van Stadsregio Parkstad Limburg vertonen een positief financieel beeld ten opzichte van de gebruikelijke normen.

9.2 Financiering

De wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) geeft kaders voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden zoals voor liquiditeitsbeheer, financiering, uitzetting van gelden en renterisicobeheer. SPL heeft de navolgende instrumenten op het gebied van treasury: het treasurystatuut, de financieringsparagraaf in de begroting, de bestuursrapportages en het jaarverslag. In het treasurystatuut zijn uitgangspunten en kaders opgenomen ten aanzien van het risicobeheer inzake uitgezette gelden, het renterisicobeheer, het koersrisicobeheer, het kredietrisicobeheer, het intern liquiditeitsbeheer en het valutarisicobeheer.

Financiering Stadsregio Parkstad Limburg
SPL beschikt over één langlopende annuïteitenlening met een oorspronkelijke hoofdsom van € 5.800.000 met een resterende hoofdsom per 31 december 2023 van € 2.067.355. De lening heeft een totale looptijd van 23 jaar en is met een resterende looptijd van 6 jaar in 2029 geheel afgelost.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is de norm, gesteld in de Wet Fido, voor het maximum bedrag waarmee SPL de bedrijfsvoering met kortlopende middelen mag financieren. Het begrotingstotaal bedraagt de totale lasten volgens de begroting inclusief toevoegingen aan de reserves.

Berekening Kasgeldlimiet per kwartaal	Q1	Q2	Q3	Q4
Begrotingstotaal lasten	4.539	4.539	4.539	4.539
Toegestane kasgeldlimiet: 8.2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 300.000	372	372	372	372
Toets kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet	372	372	372	372
Totaal gemiddelde netto vermogen schuld	-57.866	-55.328	-45.068	-78.295
Ruimte (+) / overschrijding (-)	58.239	55.700	45.440	78.668

De liquiditeitspositie van Stadsregio Parkstad Limburg is zodanig dat in 2023 geen beroep is gedaan op kasgeldfinanciering.

Renterisiconorm
De renterisiconorm beoogt het risico van rentewijziging bij herfinanciering te beheersen. Er worden geen renteherziening, herfinanciering van bestaande leningen dan wel nieuwe financieringen verwacht.
De langlopende lening van SPL heeft uitsluitend betrekking op de voorfinanciering van de Buitenring. De renterisiconorm is dan ook niet overschreden in 2023.

Berekening Renterisiconorm	2023
Renteherzieningen	€ 0,0 miljoen
Aflossingen	€ 0,3 miljoen
Totaal renterisico	€ 0,3 miljoen
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	€ 1,59 miljoen
Ruimte onder renterisiconorm (norm minus risico)	€ 1,29 miljoen

Schatkistbankieren
Het prudent beleid met betrekking tot uitzettingen, zoals is opgenomen in het treasury statuut, bestaat uit het uitvoeren van het Schatkistbankieren. De maximaal toegestane liquiditeit op de eigen rekening van Stadsregio Parkstad Limburg is als gevolg van de regels van het Schatkistbankieren € 1.000.000. Een dergelijk bedrag is nodig voor het reguliere betalingsverkeer en kan niet rentedragend worden uitgezet. Het 'spaarsaldo' bij de schatkist is vanaf Q3 2022 weer rentegevend.

Bedrijfsvoering
De bedrijfsvoering wordt ingevuld via een mix van uitbesteden van taken op het terrein van huisvesting, facilitaire dienstverlening en ICT in combinatie met het in beperkte mate in eigen beheer uitoefenen van taken die dicht bij het primaire proces staan zoals secretariaat, communicatie, officemanagement, hrm, administratie en controlling. Het budget voor de bedrijfsvoering bedroeg in de oorspronkelijke begroting 2023 € 551.000. Voor onvoorzienbare en onvermijdbare uitgaven is een algemene reserve van € 115.000 in de cijfers van SPL opgenomen. De gemeenten dragen op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen het financiële risico van niet structurele financiële risico's van de GR SPL.

Verbonden partijen
Er zijn geen verbonden partijen.

9.3 Wet Open Overheid

De Wet Open Overheid (Woo) vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking, actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid en heeft de verplichting om de informatiehuishouding van bestuursorganen op orde te brengen.

De Woo stelt o.a. de verplichting om 17 gespecificeerde informatiecategorieën actief openbaar te maken. Deze verplichting is medio 2023 nog niet van kracht, maar zal gefaseerd (per informatiecategorie) in werking treden omdat organisaties (waaronder ook de Stadsregio Parkstad Limburg) tijd nodig hebben de openbaarmaking van de verschillende categorieën voor te bereiden en in te richten.

Het Rijk had in eerste instantie het verplichte publicatieplatform PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) aangewezen voor overheden om actief openbaar te maken. Begin 2023 is de ontwikkeling van het PLOOI echter stopgezet. Hiervoor in de plaats is de Woo-index gekomen. Deze index verwijst voor verdere overheidsinformatie en gepubliceerde documenten naar de website van SPL.

De actieve openbaarmakingsplicht vergt o.a. een aanpassing van de interne informatiehuishouding en de administratieve processen binnen de organisatie. Hiermee is in 2023 een start gemaakt. In 2024 zal de verdere implementatie vorm krijgen.

SPL streeft ernaar er voor te zorgen dat wij voldoen aan de Woo door in ieder geval de op dat moment verplichte informatiecategorieën actief openbaar te maken.

De verwachting is dat met de verbetering van onze informatiehuishouding het verder implementeren van de Wet open overheid wordt gediend.

SPL heeft de verbetering van haar informatiehuishouding in het beleidsplan Beleid Informatiebeheer 2023 – 2026 vastgelegd (vastgesteld door het DB op 12 april 2023). Het doel is om het informatiebeheer in brede zin binnen SPL te verbeteren, transparanter te maken en om het bewustzijn van de omgang met informatie bij medewerkers te vergroten en in het werk van SPL te verankeren. Er wordt gestreefd om de kloof tussen het beheren van papieren- en digitale informatie, alsook de kloof tussen gestructureerde (gericht op database beheer) en ongestructureerde informatie (gericht op documentbeheer) te dichten.

Eén stap in dit proces is het selecteren en implementeren van een Document Management Systeem, met als specifieke focus het beheer van archiefbescheiden. Zo een systeem moet SPL in staat stellen om documenten efficiënt en effectief te beheren gedurende hun hele levenscyclus (documenten veilig en gemakkelijk vinden, delen, bewerken en archiveren). Na een zorgvuldig doorlopen proces is er eind 2023 een aanbieder gekozen. Decos zal begin 2024 starten met de implementatie van Decos-JOIN als DMS/RMA binnen onze organisatie. Daarnaast is eind 2023 groen licht gegeven voor het gebruik van iBabs voor vergaderingen van AB/DB en de bestuurscommissies. De inzet van Decos-JOIN en iBabs gaat bijdragen aan het actief openbaar maken van informatie.

10. Balans

Activa	31-12-2023	31-12-2022
Vaste Activa	**6.199**	**6.475**
Immateriële Vaste activa	**6.147**	**6.412**
Bijdragen aan activa eigendom van derden	6.147	6.412
Materiële Vaste activa	**52**	**64**
Investeringen met een economisch nut	52	64
Vlottende Activa	**79.540**	**56.471**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**78.946**	**56.194**
Vorderingen op openbare lichamen	462	388
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	78.484	55.807
Overige vorderingen	0	0
Liquide middelen	**8**	**7**
Kassaldi	1	1
Banksaldi	7	7
Overlopende activa	**587**	**269**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:	19	39
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	567	230
Totaal Activa	**85.739**	**62.946**

Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste Passiva	**8.456**	**8.783**
Eigen vermogen	**6.342**	**6.405**
Algemene Reserve	115	115
Bestemmingsreserves	6.077	5.874
Gerealiseerde resultaat	150	417
Voorzieningen	**47**	**13**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	47	13
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**2.067**	**2.365**
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	2.067	2.365
Vlottende Passiva	**77.284**	**54.163**
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	***393***	***711***
Banksaldi	196	197
Overige schulden	196	515
Overlopende Passiva	**76.891**	**53.451**
Verplichtingen die in een begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	337	364
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren:		
- Europese Overheidslichamen	9	0
- Het Rijk	499	502
- Overige Nederlandse overheidslichamen	471	455
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	75.575	52.130
Totaal Passiva	**85.739**	**62.946**

11. Overzicht baten en lasten 2023

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Lasten programma's				
- Programma kerntaken	2.821	5.913	5.341	-571
- Programma flexibele schil	0	72	58	-14
Totale lasten programma's	**2.821**	**5.985**	**5.399**	**-586**
Baten programma's				
- Programma kerntaken	0	3.136	2.558	-578
- Programma flexibele schil	0	0	0	0
Totale baten programma's	**0**	**3.136**	**2.558**	**-578**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten programma's	**-2.821**	**-2.849**	**-2.841**	**8**
Lasten divers:				
- Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
- Overhead	1.521	2.006	1.755	-251
- Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totale lasten divers	**1.521**	**2.006**	**1.755**	**-251**
Baten divers				
- Algemene dekkingsmiddelen	4.361	4.536	4.536	0
- Overhead	0	0	0	0
- Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totale baten divers	**4.361**	**4.536**	**4.536**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten divers	**2.840**	**2.530**	**2.781**	**251**
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**19**	**-318**	**-60**	**259**
Stortingen in reserves				
- Reserve Ringwegen	197	197	198	1
- Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	-328
- Investeringsreserve verbouwing	0	50	50	0
- Reserve werkbudgetten Dagelijks Bestuur	0	65	65	0
Totaal stortingen in reserves	**197**	**1.122**	**794**	**-328**
Onttrekkingen aan reserves				
- Algemene reserve	0	186	186	0
- Reserve Ringwegen	156	156	156	0
- Frictiereserve	22	125	50	-75
- Investeringsreserve verbouwing	0	7	7	0
- Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
- Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	901	541	-360
Totaal Onttrekkingen aan reserves	**178**	**1.440**	**1.005**	**-435**
Saldo stortingen en onttrekkingen aan reserves	**-19**	**318**	**210**	**-108**
Resultaat	**0**	**0**	**150**	**150**

12. Toelichtingen

12.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording Provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door het Algemeen Bestuur de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Alle bedragen in de jaarrekening, tabellen en de toelichtingen daarop zijn genoteerd in duizendtallen tenzij anders vermeld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.
Met betrekking tot de werkbudgetten, projectlasten, projectbaten en bestemmingsreserves van de bestuurscommissies geldt het volgende: baten en lasten opgenomen naar rato van de voortgang van het werk. Tekorten en overschotten worden verwerkt in de bestemmingsreserve werkbudget van de betreffende bestuurscommissie. Per saldo is het gerealiseerde resultaat -net als in de begroting- nihil.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden conform artikel 62 en 63 BBV gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden, worden geactiveerd in overeenstemming met art. 61 BBV als:
- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de derde anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Alleen als de bijdrage aan alle voorwaarden voldoet wordt deze verantwoord onder de immateriële vaste activa (art. 36 BBV).
De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de Provincie Limburg gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak. Na afstemming met de Provincie Limburg bedragen de gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren:

- Asfaltconstructie 15
- Funderingsconstructie 40

Het totale bedrag van de afschrijving van de Buitenring is door de Provincie verdeeld op basis van percentages:
- Asfaltconstructie 28%
- Funderingsconstructie 72%

Materiële vaste activa

Algemeen
De materiële activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten.

Materiële activa kleiner dan € 15.000 zijn niet geactiveerd, maar direct verantwoord als lasten in het lopende boekjaar. Dit is conform het Besluit van het Dagelijks Bestuur van 15 december 2021.

Het startmoment van de afschrijvingen is vastgelegd in de door het Dagelijks Bestuur vastgestelde Financiële verordening Stadsregio Parkstad Limburg 2011 d.d. 21 februari 2011. De verbouwing (bedrijfsgebouwen) wordt vanaf 2022 lineair in 8 jaar afgeschreven zonder restwaarde.
De afschrijvingen starten in het boekjaar volgend op het jaar van ingebruikname.

Investering met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Bij de waardering is, waar nodig, rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen
De vorderingen (waaronder debiteuren) worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene- en de bestemmingsreserves, alsmede het nog te bestemmen resultaat van de jaarrekening. Het nog te bestemmen resultaat over het afgesloten boekjaar wordt afzonderlijk gepresenteerd als onderdeel van de algemene reserve. Na besluitvorming door het Algemeen Bestuur wordt de resultaatbestemming verwerkt in het daaropvolgende boekjaar.

Voorzieningen
Voorzieningen zijn de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

12.2 Toelichtingen op de balans per 31 december 2023

Activa

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	6.147	6.412
Totaal	**6.147**	**6.412**

Het aandeel van Stadsregio Parkstad Limburg in de financiering van de buitenring bedraagt € 7.204.000. Dit bedrag is eind 2006 betaald aan de Provincie Limburg en wordt afgeschreven vanaf 2020, een jaar nadat de Buitenring gereed is.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Buitenring asfaltconstructie	1.615	0	0	134	0	0	1.480
Buitenring funderingsconstructie	4.797	0	0	130	0	0	4.667
Totaal	**6.412**	**0**	**0**	**264**	**0**	**0**	**6.147**

Materiële vaste activa

Investeringen met een economisch nut	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	43	50
Machines, apparaten en installaties	9	14
Totaal	**52**	**64**

Investeringen met een economisch nut	Boek-waarde 31-12-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	50	0	0	7	0	0	43
Machines, apparaten en installaties	14	0	0	5	0	0	9
Totaal	**64**	**0**	**0**	**12**	**0**	**0**	**52**

Omschrijving	Besteed t/m 2022	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Bedrijfsgebouwen (Verbouwing C200 en J300)	56	0	56
Printer	19	0	19
Totaal	**75**	**0**	**75**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De specificatie van deze post luidt als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	462	0	462	388
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar	78.484	0	78.484	55.807
Overige vorderingen	0	0	0	0
Totaal	**78.946**	**0**	**78.946**	**56.194**

Vorderingen op openbare lichamen

Openstaande debiteuren op openbare lichamen
Dit betreffen vorderingen op openbare lichamen, zoals gemeenten en de Provincie. Deze vorderingen hebben in het algemeen een ander risicoprofiel dan de privaatrechtelijke vorderingen en zijn nagenoeg geheel begin 2024 ontvangen. Op basis van individuele beoordeling is er geen voorziening debiteuren benodigd per 31 december 2023.

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Openstaande debiteuren	58	49
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0
Te vorderen BTW	404	339
Totaal	**462**	**388**

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd < 1 jaar

Het verplichte schatkistbankieren schrijft voor dat (tijdelijke) kasoverschotten boven het drempelbedrag moeten worden aangehouden bij het Rijk. Het drempelbedrag voor Stadsregio Parkstad Limburg is € 1.000.000. De toetsing hierop vindt plaats op basis van de gemiddelde banksaldi per kwartaal. In 2023 is de norm voor schatkistbankieren niet overschreden zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2023	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	4	2	26	22
Drempelbedrag	1000	1000	1000	1000
Ruimte onder drempelbedrag	996	998	974	978
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal verslagjaar	4539			
Het deel van het begrotingsjaar kleiner of gelijk aan € 500 miljoen	4539			
Het deel van het begrotingsjaar dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
Drempelbedrag 2023	1000	1000	1000	1000

Liquide middelen

De samenstelling van de post liquide middelen is als volgt:

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Parkstad Bureau banksaldi	7	7
Parkstad Bureau kassaldi	1	1
Totaal	**8**	**7**

EMU-saldo

Het EMU-saldo (rekeningsaldo) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid (de Rijksoverheid, sociale fondsen en de decentrale overheden) van een bepaald land in een bepaald jaar. Er kan een tekort of een overschot op de begroting zijn. Decentrale overheden dienen het EMU-saldo te berekenen, zodat op macro niveau het EMU saldo voor Nederland kan worden bepaald. Het EMU saldo van de Stadsregio Parkstad Limburg voor de jaarrekening 2023 is in het volgende overzicht weergegeven.

EMU Saldo	2022	2023	2024	2025	2026
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17).	661	-60	21	28	73
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	5	5	5	5	0
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.	13	34	13	13	13
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	4	0	0	0	0
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	0	0	0	0	0
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.	0	0	0	0	0
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).	0	0	0	0	0
Baten bouwgrondexploitatie (niet op de exploitatie verantwoord).	0	0	0	0	0
Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen.	0	0	0	0	0
Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten).	0	0	0	0	0
Verkoop van effecten (verwachte boekwinst).	0	0	0	0	0
Berekend EMU saldo	**682**	**-21**	**39**	**46**	**86**

Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:	19	39
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	567	230
Totaal	**587**	**269**

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Digital DeConstruction (project) *	19	5
Velocity (project) **	0	34
Totaal	**19**	**39**

*Projectnamen in jaarrekening 2022 omgewisseld, bovenstaande tabel toont de juiste saldi van de juiste projecten

** Project omgeslagen naar overlopende passiva

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Overige nog te ontvangen bedragen	556	174
Overige vooruitbetaalde bedragen	7	6
Windenergie Parkstad-Zuid (project) *	0	50
MoNUment	4	0
Totaal	**567**	**230**

*Project omgeslagen naar overlopende passiva

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het overzicht van het eigen vermogen luidt als volgt:

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	115	115
Bestemmingsreserves	6.077	5.874
Gerealiseerde resultaat	150	417
Totaal	**6.342**	**6.405**

In onderstaand overzicht zijn de mutaties van de reserves weergegeven.

Omschrijving	Boek-waarde 31-12-2022	Balans-ver-schuiving	Toe-voeging	Ont-trekking	Bestem-ming resultaat vorig boekjaar	Vermin-dering ter dekking van afschrijving	Boek-waarde 31-12-2023
Algemene reserve Parkstad	115		0	186	186	0	115
Totaal algemene reserves	**115**		**0**	**186**	**186**	**0**	**115**
Investeringsreserve verbouwing	0	0	50	7	0	0	43
Egalisatie frictiekosten	172		0	50	0	0	123
Ringwegen	3.790		198	0	0	156	3.831
Städte Region Aachen / EGTS	8		0	0	0	0	8
Stortplaatsen	65		0	65	0	0	0
Werkbudget Algemeen Bestuur	15		0	0	0	0	15
Werkbudget Dagelijks Bestuur	305		65	28	231	0	572
Werkbudget BC SES	20		28	0	0	0	48
Werkbudget GROS	15		49	0	0	0	64
Werkbudget BC Duurzaamheid	330		124	207	0	0	247
Werkbudget BC RuMo	153	-2	50	16	0	0	186
Werkbudget BC Wonen en Herstructurering	519		59	148	0	0	431
Werkbudget BC Economie en Toerisme	408		172	136	0	0	443
Werkbudget Regiodeal Fase 1	9		0	6	0	0	3
Werkbudget Organisatie Op Orde	65		0	0	0	0	65
Totaal bestemmingsreserves	**5.874**	**-2**	**795**	**663**	**231**	**156**	**6.077**
Gerealiseerde resultaat	417	0	150		-417	0	150
Totaal gerealiseerde resultaat	**417**	**0**	**150**	**0**	**-417**	**0**	**150**
Totaal Eigen vermogen	**6.405**	**-2**	**945**	**849**	**0**	**156**	**6.342**

Algemene Reserve
Het Dagelijks Bestuur is bevoegd de algemene reserve als dekkingsmiddel aan te wenden voor onvoorziene en onvermijdbare uitgaven met een incidenteel karakter. In 2023 is van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt.

Balansverschuivingen
In 2023 is één balansverschuiving verwerkt. Dit betreft het werkbudget van Velocity ad €2 welke in 2021 als beginbalans is blijven staan na een herrubricering.

Reserve Egalisatie frictiekosten
In 2023 is in de begroting € 125.000 kosten opgenomen die incidenteel worden gedekt uit de frictiereserve:

- Salarisgaranties conform het Sociaal Plan. Deze kosten voor een medewerker in loondienst worden geraamd op € 15.000 per jaar. Met de invoering van HR21 in 2023, komen deze kosten vanaf 2024 te vervallen.
- De incidentele kosten ad € 60.000 voor de herinrichting van de bedrijfsvoering. De gerealiseerde inzet voor de herinrichting bedrijfsvoering is aanzienlijk lager uitgevallen dan begroot en kon om die reden uit de lopende begroting gefinancierd worden, de frictiereserve is hiervoor niet aangesproken. Zoals eerder vermeld is de verwachting dat deze middelen in 2024 worden aangesproken.

In 2024 en latere jaren is er nog sprake van frictiekosten. De totale kosten daarvan zijn becijferd op € 123.000. Het saldo van de frictiereserve per 31-12-2023 ad € 123.000 is volledig benodigd.

Investeringsreserve verbouwing
Ten tijde van de 3e begrotingswijziging is de investeringsreserve verbouwing ingesteld. De volledige afschrijvingslast over de levensduur van de verbouwing, is daarmee overgeheveld vanuit de frictiereserve naar de investeringsreserve verbouwing.

Reserve Ringwegen
De reserve ringwegen dient ter afdekking van de afschrijvingskosten van de investeringsbijdrage van € 7,2 miljoen van Stadsregio Parkstad Limburg op basis van het bestuursconvenant Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg van 15 november 2005. De afschrijvingen lopen door tot 2060. Tot 2030 dragen de Parkstadgemeenten € 400.000 bij aan de afschrijvingskosten van de Buitenring en de rentelasten van de daarvoor aangegane lening. De lening loopt eveneens tot 2030. In 2030 volgt nog een restbijdrage van € 202.648. Het verschil tussen de bijdrage van de Parkstadgemeenten en de afschrijvingskosten en rentelasten wordt aan de reserve Buitenring toegevoegd voor de dekking van de afschrijvingskosten na 2030.

Reserve Städte Region Aachen / EGTS)
Deze reserve is door de resultaatbestemming jaarrekening 2009 en 2010 gevormd uit budgetoverschotten van de AG Charlemagne (de voorloper naar een EGTS). Het doel is de aanloop naar de vorming van een EGTS mogelijk te maken. In 2015 heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 50.000. In 2023 heeft hier geen mutatie op plaatsgevonden. De verwachting is dat deze reserve nog aangesproken gaat worden in de toekomst.

Reserve stortplaatsen
De reserve is gevormd ter dekking van de nazorg en eindafwerking van de stortplaats Nieuwenhagen. Ten tijde van de 3e begrotingswijziging zijn deze middelen vrijgevallen ten gunste van de reserve werkbudget DB omdat er geen bestedingsverplichting meer bestond.

Reserve Werkbudget Algemeen Bestuur
Bij het instellen van de reserve (12 oktober 2016) is besloten dat de in enig jaar niet bestemde middelen van de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur worden toegevoegd aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur. Dit met als doel deze middelen in het daarop volgende jaar opnieuw te bestemmen voor programmadoeleinden.

Reserves Werkbudgetten Dagelijks Bestuur en bestuurscommissies
Om aansluiting te vinden met het BBV worden vanuit de balans voor de projecten op basis van het realisatiebeginsel en matchingprincipe de baten en lasten naar rato van de voortgang van het project verantwoord in de exploitatie. Baten en lasten worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de voortgang van het werk. Tekorten en overschotten worden verwerkt in de bestemmingsreserve "Werkbudgetten bestuurscommissies".

Organisatie op orde

Per 31 december 2022 is het restant van de reserve organisatie op orde, afgerond € 65.000. De reserve is in 2023 niet gewijzigd en het restant bedraagt per 31-12-2023 eveneens € 65.000. De verwachting is dat deze middelen in 2024 en verder benodigd zullen zijn.

Werkbudget Dagelijks Bestuur

Werkbudget Dagelijks Bestuur	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2023
Werkbudget voorgaande jaren	6	0	0	0	6
Winstbestemming 2022	0	0	0	231	231
Project Symposium Brede Welvaart	12	0	3	0	9
Project Veiligheid	5	0	0	0	5
Vrijval project Super Circular Estate	282	0	26	0	256
Vrijval reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	0	0	65
Dagelijks Bestuur	**305**	**65**	**28**	**231**	**572**

Werkbudget bestuurscommissie SES

Projecten SES	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Platformfunctie SES	20	28	0	48
Projecten SES	**20**	**28**	**0**	**48**

Platformfunctie SES € 48 (€ 20)

Er zijn middelen ingezet ten behoeve van de Conferentie Onderwijs en Kindontwikkeling op 1 februari. Vervolgens is er in juli aan de UM opdracht verleend om te komen tot resultaatsdoelstellingen bij de actielijnen uit de nog op te stellen EAP. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor de bijeenkomst Regio's aan de Grens in november en de bijeenkomst Integrale Wijkaanpak begin december. In december is er tot slot nog een bedrag vrijgemaakt ter facilitering van de verkenning van het traject NSMV. Een deel van de resterende middelen, die eerder gereserveerd waren voor de ontwikkeling van de onderwijsmonitor zullen worden toegevoegd aan het werkbudget van 2024.

Werkbudget bestuurscommissie GROS

Projecten GROS	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Platformfunctie GROS	0	8	0	8
Kosten uitwerking 3e termijn Regio Deal	1	4	0	5
Ontwikkeling GIS	15	0	0	15
Expo Real Munchen '22	0	0	0	0
Expo Real Munchen '23	0	12	0	12
Uitwerking Visie Aken - Parkstad	0	10	0	10
Voorbereiding Interreg projecten	0	15	0	15
Project AG Charlemagne	0	0	0	0
Projecten GROS	**15**	**49**	**0**	**64**

Platfomfunctie GROS € 8 (€ 0)
In 2023 zijn onder andere kosten gemaakt voor de opening van het New Regional Bauhaus en voor de workshop 'Parkstad-Aken'.

Kosten uitwerking 3e termijn Regio Deal € 5 (€ 1)
Er zijn kosten gemaakt voor vertaling en drukwerk ten behoeve van RWTH studenten en daarnaast voor ondersteuning GROS door de gemeente Landgraaf.

Expo Real München 2023 € 12 (€ 0)
Op dit project zijn diverse kosten verantwoord inzake de Expo Real 2023 te München.

Project AG Charlemagne € 0 (€ 0)
Het jaarplan ad €20k is ingezet voor de contributie van AG Charlemagne.

Werkbudget bestuurscommissie Duurzaamheid

Projecten BC Duurzaamheid	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Palet Zonnepanelenproject	8	0	13	-5
Isolatie en verduurzamingsprogramma	30	10	0	40
Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET)	51	0	35	16
Administratieve eenheid Zonnepanelen	-48	0	58	-105
RUD Zuid-Limburg	7	0	7	0
Palet Regionale Coördinator Windenergie	-56	12	0	-44
Palet VGG	28	0	28	0
Palet Coördinator Warmte	53	9	0	61
Palet 3.0 Pilot Verduurzaming VvE	2	0	0	2
Vrije ruimte BC	1	0	1	0
RESZL (Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg)	42	13	0	55
Woonwijzerwinkel	20	0	11	10
Warmtetransitie	131	0	56	76
Circulariteit	60	32	0	92
Energiebedrijf	0	27	0	27
Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair	0	23	0	23
Projecten BC Duurzaamheid	**330**	**124**	**207**	**247**

PALET Zonnepanelenproject € -5 (€ 8)
Voor de uitvoering van het PALET Zonnepanelenproject is een aantal algemene projectkosten voorzien buiten de administratieve eenheid. De boekwaarde bedraagt € -5 m.n. als gevolg van hoger dan verwachtte juridische kosten van RRA Advocaten.

Isolatie- en verduurzamingsprogramma € 40 (€ 30)
Met vaststelling van de Transitievisie Warmte 1.0 hebben diverse Parkstadgemeenten aangegeven een regionaal isolatie- en verduurzamingsprogramma op te willen stellen voor (particuliere) huishoudens in Parkstad. Het werkbudget is bijeen gebracht door een bijdrage uit het jaarplan 2022 en 2023 en betreft cofinanciering voor het provinciale project isolatie- en verduurzamingsprogramma.

Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET) € 16 (€ 51)
Vanaf de start van de energietransitie-aanpak in Parkstad, in 2013, is een bedrag toegekend van € 400 voor het project Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET). De boekwaarde per 31 december 2022 was €50 en bedraagt, na toevoegingen en onttrekkingen, € 16 per 31 december 2023. Uit dit budget zijn kosten gedekt die aan de orde zijn bij de voorbereiding van PALET-projecten of –trajecten voordat aan de bestuurscommissie een concreet projectvoorstel wordt voorgelegd.

Administratieve eenheid Zonnepanelen € -105 (€ -48)
Voor het Zonnepanelenproject Parkstad is vanaf 2017 een bedrag van € 742 opgenomen voor de administratieve ontzorging die centraal bij Stadsregio Parkstad Limburg is georganiseerd. Dit bedrag is gebaseerd op de deelname van zeven Parkstadgemeenten. De bijdragen van de gemeenten worden gefaseerd door Stadsregio Parkstad Limburg gefactureerd.

RUD Zuid-Limburg € 0 (€ 7)
De bestuurscommissie heeft voor de uitvoering vanaf 2017 een bedrag van € 92 toegekend aan dit project. Deze gelden zijn beschikbaar gesteld voor de meerjarige extra inzet van de RUD ten behoeve van de realisatie van de energiebesparingsopgave in de sectoren bedrijven en kantoren. Het project is in 2023 afgerond. De resterende middelen zijn overgeboekt naar Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET).

Palet Regionale Coördinator Windenergie € -44 (€ -56)
In het Uitvoeringsprogramma hebben diverse Parkstadgemeenten aangegeven de mogelijkheden voor windenergie te willen onderzoeken. Planvorming en de concrete ontwikkeling van windenergie is complex en de specialistische expertise is binnen de gemeenten niet voorhanden. Derhalve is vanaf 2019 op de regionale schaal een coördinator windenergie aan de slag. Het projectbudget is bijeen gebracht door Parkstadgemeenten en wordt verdubbeld via een provinciale subsidie.

Palet VGG € 0 (€ 28)
In PALET wordt ingezet op het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Hiertoe heeft de bestuurscommissie een projectbudget van € 26 gereserveerd. In 2023 zijn alle tot dan toe ontbrekende facturen vanuit gemeenten bij Stadsregio Parkstad Limburg gefactureerd en is het project afgerond. De resterende projectmiddelen zijn toegevoegd aan Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET).

Palet Coördinator Warmte € 61 (€ 53)
Vanwege de complexiteit en samenhang is in 2018 op regionale schaal specialistische kennis georganiseerd middels een warmtecoördinator. Het projectbudget is bijeen gebracht door Parkstadgemeenten (o.a. vanuit de decembercirculaire 2019) en via een provinciale subsidie. In totaal is €564 ter beschikking gesteld.

RESZL (Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg) € 55 (€ 42)
Voor en na het vaststellen van de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg is door de RES ZL budget ter beschikking gesteld voor regionale uitvoering van de RES ambitie.

WoonWijzerWinkel € 10 (€ 20)
Voor het oprichten van de WoonWijzerWinkel is door de bestuurscommissie € 141 ter beschikking gesteld. Op 31 december 2022 bedroeg de boekwaarde van dit project € 20. In 2023 is opdracht gegeven aan Rijnconsult voor een adviesvraag omtrent het Bestuursmodel van de WoonWijzerWinkel.

Warmtetransitie € 76 (€ 131)
Middelen die uit de decembercirculaire 2019 ter beschikking zijn gesteld voor de bredere warmtetransitie, zijn toegekend aan dit project. In 2023 heeft er een correctie van de salariskosten op dit project plaatsgevonden en zijn diverse kosten gemaakt in het kader van de warmtetransitie.

Circulariteit € 92 (€ 60)
In 2020 is het thema circulariteit aan het taakveld van de bestuurscommissie Duurzaamheid toegevoegd. Na toevoeging vanuit het jaarplan 2023 en onttrekkingen op basis van diverse facturen was per 31 december 2023 de boekwaarde van dit project € 92.

Energiebedrijf € 27 (€ 0)
In 2023 hebben de Parkstadgemeenten de ambitie uitgesproken om te komen tot een Publiek-Coöperatief Energiebedrijf in Parkstad. Hiertoe is een nieuw projectnummer aangemaakt. Dekkingsmiddelen zijn toegevoegd vanuit de algemene middelen PALET en RES Zuid-Limburg. Daarnaast is opdracht gegeven aan Step2Eco en energiecoöperatie Heerlen Duurzaam voor de begeleiding van dit traject.

Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair € 23 (€ 0)
In 2023 heeft de bestuurscommissie Duurzaamheid ingestemd met het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair. De middelen zijn georganiseerd door middel van een bijdrage per gemeente. Aan Arcadis | Over Morgen is opdracht gegeven voor het opstellen van dit uitvoeringsprogramma.

Werkbudget bestuurscommissie RUMO

Projecten Bestuurscommissie RuMo	Boekwaarde 31-12-2022	Balans-verschuiving	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Omgevingsvisie / Novi	33		24	0	57
Leegstandkaart	4		0	2	3
Mobiliteit Algemeen	13		0	4	9
SUMP	57		8	0	65
Parkstad Bereikbaar	10		0	0	10
Zuid-Limburg Bereikbaar	15		0	0	15
CBS data-onderzoek ODiN	3		0	0	3
Landbouw en landschap	17		0	10	7
Interreg project Velocity Station	2	-2	0	0	0
Geoinformatie	0		10	0	10
Facetbestemmingsplan	0		8	0	8
Projecten Bestuurscommissie RuMo	**153**	**-2**	**50**	**16**	**186**

Omgevingsvisie (NOVI) € 57 (€ 33)
In 2023 zijn kosten gemaakt ter inhoudelijke ondersteuning van de ruimtelijke trajecten en voor de eindredactie van het Regionaal Afstemmingskader. Het restant wordt gebruikt voor de doorontwikkeling van het Regionaal Afstemmingskader en aanverwante ruimtelijke trajecten.

Leegstandskaart € 3 (€ 4)
De bestuurscommissie heeft in mei 2017 een bedrag beschikbaar gesteld voor het inrichten van een integrale leegstandsmonitor/ kaart. Vanaf 2018 wordt deze monitor door Het Gegevenshuis tweejaarlijks van een update voorzien en daartoe worden kosten gemaakt.

Mobiliteit Algemeen € 9 (€ 13)
Kosten hebben betrekking op overlegkosten en zaalhuur.

SUMP € 65 (€ 57)
Kosten hebben betrekking op een haalbaarheidsonderzoek voor een nieuwe fietsverbinding dat door Royal Haskoning is uitgevoerd. Het restant wordt gebruikt voor de ontwikkeling van een visie op deelmobiliteit en andere kosten die aan de uitvoering van de SUMP gerelateerd zijn.

Landbouw en landschap € 7 (€ 17)
Kosten zijn gemaakt voor de gebiedsgerichte aanpak van het landelijk gebied, waaronder een adviesopdracht aan ViForis en het leveren van kaartmateriaal door het Gegevenshuis.

Geoinformatie € 10 (€ 0)
Budget wordt volledig besteed aan de ontwikkeling van een nieuwe kaartviewer door het Gegevenshuis.

Facetbestemmingsplan € 8 (€ 0)

Budget is bestemd voor advieskosten voor (voor)ontwerp facetbestemmingsplan reductie plancapaciteit, in aanvulling op reeds aangewende middelen van de BC Economie & Toerisme. Het restant wordt gebruikt voor eventuele advieskosten in aanloop naar vaststelling door de gemeenteraden.

Werkbudget bestuurscommissie Wonen en Herstructurering

Projecten BC Wonen en Herstructurering	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Aanpak Particulier Bezit	27	0	0	27
Uitvoeringsprogramma Regionale Woonvisie	50	0	6	44
Woonmonitor Parkstadgemeenten	1	0	0	1
Integrale monitoring wijken (Parkstad Breed)	31	0	23	9
Verzekeringsmodel voor woningbouwplannen	17	0	0	17
Actieplan Wonen Zuid-Limburg	5	25	0	30
Arrangement plancapaciteit projectontwikkelaars	1	0	0	1
Regionale Prestatieafspraken/ Samenwerkingsagenda	18	22	0	40
Actualisering transformatieopgave	2	0	0	2
Wensportefeuille/ strat. voorraadbeheer huur/ koop	3	0	0	3
Ontwikkeling Regionale Woonvisie 2022-2028	19	0	19	0
Assistentie	100	0	0	100
Stakeholdersbijeenkomsten wonen	1	0	1	0
Woonmonitor 2021	0	0	0	0
Onderzoek ontwikkeling sociale doelgroep	15	0	4	11
Instrumenten Wonen en zorg	7	0	0	7
Lobby mee-Koppelkanssen	4	0	4	0
RD Voorzieningenwijzer	16	0	0	16
Actieprogramma Wonen Zuid-Limburg	5	0	0	5
Lobby verhuurdersheffing / Aanpak Particulier Bezit	1	0	1	0
Ondersteuningsteam Wonen en Zorg	1	0	0	1
Commerciële herstructurering	4	5	0	9
Regionaal Aanvalsplan nieuwe woningbouwplannen	60	0	8	51
Uitrol projecten Regio Deal en juridische uitwerkingen	18	0	1	17
Verkenning RIA regionale investeringsagenda	5	0	0	5
Begeleiding uitrol pilotprojecten wonen/zorg in de wijken	16	0	10	6
Wonenatlas	-7	7	0	0
Innovatie in de woningmarkt	48	0	47	1
Volkshuisvestingsfonds	11	0	8	2
Wonen ZL: 'Bouwen naar behoefte'	0	0	0	0
Uitv. projecten Volkshuisvestingsfonds én Regio Deal	5	0	5	0
Voorbereiding bouwstenen Regionale Woonvisie 2022/2028	2	0	2	0
East meets West	3	0	3	0
Rondetafelgesprek	3	0	0	3
Communicatie wijkenaanpak	5	0	0	5
Dronefoto's VHF	4	0	0	4
Opvolging uitk Rondetafelgesprek	3	0	0	3
Regionale prestatieafspraken	10	0	0	10
Adaptief programmeren & update regionale woningmarktprogrammering	6	0	4	3
Projecten BC Wonen en Herstructurering	**519**	**59**	**148**	**431**

Aanpak Particulier Bezit € 27 (€ 27)
In 2013 is een bedrag toegekend van € 120 aan het project Hoogbouwflats Parkstad. In 2015 is de naam van het project veranderd in Aanpak particulier bezit. Per 31 december 2022 bedraagt het saldo van dit project € 50. In 2022 heeft Stec Groep een opdracht voor een evaluatie van het pilotproject de inpondmakelaar uitgevoerd voor € 22.500,-. In 2018 heeft het Kadaster een onderzoek verricht naar de kwetsbare particuliere woningvoorraad in de regio Parkstad. Dit onderzoek was een belangrijke onderlegger voor de aanvraag Regio Deal (2018) én de aanvraag Volkshuisvestingsfonds (2021). Gelet op de nieuwe aanvraag Regio Deal (november 2022) en een nieuwe aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds (2023) is in december 2022 het besluit genomen om dit onderzoek te actualiseren (geraamde kosten € 27.000,-). Door een wetswijziging heeft het Kadaster echter geen toegang meer tot het WOZ-bestand van gemeenten. Daarom is eind 2022 aan bureau Etil opdracht verleend om dit onderzoek uit te voeren. De opdracht kost € 12.500 (excl. BTW) tegen een eerdere duurdere indicatie van € 27.000 als dit zoals in het verleden wel via het Kadaster verlopen zou zijn. In 2022 en in 2023 hebben er geen andere onttrekkingen plaatsgevonden dan die voor de factuur van Stec.

Uitvoeringsprogramma regionale woonvisie € 44 (€ 50)
Als vervolg op de vaststelling van de regionale woonvisie in 2017 is een uitvoeringsprogramma regionale woonvisie opgesteld. Hiervoor is in 2017 een werkbudget van de bestuurscommissie in 2017 € 50 vrijgemaakt, aangevuld met € 31 van het afgesloten project aanpak regionale woonvisie. In 2020 zijn op dit project kosten van juridisch advies op programmeringsvraagstukken geboekt en de kosten van de regionale samenwerkingsagenda. Deze laatste (regionale samenwerkingsagenda) zijn in 2019 gecorrigeerd en ten laste van het project Regionale Prestatieafspraken/samenwerkings-agenda gebracht. In 2019 is het tweejarige Experimenteerprogramma Verduurzaming Kwetsbare Wijken van Platform31/ ministerie BZK opgestart. Parkstad en de gemeente Kerkrade nemen hier samen aan deel met Rolduckerveld. Jaarlijks wordt hiervoor € 7,5 in rekening gebracht. Hiervoor is op 19 september door de bestuurscommissie besloten om uit het restantwerkbudget van 2019 voor € 8 te herprogrammeren en in te zetten voor de eerste fase van dit kennistraject. In 2020 is dit bedrag conform besluitvorming van dit budget afgeboekt. In 2022 werd gestart met een budget van € 74.238. Er werd voor € 260 kosten aan catering gemaakt en werd € 14.380 overgeboekt naar het project Actualiseren Regionale Woonvisie. In september 2022 is bij de Burap aangegeven dat er vanuit budget Uitvoeringsprogramma Regionale Woonvisie € 10.000 moet worden ingezet voor Regionaal aanvalsplan t.b.v. middenhuur. In 2023 is € 20.000 werkbudget toegevoegd en € 3.400 aan kosten voor een film over de woonvisie incl. interview met minister de Jonge in rekening gebracht.

Woonmonitor Parkstadgemeenten € 1 (€ 1)
Uit 2017 resteerde een bedrag van € 4. In het Jaarplan 2018 is € 30 vrijgemaakt. Er is opdracht gegeven voor Leegstandsonderzoek en voor de Woonmonitor 2017 voor de Parkstadgemeenten. Het leegstandsonderzoek ad € 15 heeft in opdracht van Parkstad plaatsgevonden, maar was in naam van en werd bekostigd door de samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg en de Provincie. Dekking hiervoor zat in het uitvoeringsprogramma Wonen Zuid-Limburg, waarvan de middelen centraal beheerd werden binnen de Provincie en waarvoor Parkstad al een bijdrage in 2016 had gedaan. In 2019 is opdracht verstrekt voor de Woonmonitor 2018. Hiervoor is een bedrag van € 9 aangesproken uit het werkbudget m.b.t. woningmarktmonitor. Per 31 december 2018 was de resterende dekking van het project € 7. Er was in 2019 géén budget gereserveerd voor een regionale en lokale woonmonitorrapportage 2018, omdat de Provincie geen definitief standpunt innam over de provinciale woonmonitor. De bestuurscommissie heeft in 2019 besloten alsnog zelf opdracht te verlenen voor de Woonmonitor 2018. Hiervoor is op 19 september 2019 door de bestuurscommissie besloten om van het restantwerkbudget van 2019 voor € 10 te herprogrammering en in te zetten voor de Woonmonitor 2018. In 2020 is er € 17 nieuw budget aangevraagd en verkregen voor de Woonmonitor 2020. De offerte viel echter hoger uit en bedroeg € 18,8. De bestuurscommissie is akkoord gegaan met het verstrekken van de opdracht en op 2 juli 2020 heeft de bestuurscommissie besloten het budget op te hogen met € 1,8. De dekking hiervoor is gekomen uit de herprioritering van het werkbudget van 2020. In 2023 is € 21.000 gelabeld vanuit het werkbudget en is voor € 21.200 besteed aan een opdracht voor Etil.

Integrale monitoring wijken € 9 (€ 31)
Dit project is in 2018 aangemaakt. Het betreft een integrale post monitoring die wordt aangeboord voor het opzetten van een integraal data- en monitoringsysteem. In 2018 heeft voor € 14 onderzoek plaatsgevonden naar kwetsbaar particulier vastgoed. De brondata en rapportage hiervan is later in 2020 geïntegreerd in het GIS-systeem Woonatlas

ofwel Woonatlas. Als voorbereiding op de Woonatlas ofwel Woonatlas heeft al in 2018 onderzoek plaatsgevonden naar diverse aanvullende bronnen en is onderzocht hoe deze data bij elkaar te brengen zijn. Dit is kostenneutraal gebeurd. In 2019 heeft het Kadaster onderzoek gedaan naar de Woningmarkttransacties op regionaal, lokaal en wijk en buurtniveau (op het niveau van woningtypologie en prijs). Dit onderzoek is eind 2019 opgeleverd en gaf inzicht in de interesses van de diverse doelgroepen in woningtypologieën en productmarktcombinaties. In 2020 is opdracht gegeven voor de eerder vermelde Woonatlas voor een bedrag van €88,56. Hiervoor is in 2020 een nieuw project aangemaakt: Woonatlas. € 25 van het budget van de Integrale monitor wijken is bestemd als dekking voor het project Woonatlas. In 2022 is € 13.699 vanuit dit budget ingezet ter afdekking van de bezuinigingsopgave van € 24.599. In december 2022 heeft de bestuurscommissie ermee ingestemd om voor circa € 10.000 opdracht te verlenen aan Etil voor de actualisatie van de transformatieopgave. De dekking hiervoor moet voor € 8.500 gehaald worden uit "Integrale monitoring wijken". De vaststelling van de transformatieopgave en facturatie is pas voorzien in het voorjaar 2023 en heeft in 2022 dus nog niet tot een onttrekking van € 8.500 geleid. Deze claim was ten tijde van de Burap in september 2022 nog niet voorzien. In 2023 is voor € 22.500 de rapportage Transformatie-opgave (Envelop) door Etil opgeleverd.

Verzekeringsmodel voor woningbouwplannen € 17 (€ 17)
Het beginsaldo in 2018 was € 5. Aan het project verzekeringsmodel voor woningbouwplannen is in 2018 € 17 toegevoegd vanuit andere posten. In 2018 is de post voor € 5 aangesproken voor een juridisch advies inzake woningbouwplannen. Dit budget is in 2019 niet aangesproken. Ook in 2020 is er geen aanspraak gemaakt op dit budget. Vanwege de onderzoeken naar nieuwe ingrepen in de woningmarktprogrammering (mede van de Provincie in het kader van de versnelling van de woningmarkt) is het reëel dat dit budget de komende jaren wel wordt aangesproken. Verder is er in de Burap van 2022 melding van gemaakt, dat dit budget alsook het budget van het project "Regionaal aanvalsplan nieuwe woningbouwplannen" kan worden aangewend voor de begeleiding en de aanvraag van de Woningbouwimpuls 5e tranche. Daarvan zijn de voorbereidingen in november gestart. Hiervoor wordt expertise en begeleiding van bureau Linde Project ingehuurd (tevens betrokken geweest bij de succesvolle aanvraag van WBI Heerlen Centrum).

Actieplan Wonen Zuid-Limburg € 30 (€ 5)
In 2017 is een bijdrage verleend aan de Provincie Limburg van € 10 voor de uitvoering van het actieplan. Dit actieplan is ook in 2018 ingevuld en er is toen een aanvullend budget van € 10 vrijgemaakt voor het actieplan/regiodeal Zuid. In 2018 heeft er voor € 15 een leegstandsonderzoek door Etil plaatsgevonden namens het BO Wonen Zuid-Limburg in opdracht van Parkstad, maar wel t.l.v. de gezamenlijke pot van de toen nog 18 gemeenten en de Provincie. Daarnaast heeft er voor € 0,34 drukwerk plaatsgevonden. De eindbalans kwam daarmee in 2018 op € 10. In 2019 hebben vervolgens diverse bezoeken van leden van de Tweede Kamer plaatsgevonden en is een bijdrage van € 5 voor het actieplan Wonen Zuid-Limburg gedaan. In 2020 is er geen aanspraak gemaakt op het budget. In 2021 is een nieuw actieplan voorzien. Daarbij zal dan wel weer uit het budget geput worden. In 2022 is er € 10.980,- vanuit Actieplan Wonen Zuid-Limburg ingezet ter afdekking van de bezuinigingsopgave van € 24.599 voor 2022. Daarnaast is voor € 8.437 ingezet voor een termijnfactuur van Stec Groep voor het Regionale Woningmarkt Behoefteonderzoek. In 2023 heeft de Provincie Limburg een bijdrage van € 25.000 gestort ter compensatie.

Arrangement plancapaciteit projectontwikkelaars € 1 (€ 1)
Het project Arrangement plancapaciteit projectontwikkelaars is in 2018 niet aangeboord. Hiervoor was namelijk eerst de actualisatie van de regionale woningmarktprogrammering noodzakelijk. Deze was in 2018 nog niet vastgesteld. De Regionale Woningmarktprogrammering is in maart 2019 geactualiseerd. In de werkgroep Wonen Zuid-Limburg is er in 2019 en 2020 mede in het licht van de evaluatie van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg onderzocht of er een gezamenlijk traject met de gemeenten in Zuid-Limburg en met de Provincie kan worden opgestart. Dit is budgetneutraal verlopen. Er zijn daarom in 2019 en in 2020 geen middelen aangesproken. In de toekomst zal dat mogelijk wel gebeuren vanwege het Woonlab van de Provincie dat de versnelling van de woningbouwproductie beoogt. Er hebben in 2022 en in 2023 geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Regionale Prestatieafspraken en Strategische Samenwerkingsagenda € 40 (€ 18)
Dit project richt zich op het opstellen van regionale prestatieafspraken in samenwerking met huurdersbelangenorganisaties en woningcorporaties. Doelstelling is om de acties in de Regionale Prestatieafspraken uit te voeren. Hiervoor is in 2017 € 15 beschikbaar gesteld door de bestuurscommissie. Begin 2018 zijn de eerste

prestatieafspraken opgeleverd. Dit is onder begeleiding van een externe partij gebeurd voor € 10. Vervolgens zijn in de tweede helft van 2018 weer activiteiten opgestart voor de doorontwikkeling. Hiervoor is een bedrag van € 20 opgenomen. In maart en in oktober 2019 zijn de volgende versies van de Prestatieafspraken vastgesteld, met daarin onder meer de vertaalslag van de Regio Deal. Met de corporaties is afgesproken de kosten te delen. Verrekening van de kosten van 2018 heeft deels plaatsgevonden in 2019, omdat de werkzaamheden van 2018 nog niet helemaal waren afgerond. T.b.v. de uitvoering van de Regionale Prestatieafspraken heeft in 2019 een vergelijking plaatsgevonden tussen de behoefteontwikkeling van de doelgroepen uit de actualisatie van de Regionale Woningmarktprogrammering het Regionaal Strategisch Voorraadbeheer van de corporaties. De kosten hiervoor worden gezamenlijk gedragen door het ROW en de bestuurscommissie. Hieruit zijn weer activiteiten in het kader van middenhuur en wonen en zorg voortgekomen. Dit heeft in 2020 budgetneutraal plaatsgevonden. Er hebben in 2022 € 2.421 aan onttrekkingen plaatsgevonden vanwege kosten bijeenkomsten (catering en zaalhuur diverse momenten).
In de Burap van september 2022 is bepaald, dat dit budget kan worden aangesproken voor de doorvertaling van de Nationale prestatieafspraken corporaties. Dit heeft in 2022 nog niet tot onttrekkingen geleid.
In 2023 is € 30.000 nieuw werkbudget toegevoegd en zijn voor € 2.447,06 aan kosten voor catering in rekening gebracht.

Actualisering transformatie opgave € 2 (€ 2)
Elke 2 jaar wordt de transformatieopgave geactualiseerd. Bij de actualisering worden de nieuwste prognosecijfers gebruikt. De actualisatie heeft wederom in 2018 plaatsgevonden voor een bedrag van ruim € 13 er stond een budget van € 15. In 2020 is er €15 vrijgemaakt voor de actualisatie. Deze is uitgevoerd voor € 9,25. Van het restantbudget ad € 5,75 is € 4 geherprioriteerd en ingezet voor de update van de woningmarktprogrammering (zie hierna) en € 1,75 voor de bezuiniging van 16% op het budget 2020. Er hebben in 2022 geen onttrekkingen plaatsgevonden.
De transformatieopgave is in 2020 voor het laatst geactualiseerd. Het bestuurlijke besluit om de transformatie elke 2 jaar te actualiseren, was niet ingerekend in het werkbudget voor 2022. In december 2022 heeft de bestuurscommissie ermee ingestemd om voor circa €10.000,- opdracht te verlenen aan Etil. De vaststelling van de transformatieopgave en facturatie is voorzien in het voorjaar 2023. De dekking moet gehaald worden uit het restbudget "Actualisering transformatieopgave" (€ 1.500) en uit "Integrale monitoring wijken" (€ 8.500). Deze claim was ten tijde van de Burap in september 2022 nog niet voorzien. In 2023 hebben geen boekingen plaatsgevonden. Er is geen budget bijgeschreven. Het onderzoek moet wel elke 2 jaar plaatsvinden. Dat onderzoek heeft dan ook wel plaatsgevonden in 2023, maar is in rekening gebracht bij Integrale monitoring wijken.

Wensportefeuille/ strat. voorraadbeheer huur/ koop € 3 (€ 3)
Vanuit budget Regionale Prestatie afspraken/Samenwerkingsagenda is in 2022 €2.500,- overgezet naar dit budget.

Ontwikkeling Regionale Woonvisie 2022-2028 € 0 (€ 19)
Voor de Ontwikkeling Regionale Woonvisie 2022-2028 is €80.000 aan budget beschikbaar gesteld. Hierbij was al een tekort voorzien, aangezien de aangegane verplichtingen €104.760 bedroegen. Totaal voorzien in 2022 €105.160. In 2021 is Bureau Circusvis gestart met de eerste voorbereidingen van de Woonvisie. In 2022 heeft Circusvis voor ruim €60.000,- gefactureerd onder dit projectnummer.
In 2022 zijn verder cateringkosten voor bijeenkomsten over de Woonvisie gedekt. In 2023 is voor €2.015,- voor catering aan kosten gemaakt, voor €5.670,- aan drukwerk en voor €24.390,- aan advieskosten.

Assistentie € 100 (€ 0)
December 2022 heeft het DB besloten €100.000,- aan budget dat vrijviel uit de eindafrekening van Super Circular, in te zetten voor de ondersteuning in het programma Wonen en Herstructurering. Er hebben nog geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Stakeholdersbijeenkomsten wonen €0 (€1)
In 2019 is ruim €9,- aan kosten gemaakt voor het organiseren van bijeenkomsten met stakeholders, voor gezamenlijke bestuurlijke overleggen met het ROW en het ROH. In de bestuurscommissie van 19 september 2019 is bij de herprioritering besloten hieruit tevens de bijeenkomst herstructurering met marktpartijen te bekostigen voor €4,- en de organisatie van een bijeenkomst gedurende de Dag van de Stad met Nationaal Programma Rotterdam Zuid voor €4,-. Hiervoor is op 19 september 2019 door de bestuurscommissie besloten om van het restantwerkbudget van 2019

voor 2x €4,- te herprogrammering en in te zetten. In 2020 is er €5 aan werkbudget toegevoegd. Van dit budget is een beperkt deel ad €1,- ingezet gedurende bezoeken van het ministerie van BZK. Het restant budget € 4,- is geherprioriteerd aangezien wegens Corona onvoldoende gelegenheid was tot fysieke lobby- en andere bijeenkomsten. In 2022 en in 2023 is voor €3.149,- c.q. voor €6.845,- besteed aan vergaderarrangementen en stakeholdersbijeenkomsten inclusief catering.

Woonmonitor 2021 € 0 (€ 0)
In 2023 is de restant dekking van €0,2k overgeheveld naar het project wonenatlas.

Onderzoek ontwikkeling sociale doelgroep € 11 (€ 15)
De focus heeft primair gelegen bij de actualisatie van de regionale programmering, op het verdiepingsonderzoek en op de match tussen de behoefteontwikkeling en het Regio SVB van de corporaties. In 2020 heeft zich een sterke koerswijziging voorgedaan in het woningmarktbeleid. Versnelling van de huisvesting van sociale en andere doelgroepen heeft weer aan aandacht gewonnen. Het is aannemelijk dat hier de komende jaren weer meer onderzoek naar moet worden gedaan; bijvoorbeeld als voortvloeisel uit de nieuwe beleidsregel Ruim Baan voor goede woningbouwplannen die in 2020 in Zuid-Limburg is opgesteld en successievelijk door de gemeenten in 2020 vastgesteld is of nog wordt in 2021. In 2022 hebben zich geen onttrekkingen voorgedaan. In de Burap van 2022 is bepaald om het budget €15.000,- te labelen als budget voor het Koploperstraject en te vermelden als "Verkenning gevolgen Wetsvoorstel regie op de volkshuisvesting conform". De naamswijziging wordt evt. in 2023 doorgevoerd. Het Koploperstraject heeft in 2022 nog niet geleid tot onttrekkingen. In 2023 heeft Compaenen voor €4.180,- advies uitgebracht t.a.v. de gevolgen van het Wetsvoorstel Versterking Regie op de Volkshuisvesting.

Instrumenten Wonen en Zorg, Middenhuursegment, Verduurzaming Kwetsbare Wijken € 7 (€ 7)
In 2019 heeft voor €5,- onderzoek naar middenhuur plaatsgevonden. € 3,- was reeds eerder voorzien. Op 19 september is door de bestuurscommissie besloten dit bedrag voor het onderzoek middenhuur met € 2,- op te hogen en om het restantwerkbudget van 2019 te herprogrammering en in te zetten voor andere posten uit het jaarplan. Onder dit project lopen de kennistrajecten met platform31 Verduurzaming Kwetsbare Wijken geraamd op € 8 definitief € 7 excl. BTW, zijnde de 2e deelfactuur. En het onderzoek naar de koopstromen door het Kadaster op buurt en wijkniveau ad € 8. In 2020 is wederom een bedrag van €7,5 voor het experimenteerprogramma Verduurzaming Kwetsbare wijken afgeschreven. Het restantbedrag eind 2020 komt daarmee op €5. In 2022 is €3.652,- aan budget bijgestort vanuit het restantbudget Ondersteuningstraject Wonen en Zorg. In december 2022 is verder in het kader van de Regionale Woonvisie gedurende een visiedag bepaald dat grondprijsbepalingen in de contourennotitie nader onderzoek vereisen. Hiervoor is €5.000,- geraamd. Maar zijn nog geen verplichtingen aangegaan. In 2023 zijn geen kosten in rekening gebracht.

Lobby mee-Koppelkansen € 0 (€ 4)
Er is in 2019 beperkt gebruik gemaakt van deze post. Op 19 september is door de bestuurscommissie besloten om het restantwerkbudget van 2019 te herprogrammering en in te zetten voor andere posten uit het jaarplan. In 2022 is voor €503,- aan kosten gemaakt i.v.m. lobby-bezoeken (vervoer, overlegruimten, catering). In 2023 zijn geen kosten in rekening gebracht.

Regio Deal Voorzieningenwijzer € 16 (€ 16)
De Voorzieningenwijzer is een Regio Deal project waarvoor vanuit de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering €50 wordt ingezet voor de inrichtingskosten, licentiekosten voor 3 jaar, en opleidingskosten. Daarnaast dragen hieraan bij de Provincie (€75), de gezamenlijke gemeenten (€75), het ROW (€50) en de Regio Deal (€200.000). De bijdrage van de bestuurscommissie is voor €20 ingerekend en overgemaakt naar het ROW in 2020 en voor €30 gebeurt dat in 2021. In 2022 hebben er geen onttrekkingen of stortingen plaatsgevonden. De middelen behoren niet tot het werkbudget maar een nog niet bevoorschot deel van de RD-subsidie die bij eindafrekening van het project zal worden overgemaakt naar het ROW. Dit was voorzien eind 2023, maar de eindafrekening vindt toch pas in 2024 plaats. Het betreft overigens geen werkbudget maar projectgeld voor het Regio Deal project.

Actieprogramma Wonen Zuid-Limburg € 5 (€ 5)
In 2022 is €5.000,- aan werkbudget beschikbaar gesteld. Er zijn geen kosten in rekening gebracht. Wel is in het kader van de Burap in september voorgesteld om dit budget in te zetten t.b.v. de dekking van tekorten in 2022. Dit heeft in 2022 echter nog niet tot onttrekkingen geleid. Ook in 2023 zijn er geen kosten in rekening gebracht.

Lobby verhuurdersheffing / Aanpak Particulier Bezit € 0 (€ 1)
In 2020 is €20 aangevraagd. Vanwege Corona hebben er sinds februari geen fysieke lobbyactiviteiten meer kunnen plaatsvinden. De bestuurscommissie heeft derhalve besloten om €15 vrij te geven voor herprioritering in het kader van de bezuinigingsopgave. Vervolgens is nog een keer €1,7 afgeroomd voor bezuinigingsopgave en €1,7 ingezet voor een nieuw project Staatssteuntoets. Er is in 2022 en in 2023 voor €412,- c.q. €455,- aan vervoerskosten ten laste van dit budget gebracht.

Ondersteuningsteam Wonen en Zorg € 1 (€ 1)
In 2020 is €4 budget beschikbaar gesteld. Hieruit zijn in opdracht van de bestuurscommissie werkzaamheden voor €3,5 van het Ondersteuningsteam Langer Thuis (ministerie RvO/ministerie van VWS) bekostigd. De totale kosten bedroegen conform offerte en overeenkomst ruim €12. Het ministerie van VWS heeft de rest van het benodigde budget ingelegd. Er hebben in 2022 en in 2023 geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Commerciële herstructurering € 9 (€ 4)
In 2020 is €30 budget beschikbaar gesteld. De bestuurscommissie heeft dit budget op 14 mei 2020 vrijgegeven voor het Laboratorium herstructurering met marktpartijen. Er heeft in 2020 geen facturatie plaatsgevonden. In 2021 is opdracht verleend aan de Rebel Group voor het begeleiden en verstrekken van advies. In 2022 is voor €9.275,- gefactureerd. In 2023 is voor €35.000,- aan werkbudget toegevoegd.

Regionaal Aanvalsplan nieuwe woningbouwplannen € 51 (€60)
Op 3 december 2020 heeft de bestuurscommissie besloten om €10 te herprioriteren en in te zetten voor dit project, dat voortvloeit uit de koerswijziging in het woningmarktbeleid in 2020. Vanwege de korte periode die in 2020 resteerde, heeft er geen facturatie van werkzaamheden plaatsgevonden.
In 2022 is €40.000,- werkbudget gelabeld. Daarmee kwam het werkbudget op €75.000,- In de Burap 2022 is er melding van gemaakt, dat dit budget alsook het budget van het project "Verzekeringsmodel voor woningbouwplannen kan worden aangewend voor de begeleiding en de aanvraag van de Woningbouwimpuls 5e tranche. Daarvan zijn de voorbereidingen in november gestart. Hiervoor wordt expertise en begeleiding van bureau Linde Project ingehuurd (tevens betrokken geweest bij de succesvolle aanvraag van WBI Heerlen Centrum). Daarnaast is in september 2022 bij de Burap aangegeven dat er vanuit budget Uitvoeringsprogramma Regionale Woonvisie €10.000 moet worden ingezet voor Regionaal aanvalsplan t.b.v. middenhuur. Er is €1.250,- en €687,50 besteed aan vooronderzoek WBI voor inhuur externe expertise van Linde BV. Er is €21.993,- besteed aan advies 'Snel en pro-actief' door Stec (75% factuur). Er is €1.250,- besteed aan een workshop Adaptief programmeren door Stec Groep. In 2023 is €20.000,- werkbudget toegevoegd en €1.500,- besteed aan ondersteuningsmateriaal, €5.198 aan zaalhuur en catering en €24.302 aan advieskosten.

Uitrol projecten Regio Deal en juridische uitwerkingen € 17 (€ 18)
Op 3 december 2020 heeft de bestuurscommissie besloten om €5 te herprioriteren en in te zetten voor dit projectnummer, dat voortvloeit uit de voorbereidingen van de Regio Deal projecten Inpondmakelaar en Woningarrangement Lauradorp. In 2022 is voor €7.121,- ten laste gebracht voor beeldmateriaal (Evisual droneshots €3.600,-), en catering (€80,-). Bij de Burap in september 2022 is bepaald, dat dit budget kan worden ingezet voor Flexwonen (Regio deal). In 2023 zijn er geen kosten gemaakt.

Verkenning RIA Regionale investeringsagenda € 5 (€ 5)
Op 3 december 2020 heeft de bestuurscommissie besloten om €5 te herprioriteren en in te zetten voor dit projectnummer. In 2020 zijn gesprekken met marktpartijen gevoerd en heeft een eerste verkenning plaatsgevonden naar de inzetbaarheid van deze systematiek voor Parkstad. Die is nog budgetneutraal verlopen. De eerste verkennende gesprekken zijn gevoerd. In het licht van de investeringen die de komende jaren nog gevraagd worden van marktpartijen en corporaties hebben zij beaamd dat het goed zou zijn om te verkennen hoe de publieke en private belangen in een investeringsprogramma gebundeld kunnen worden. Hiervoor is inzet van externe expertise nodig. Er hebben in 2022 en 2023 geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Begeleiding uitrol pilotprojecten wonen/zorg in de wijken € 6 (€16)
In 2020 hebben zorgpartijen, corporaties, gemeenten en Parkstad uitgesproken intensiever met elkaar te willen samenwerken. Daarbij staat het borgen van best practices centraal. Vanuit het kennistraject Inclusieve wijken van Platform31 waaraan Parkstad samen met de gemeente Kerkrade en enkele zorgpartijen deelneemt, is door het Ministerie van VWS contact gelegd met een extern bureau. Dit bureau heeft een propositie aangeboden, dat in 2021 wordt voorgelegd aan de bestuurlijke tafel die uit de 4 vorenstaande partijen is samengesteld. De benodigde middelen voor de propositie zijn voor 25% budgettair ingeregeld met het beschikbaar gestelde budget. Het overige deel, zal bijeengebracht moeten worden door de andere partijen. Het budget van €16.00,- is gereserveerd voor de Pilot OWZ Amstenrade met het RvO. Dit project loopt door tot in 2023. In 2023 is €10.084,- ten laste gebracht in het kader van de taakstelling.

Wonenatlas (€ 0) € -7
In 2023 is het abonnement Etil woonatlas ten laste van dit project geboekt.

Innovatie in de woningmarkt €1 (€48)
In 2022 is €60.000,- beschikbaar gesteld voor innovatie in de woningmarkt.
Er heeft voor €11.600,- aan onttrekkingen plaatsgevonden wegens facturen van de Rebel Group. Er ligt een verplichting van €64.000,-. In december 2022 heeft de bestuurscommissie het besluit genomen deel te nemen aan de Citydeal Energieke wijken, duurzaam en sociaal voor €10.000. Het betreft een Citydeal met het Rijk om op die manier toegang te krijgen tot een groot landelijk netwerk, dat bijvoorbeeld van belang kan zijn voor de projecten van het VHF en de RD. Dit was niet voorzien in het werkbudget 2022. Onttrekking van €10.000,- heeft nog niet plaatsgevonden. 2023 startte met €48.000,- in kas. In 2023 is €40.000,- aan werkbudget toegevoegd en is voor €108.000,- aan kosten opgevoerd waarvan €35.376,- voor Rebel, €30.541,- voor Fakton en €31.414,- voor Stijl Advocaten en €669,- voor zaalhuur en catering.

Volkshuisvestingsfonds € 2 (€11)
In 2022 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden. Ten tijde van het Jaarplan 2022 was het voorzien, dat de voorbereidingen voor het VHF 2.0 nog in 2022 zou opstarten. Het rijk heeft echter bepaald de aanvraagtermijn hiervoor naar de 2e helft van 2023 door te schuiven. Dit budget kan hiervoor of voor aanverwante acties in 2023 worden aangewend. In 2023 hebben Stec en Smart advies uitgebracht voor €8.350,-.

Bestuursopdracht uitwerken acties 'Bouwen naar behoefte' €0 (€0)
Uit 2021 is nog een restant beschikbaar van €260,-. Er hebben in 2022 en in 2023 geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Uitvoering woonprojecten Volkshuisvestingsfonds én Regio Deal €0 (€5)
In 2022 is €5.000,- werkbudget beschikbaar gesteld. In 2023 is voor €5.667,- aan kosten voor adviseurs in rekening gebracht. Daarnaast nog voor €250,- aan catering.

Voorbereiden bouwstenen Regionale Woonvisie €0 (€2)
In 2021 was voor de bouwstenen een budget beschikbaar van €27.504,-. Door de Stec Groep is het Woonbehoefteonderzoek uitgevoerd als een van de bouwstenen voor de Woonvisie. 75% van het factuurbedrag is in 2021 in rekening gebracht. De overige 25% in 2022, maar dan ten laste van een ander budget. Het restantbudget van €2.192 in 2023 afgeboekt ten gunste van ontwikkeling regionale woonvisie.

East meets West €0 (€3)
In 2021 is €3.000,- beschikbaar gesteld voor de netwerkbijeenkomst tussen de Westelijke Mijnstreek en de Oostelijke Mijnstreek Parkstad Limburg. Deze bijeenkomst heeft in het voorjaar van 2022 plaatsgevonden. De factuur van ZoWonen is pas in 2023 ontvangen.

Rondetafelgesprek €3 (€3)
In 2022 zijn voorbereidingen opgestart in samenwerking met de Rebel Group. Voor deze werkzaamheden heeft in 2023 nog geen facturatie plaatsgevonden.

Dronefoto's VHF €4 (€ 4)
Vanuit het budget Uitrol projecten Regio Deal en juridische uitwerkingen is in 2022 het budget €2.500 met €1.100 aangevuld tot €3.600,-. Er zijn in 2022 ook al rekeningen van Evisual inzake VHF voor een bedrag van €3.600,- rechtstreeks ten laste van Uitrol projecten gebracht.

Opvolging uitkomsten Rondetafelgesprek € 4 (€3)
Het budget dateert uit 2021. In 2022 is voor €1.642,- in rekening gebracht voor de Infographic van Parkstad. In de Burap september 2022 is bepaald, dat dit budget ook mag worden aangewend voor de voorbereidingswerkzaamheden VHF 2.0. In 2023 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Regionale Prestatieafspraken €10 (€10)
In 2022 is €10.000,- budget gelabeld.
Ook voor dit budget is in de Burap van september 2022 bepaald, dat het kan worden aangesproken voor de doorvertaling van de Nationale prestatieafspraken corporaties. Dit heeft in 2022 nog niet tot onttrekkingen geleid. In 2023 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Adaptief programmeren en update Regionale Woningmarktprogrammering €3 (€6)
In 2022 is voor €10.000,-werkbudget gelabeld en is door de Stec Groep de eerste termijn in rekening gebracht van €7.650,- (totaalopdracht €15.300,- Excl. BTW). In de Burap 2022 is voorgesteld om het restantbudget van €4.012,- in te zetten voor het afdekken van het voorziene tekort van €5.000,- onder "Adaptief programmeren en update Regionale Woningmarktprogrammering". De bestuurscommissie heeft hiermee ingestemd in de vergadering van december 2022. Deze middelen worden derhalve in 2023 omgeboekt. Er is in 2023 €4.000,- werkbudget geboekt en €7.650,- aan advieskosten voor Stec opgevoerd.

Bestuurscommissie Economie & Toerisme

Projecten BC Economie en Toerisme	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023
Samenwerking RCE	16	0	16	0
Uitvoeringsprogramma Retail	13	8	0	20
Economisch Profiel	6	8	0	14
Promotie & Acquisitie	44	0	2	42
Externe Adviezen	8	0	8	0
Vrije Ruimte secretaris BC Economie	0	0	0	0
Monitoring	4	0	4	0
Bedrijventerreinen visie en programma	19	4	0	23
Platform	19	0	13	6
Streetwise	0	0	0	0
Projectleiding Leisurering	22	0	22	0
Gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum	2	20	0	21
Ontwikkelprogramma Toerisme	-1	30	0	29
Samenwerking MKB Parkstad	15	0	0	15
Dit is Parkstad	60	0	40	20
Evaluatie SVREZL	13	0	8	6
Stratenaanpak Parkstad Limburg	154	0	21	133
Aanpak Plancapaciteit Detailhandel	4	0	2	1
Digitalisering	10	0	0	10
Medlands	0	102	0	102
Projecten BC Economie en Toerisme	**408**	**172**	**136**	**443**

Uitvoeringsprogramma Retail € 20 (€ 13)
De kosten zijn gemaakt voor de verkenning van vervolgstraten in het kader van het Regio Deal-project Stratenaanpak. Ook zijn er kosten gemaakt voor het reguliere jaarlijkse Locatus-abonnement, op grond waarvan de aanbod- en leegstandsontwikkeling voor de detailhandel in de regio wordt bijgehouden.

Economisch Profiel € 14 (€ 6)
Als fundament onder de agenda van de bestuurscommissie Economie & Toerisme is in 2023 een regionale economische analyse uitgevoerd, waarin de sterkten en zwakten van de regionale economie in beeld zijn gebracht. De uitkomsten zijn onder meer input voor de themalijn economie in de Regio Deal II en de samenwerking met het bedrijfsleven en het MKB.

Promotie en Acquisitie € 42 (€ 44)
Voor de herijking van het online platform 'business in Parkstad' zijn in 2023 kosten gemaakt. Dat geldt ook voor de monitoring van vastgoedaanbod en -ontwikkeling in de regio, zoals kantoren en bedrijventerreinen, en de bijdrage aan het nationale kennisplatform 'stichting kennisalliantie bedrijventerreinen Nederland'.

Vrije ruimte secretaris € 0 (€ 0)
De Stadsregio neemt samen met andere partners in Zuid-Limburg deel aan de nationale vastgoedbeurs Provada 2023.

Monitoring € 0 (€ 4)
De kosten voor monitoring zijn ingezet om, bovenop het reguliere abonnement, via de nationale retailmonitor Locatus de aanbod- en leegstandsontwikkeling van de verspreid gelegen winkelpanden in de regio te inventariseren.

Bedrijventerreinen visie en programma € 23 (€ 19)
De beperkte kosten hebben betrekking op het vervaardigen van een kaart om de opgaven op het vlak van mobiliteit en infrastructuur op een deel van de bedrijventerreinen in de regio in beeld te brengen.

Platform € 6 (€ 19)
Ter voorbereiding op 'Medlands Parkstad' is er een aantal sessies georganiseerd met gemeenten en het bedrijfsleven, met als doel de mogelijkheden voor verdere samenwerking te verkennen. Hiertoe is samengewerkt met een externe moderator c.q. gespreksleider. Ook is een deel van de platformkosten ingezet voor de taakstelling 2023.

Gebiedsontwikkeling Oostflank € 21 (€ 2)
Voor de herontwikkeling van de groeve Mourik op de Oostflank Brunssum delen de Provincie Limburg, gemeente Brunssum, Trilandis Ontwikkelmaatschappij en de Stadsregio de benodigde procesmiddelen. In 2023 betrof dit voor de Stadsregio 5k, die is ingezet voor juridische ondersteuning en input voor de ontwikkelstrategie.

Ontwikkelprogramma Toerisme Vrijetijdseconomie € 29 (€ -1)
De kosten in 2023 hadden betrekking op de platformbijeenkomsten met toeristische ondernemers in Parkstad waar kennis wordt uitgewisseld, verdere netwerkvorming plaatsvindt en nieuwe toeristische ontwikkelingen in de regio worden gedeeld.

Dit is Parkstad € 20 (€ 60)
Voor de toeristische campagne 'Dit is Parkstad' zijn met name kosten gemaakt voor de ondersteuning van Visit Zuid-Limburg, kosten in het kader van de lancering van de campagne in Amstenrade in april 2023 en kosten voor de structurele sociaal media berichtgeving.

Evaluatie SVREZL € 6 (€ 13)
Onder regie van het Bestuurlijk Overleg Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg is de Structuurvisie (SVREZL) geëvalueerd. In 2023 heeft de Stadsregio kosten gemaakt voor extern advies op het vlak van de Omgevingswet en de implementatie van de evaluatie.

Stratenaanpak Parkstad Limburg € 154 (€ 133)
Voor dit project zijn, als onderdeel van de Regio Deal, twee transitiecoaches aangesteld die in opdracht van de gemeenten in een aantal aanloopstraten en (historische) linten met vastgoedeigenaren verkennen of deze bereid zijn om de functie van het pand te transformeren van detailhandel naar een andere functie. De kosten in 2023 hebben daarop betrekking.

Aanpak plancapaciteit detailhandel € 1 (€ 4)
In het kader van de RO-procedure zijn beperkte externe kosten gemaakt voor de planologisch-juridische ondersteuning voor de ontwerp-facetbestemmingsplannen.

Medlands Parkstad € 102 (€ 0)
In het kader van de publiek private samenwerking ter versterking van de medische sector in de regio is mede in opdracht van de gemeente Heerlen, de gemeente Kerkrade en een aantal medtech-bedrijven, via de Stadsregio tijdelijk een kwartiermaker aangesteld waarvoor in 2023 kosten zijn gemaakt. Ook is er gestart met een traject om te komen tot een marketing- en communicatiestrategie.

Resultaat na bestemming 2022
Conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 12 juli 2023 is er € 231.000 toegevoegd aan de reserve Werkbudget Dagelijks Bestuur en is € 186.000 via een begrotingswijziging aan de materiële kosten bedrijfsvoering toegevoegd.

Resultaat voor bestemming 2023
Het resultaat voor bestemming 2023 volgt uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en is onderdeel van het eigen vermogen. Na het besluit van de vaststelling van de jaarrekening en de bestemming van dit nog niet bestemde resultaat door het Algemeen Bestuur, wordt het besluit van het Algemeen Bestuur verwerkt in een begrotingswijziging 2024. Het voorstel inzake de resultaatbestemming 2023 treft u aan in paragraaf 1.4 van het jaarverslag.

Voorzieningen

Omschrijving	31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2023
Voorziening verlofsparen	13	20	0	0	33
Voorziening personeelsverplichtingen	0	14	0	0	14
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**13**	**34**	**0**	**0**	**47**

Voorziening verlofsparen
In 2023 heeft geen opname van spaarverlofuren plaatsgevonden. Op basis van de uitvraag in 2023 hebben 9 medewerkers aangegeven (een gedeelte) van hun bovenwettelijk verlofsaldo te willen sparen. Het totaal van de voorziening verlofsparen komt hiermee uit op € 33.000 per 31-12-2023.

Voorziening personeelsverplichtingen
Op basis van de verlof- en werktijdenregeling is er bij een aantal medewerkers sprake van een overmatig (bovenwettelijk) verlofsaldo. In de regeling is opgenomen dat een medewerker maximaal 2 maal zijn feitelijke arbeidsomvang per week mag meenemen naar een volgend jaar. Het verlofsaldo dat deze grens overschrijdt is overmatig en daardoor ontstaat een arbeidskostengerelateerde verplichting van niet-gelijke omvang waarvoor deze voorziening is ingesteld.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen	2.067	2.365
Totaal	**2.067**	**2.365**

Onderhandse leningen	Saldo 31-12-2022	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Lening BNG	2.365	0	298	2.067
Totaal onderhandse leningen	**2.365**	**0**	**298**	**2.067**

Lening BNG
Deze annuïteitenlening van aanvankelijk € 5.800.000 dient ter gedeeltelijke financiering van het aandeel van Stadsregio Parkstad Limburg in de financiering van de Buitenring (€ 7.200.000). De lening heeft een totale looptijd van 23 jaar en zal in 2029 in zijn geheel zijn terugbetaald. De investering is voor € 5.800.000 via de bank en voor € 1.400.000 intern gefinancierd. In 2023 heeft er een aflossing plaatsgevonden van € 298.137 (2022: € 286.251). De rentekosten van deze lening waren in 2023 € 94.187 (2022: € 106.072).

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden, rente typische looptijd < 1 jaar

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Banksaldi	196	197
Overige schulden	196	515
Totaal:	**393**	**711**

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	184	272
Netto salaris	0	35
Loonheffing	0	165
Pensioen/PAWW	12	43
Te betalen BTW	0	0
Totaal:	**196**	**515**

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	337	364
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Europese Overheidslichamen (EU)	9	0
- Rijk	499	502
- Overige Nederlandse overheidslichamen	471	455
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	75.575	52.130
Totaal:	**76.891**	**53.451**

Verplichtingen die in een begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Parkstad Bureau	**337**	**150**
Overige posten Parkstad	0	0
Bedrijfsvoering	325	133
Programma's	12	17
GBRD – Belastingen & Registraties	**0**	**214**
Overige posten	0	214
Totaal	**337**	**364**

De van Europese, Rijks en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Onderstaand het verloopoverzicht van de van Europese, Rijks en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Hier is per type lichaam het projecttotaal aangegeven en per project het verloop daarvan. Middels de opname van de kolom "bijdrage" per projectsoort, is op de navolgende pagina's de link te maken met de totalen van onderstaande totalen.

Bijdrage	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
EU *	0	0	0	9	9
Rijk	502		3	0	499
Ov. Nederlandse Overheidslichamen - Provincie	353	-32	345	394	370
Ov.Nederlandse Overheidslichamen - Gemeenten	102	0	60	60	102
Totaal	**957**	**-32**	**408**	**462**	**979**

* Het eindsaldo van project Digital Deconstruction is door een tekort omgeslagen naar de overlopende activa en maakt daarom geen onderdeel uit van het eindsaldo in bovenstaande tabel.

Voorgaande tabel bestaat uit de volgende projectcategorieën.

Omschrijving	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Projecten BC Duurzaamheid *	308	0	132	69	245
Projecten BC RuMo **	0	-32	29	63	2
Projecten BC Wonen en herstructurering	502	0	3	0	499
Projecten Regiofonds	147	0	244	331	233
Totaal	**957**	**-32**	**408**	**462**	**979**

* Het project Digital DeConstruction van de bestuurscommissie Duurzaamheid maakt geen onderdeel uit van bovenstaand eindsaldo omdat het project onder de overlopende activa is opgenomen.
** Het beginsaldo van project Velocity van de bestuurscommissie Ruimte en Mobiliteit maakt geen onderdeel uit van bovenstaand beginsaldo omdat het project is omgeslagen vanuit de overlopende activa.

Per onderdeel worden de projecten toegelicht.

Projecten BC Duurzaamheid	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Klimaatadaptatie Parkstad Limburg	Gemeenten	102	26	0	76
Kennisdelingsprogramma Parkstad Circulair	Gemeenten	0	34	60	26
Digital DeConstruction *	EU	0	0	0	0
Cel4Life	EU	0	0	9	9
Urban Mine	Provincie	128	40	0	88
Isolatie en verduurzamingsprogramma	Provincie	78	32	0	46
Totaal		**308**	**132**	**69**	**245**

Klimaatadaptatie Parkstad Limburg € 76 (€ 102)
De regie en coördinatie voor de thema's ruimte en klimaatadaptatie zijn in 2023 onder vlag van de BC Ruimte & Mobiliteit opgepakt. Inhoudelijke verantwoording vindt plaats in het jaarverslag van de BC Ruimte & Mobiliteit. De financiële onttrekking in 2023 heeft enkel betrekking op een btw-correctie op het project. Per 1 januari 2024 worden de thema's water en klimaatadaptatie onder de vlag van de BC Ruimte & Mobiliteit opgepakt.

Kennisdelingsprogramma Parkstad Circulair € 26 (€ 0)
In 2023 heeft de bestuurscommissie Duurzaamheid ingestemd met het opstellen van het Kennisdelingsprogramma Parkstad Circulair. De middelen zijn bijeen gebracht door een bijdrage per gemeente. Aan Stantec is opdracht verleend voor externe begeleiding in dit traject.

Digital Deconstruction € -5 (€ -19)
Digital Deconstruction (DDC) is een Interreg North West Europe (NWE) project waarin slimme digitale diensten worden ontwikkeld om circulair bouwen mogelijk te maken. Het tekort wordt gedekt uit de Europese subsidie. De declaratie van de kosten heeft een langere doorlooptijd. Het project is verantwoord onder de overlopende activa.

CEL4LIFE € 9 (€ 0)
In 2023 heeft de bestuurscommissie Duurzaamheid ingestemd met de participatie voor het voorbereiden van een Europese aanvraag aan het LIFE programma. Via de Provincie Limburg ontvangt Stadsregio Parkstad Limburg een vergoeding voor de inzet.

Urban Mine Parkstad € 88 (€ 128)
Voor circulaire bouw is in 2022 gestart met het project Urban Mine Parkstad om zicht te krijgen op een mogelijke businesscase voor het oogsten en hergebruiken van materialen bij de ontmanteling van gebouwen. Het projectbudget is bijeen gebracht door bijdragen van de Parkstadgemeenten en een provinciale subsidie. In 2023 is opdracht verleend aan Circle Economy en Metabolic.

Isolatie- en Verduurzamingsprogramma € 46 (€ 78)
Met vaststelling van de Transitievisie Warmte 1.0 hebben diverse Parkstadgemeenten aangegeven een regionaal isolatie- en verduurzamingsprogramma op te willen stellen voor (particuliere) huishoudens in Parkstad. Het budget wordt gerealiseerd met cofinanciering vanuit een provinciale subsidie. In 2023 zijn kosten gemaakt voor begeleiding door Arcadis | Over Morgen.

Projecten Bestuurscommissie RuMo	Bijdrage	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Velocity*	EU/Provincie	0	-32	29	63	2
Totaal		**0**	**-32**	**29**	**63**	**2**

Velocity Station (emr) € 2 (- € 32)
Kosten hebben betrekking op cofinancieringsbijdrage voor het onderzoek naar potentieel uitbreiding Velocity in Parkstad en omgeving aan ZLB (via de Gemeente Maastricht) en budgetverantwoording van het project first-line controller Interreg EMR-Connect.

Projecten BC Wonen en Herstructurering	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen	Balans - verschuiving	Ontvangen bedragen	31-12-2023
VHF Uitvoeringskosten Parkstad	Rijk	502	3	0	0	499
Totaal		**502**	**3**	**0**	**0**	**499**

Volkshuisvestingsfonds Uitvoeringsmiddelen Parkstad € 499 (€ 502)
In de toegekende subsidie voor het Volkshuisvestingsfonds zitten zowel project- als uitvoeringsmiddelen voor gemeenten en corporaties uitvoeringmiddelen voor Parkstad. De volledige subsidie van €36,8 miljoen is in 2022 nog niet aangesproken. Het betreft overigens geen werkbudget van Parkstad, maar projectgeld met resultaatverplichtingen aan BZK. Uit dit budget is inhuur financieel adviseur De Boer i.h.k.v. verantwoordingsprotocol verrekend, de inzet van Thuis en Partners bij de Samenwerkingsovereenkomsten VHF bij de 4 deelplannen en de inhuur van externe ondersteuning hierbij.

Projecten Regiofonds	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
BIHTS	Provincie	5	0	0	5
Voucherregeling	Provincie	142	244	331	229
Totaal		**147**	**244**	**331**	**233**

Voucherregeling € 229 (€ 142)
De Voucherregeling is in maart 2023 stop gezet wegens uitputting van het voucherbudget. De in 2023 gemaakte kosten zijn ingezet voor de uitbetaling van vouchers aan MKB-ondernemers in de regio.

Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Omschrijving	31-12-2023	31-12-2022
Businesscases Herstructurering	5	5
Projecten Duurzaamheid	37	32
Projecten RuMo	50	50
Projecten Wonen en Herstructurering	47.056	38.464
Projecten DU Bevolkingsdaling / Regio Deal	26.738	12.899
Projecten Economie & Toerisme	157	50
Projecten GROS	1.484	347
Projecten SES	0	135
Projecten BDU	16	16
Af te dragen BDU aan gemeentes	33	132
Totaal:	**75.575**	**52.130**

Businesscases Herstructurering	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Businesscase Hoensbroek Passart	Provincie	5	0	0	5
Businesscases Herstructurering		**5**	**0**	**0**	**5**

Businesscase Hoensbroek-Passart € 5 (€ 5)
In 2013 is een bedrag toegekend van € 8.727 aan het project Businesscase Hoensbroek-Passart. Het project wordt bekostigd uit het transformatiefonds waarin Parkstad en de Provincie Limburg participeren. In 2013 is de uitvoering van verschillende deelprojecten gestart. In 2018 is een bedrag uitgegeven van € 158 als bijdrage aan de aankoop van particulier bezit, de inrichting openbare ruimte Aldenhofpark en proceskosten. Op 31 december 2020 resteerde een bedrag van € 1.295. In 2021 heeft eindafrekening plaatsgevonden. Het restantbedrag van € 5.000 is gelabeld voor communicatie rond de wijkenaanpak. Dit budget is nog niet aangesproken.

Projecten BC Duurzaamheid	Bijdrage	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
GTB Lab	Gemeenten	32	0	32	0	0
Windenergie Parkstad Zuid	Gemeenten	0	-50	7	95	37
Projecten BC Duurzaamheid		**32**	**-50**	**39**	**95**	**37**

GTB Lab € 0 (€ 32)
Het Green Transformable Buildings (GTB) Lab is een coproductie van verschillende partners uit de bouw en industrie, IBA Parkstad, Provincie Limburg, Stadsregio Parkstad Limburg, Gemeente Heerlen, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en grondlegger van GTB Lab Elma Durmisevic. Door de verschillende partijen is budget ter beschikking gesteld voor de realisatie van dit gebouw. In 2024 zal een eindverantwoording over de subsidie plaatsvinden. Na eindverantwoording zal het subsidiebedrag definitief worden vastgesteld en is het project afgerond.

Windenergie Parkstad-Zuid € - 37 (€ 0)
In het Uitvoeringsprogramma hebben diverse Parkstadgemeenten aangegeven de mogelijkheden voor windenergie te onderzoeken. De samenwerkende gemeenten Heerlen, Kerkrade en Simpelveld verkennen onder coördinatie van Stadsregio Parkstad Limburg de mogelijkheden voor windenergie in Parkstad-Zuid. Op 31 december 2022 bedroeg het tekort op dit project € - 50. In 2023 zijn deze tekorten verrekend met gemeenten Heerlen, Kerkrade en Simpelveld en heeft er een correctie van de salariskosten plaatsgevonden.

Projecten BC RuMo	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2019	Provincie	6	0	0	6
Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2020	Provincie	44	0	0	44
Projecten BC RuMo		**50**	**0**	**0**	**50**

Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2019 € 6 (€ 6)
Deze provinciale subsidie, die gaat over schooljaar 2019-2020, gaat over diverse acties/projecten m.b.t. verkeersveiligheid in Parkstad. Omdat door coronamaatregelen meerdere acties en projecten niet zijn doorgegaan, heeft ook de vaststelling van de subsidie vertraging opgelopen. De verwachting is dat deze middelen in 2024 afgerekend worden met de partijen.

Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2020 € 44 (€ 45)
Deze provinciale subsidie, die gaat over schooljaar 2020-2021, gaat over diverse acties/projecten m.b.t. verkeersveiligheid in Parkstad en wordt in 2024 vastgesteld.

Projecten BC Wonen en Herstructurering	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Sloop/transformatie fonds	Gemeenten	186	0	36	222
Programmatische aanpak particulier bezit DU	Rijk	1.140	172	0	969
Regiodeal Rolduckerveld	Rijk	300	150	0	150
Kosten Gebiedsontwikkeling Victoriapark	Rijk	518	0	0	518
VHF Deelproject Beekdaelen -Beekstraat Schinveld	Rijk	1.160	0	0	1.160
VHF Deelproject Beekdaelen - Bloemenbuurt Schinveld	Rijk	888	0	0	888
VHF Deelproject Beekdaelen - Nuinhof Nuth	Rijk	2.388	0	0	2.388
VHF Deelproject Beekdaelen - Uitvoeringskosten Beekdaelen	Rijk	380	0	0	380
VHF Deelproject Brunssum - Schuttersveld	Rijk	5.685	4.589	0	1.096
VHF Deelproject Brunssum - Lemmender/Brunssum Noord	Rijk	4.643	0	0	4.643
VHF Deelproject Brunssum - Uitvoeringskosten Brunssum	Rijk	637	0	0	637
VHF Deelproject Kerkrade - Bleijerheide	Rijk	4.488	0	0	4.488
VHF Deelproject Kerkrade - Mucherveld	Rijk	1.673	0	0	1.673
VHF Deelproject Kerkrade - Zonstraat/ Versnelling Rold.	Rijk	3.195	3.066	0	129
VHF Deelproject Kerkrade - Hopel / Ehrensteinerveld	Rijk	1.732	0	0	1.732
VHF Deelproject Kerkrade - Kremerstraat	Rijk	1.914	0	0	1.914
VHF Deelproject Kerkrade - Uitvoeringskosten Kerkrade	Rijk	798	0	0	798
VHF Deelproject Landgraaf - Oud Nieuwenhagen fase 2	Rijk	1.008	0	0	1.008
VHF Deelproject Landgraaf - Romeinenplein	Rijk	4.549	0	0	4.549
VHF Deelproject Landgraaf - Ruitersstraat/Streeperstraat	Rijk	1.043	0	0	1.043
VHF Deelproject Landgraaf - Uitvoeringskosten Landgraaf	Rijk	140	0	0	140
VHF2 Bleijerheide 2	Rijk	0	0	692	692
VHF2 Bleijerheide 3	Rijk	0	0	453	453
VHF2 Bloemenbuurt fase 2	Rijk	0	0	638	638
VHF2 Driehoek SRH	Rijk	0	0	2.322	2.322
VHF2 Gebiedsontwikkeling Rumpenerstraat	Rijk	0	0	2.446	2.446
VHF2 Mucherveld	Rijk	0	0	1.661	1.661
VHF2 Revitalisering Beekstraat/Beekplaats	Rijk	0	0	592	592
VHF2 Spekholzerheide	Rijk	0	0	775	775
Woningbouwimpuls Schimmert Centrum	Rijk	0	0	580	580
Woningbouwimpuls Victoriapark	Rijk	0	0	421	421
Woningbouwimpuls D'r Pool	Rijk	0	0	252	252
SBI Tiny Houses Beekdaelen	Rijk	0	0	60	60
SBI Holikiday Nuth	Rijk	0	0	134	134
SBI Emma Brunssum	Rijk	0	0	560	560
SBI Entree Dorpsstraat	Rijk	0	0	323	323
SBI Raadhuisstraat	Rijk	0	0	359	359

SBI Bristollocatie Rumpenerstraat	Rijk	0	0	100	100
SBI Aldenhofpark Beemdenborg	Rijk	0	0	180	180
SBI Burg. Gijzelslaan	Rijk	0	0	178	178
SBI Dr. Jaegerstraat	Rijk	0	0	123	123
SBI High Tech Campus	Rijk	0	0	230	230
SBI Putgraaf 210	Rijk	0	0	154	154
SBI Rector Driessenweg Live & Be	Rijk	0	0	1.442	1.442
SBI Spoorsingel	Rijk	0	0	102	102
SBI Vossepark	Rijk	0	0	105	105
SBI De Componist	Rijk	0	0	225	225
SBI Centro Meta	Rijk	0	0	161	161
SBI Rolduckerveld I: A&B	Rijk	0	0	308	308
SBI Rolduckerveld II: C&D	Rijk	0	0	364	364
SBI Vlinderheide	Rijk	0	0	139	139
SBI C'haseberg Lofts	Rijk	0	0	90	90
SBI De Wendelwiek	Rijk	0	0	87	87
SBI Andermaat	Rijk	0	0	134	134
SBI Open Club Klimmen	Rijk	0	0	142	142
Projecten BC Wonen en Herstructurering		**38.464**	**7.977**	**16.568**	**47.056**

Sloop- en transformatiefonds € 222 (€ 186)
Gelijktijdig met het jaarplan 2017 heeft het Algemeen Bestuur de reserve subregionaal (Parkstad Limburg) sloop- en transitiefonds ingesteld met als doel het mogelijk te maken om kleine woningbouwinitiatieven mogelijk te maken onder de voorwaarden van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg. De voorwaarden bestaan uit diverse mogelijke compensatiemaatregelen die kunnen worden toegepast. Eén daarvan is de financiële compensatie, die in te zetten is voor verdunning en transformatie van de woningvoorraad. Het betreft een reserve die valt onder de bevoegdheid van de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering. In het sloop- en transformatiefonds worden stortingen gedaan voor woningbouwprojecten die met inzet van de financiële compensatieregeling worden opgevoerd op de Regionale woningmarktprogrammering van de BC Wonen van Parkstad. In 2019 was de eindbalans €192. In 2020 is er €198 bijgestort. Er hebben in nog 2019 geen onttrekkingen plaatsgevonden. In 2020 was dat wel het geval voor de cofinanciering van projecten uit het thema Wonen en Leefbaarheid van de Regio Deal. Dit was voor de Oude Egge (€150) en voor de Schilterstraat (€70). Per saldo zat er eind 2020 nog €170 in het fonds. In 2022 heeft Parkstad compensatiekosten van gemeenten ontvangen voor nieuwe woningbouwplannen die niet in aanmerking kwamen voor vrijstelling voor de compensatieregeling. Er is op 21 oktober 2022 het besluit genomen om €25.000,- in te zetten ter dekking van het onrendabele deel van een grondige renovatie voor een woning aan Aldenhofpark (totaal kosten 80.000,-). In 2023 is voor 2 plannen compensatie voor elk €18.200,- aan het fonds toegevoegd.

Programmatische Aanpak Particulier Bezit €969 (€ 1.140)
Vanuit de tranche 2017 en de daaropvolgende tranches (periode 2018 – 2020) van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling is jaarlijks een bedrag van € 850 gestort in het project Aanpak particulier bezit. Dit zijn middelen die door de bestuurscommissie Wonen en Herstructurering onder meer worden ingezet in het kader van de Regiodeal voor het thema Wonen en Leefbaarheid. Tot en met 2020 ging het hierbij om 4 tranches van €85 (€340).In 2020 is zijn er voor € 50 kosten geweest. De dekking van € 850 is voor € 355 gebruikt voor de cofinanciering van projecten uit het thema Wonen en Leefbaarheid van de Regio Deal. Dit was voor de Oude Egge (€300) en de Schilterstraat (€55). Per saldo zat er eind 2020 nog €2.995 in het fonds. In 2022 is voor €934.700,- aan bijdragen in onrendabele toppen van Regio Deal projecten van Wonen uitgekeerd. Het betreft de projecten Slakhorst (€50.000,-), Oud Nieuwenhagen (€450.000,-) en Vrieheide de Stack (€434.700,-). Daarnaast heeft er een overboeking plaatsgevonden inzake Aanpak historische linten in de wijk Bleijerheide (€250.000,-). In 2023 is €171.800,- als correctie overgeboekt naar het project inpondmakelaar.

De wonenprojecten binnen de Regio Deal
De uitvoering van de Regio Deal projecten ligt bij gemeenten en bij corporaties. Parkstad fungeert slechts als doorgeefluik voor de subsidies (onder voorwaarden) en de aansturing en coördinatie daarop. Het betreft de volgende projecten. Mini-Saffiertjes, aandeel wonen in Brunssum-Centrum (Kerkstraat Noord en Victoriapark), Aanpak Historische Linten in de wijk Bleijerheide, Vrieheide-de Stack, Oud Nieuwenhagen, Lauradorp, Inpondmakelaar, Slakhorst en de Nuinhofwijk. Eerder werden reeds middelen aan Rolduckerveld, Bocholtz en de Oude Egge uitgekeerd. Met uitzondering van Lauradorp zijn alle projecten in uitvoering en al dan niet geheel of gedeeltelijk beschikt.

Bij enkele van deze projecten is tevens cofinanciering vanuit Parkstad aan de orde die dan haar oorsprong vindt in de Krimpmiddelen of in het Sloop- en transformatiefonds.

Gebiedsontwikkeling Victoriapark €518 (€ 518)
Dit budget heeft zijn herkomst in de wijkenaanpak. Op 6 juli 2022 is een bedrag beschikt van €495.496,-. Het budget wordt dus niet geheel aangesproken. In 2023 heeft nog geen onttrekking plaatsgevonden.

1e tranche Volkshuisvestingfonds 2021 (VHF)
De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf hebben VHF projecten met bijdragen van het Rijk. Deze bijdragen zijn in 2022 nog niet door Parkstad uitgekeerd. In 2023 hebben 2 projecten beschikkingen ontvangen: Schuttersveld voor €4.588.890,- en Versnelling Zonstraat Rolduckerveld voor €3.066.280,-.

2e tranche Volkshuisvestingfonds 2023 (VHF 2)
De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Landgraaf hebben VHF projecten met €9.579.688,- exclusief BTW aan subsidiebijdrage van het Rijk. Deze bijdragen zijn in december 2023 aan Parkstad uitgekeerd. Het beschikken van de middelen is voorzien in 2024 en later.

Woningbouwimpuls (WBI)
In het voorjaar van 2023 is de 5e tranche Woningbouwimpuls voor een integrale aanvraag van 3 projecten toegekend. Die middelen zijn door Parkstad ontvangen, maar nog niet uitgekeerd.

Startbouwimpuls (SBI)
Het Rijk heeft een voor een totaalbedrag van €5.699.640,- subsidie uit de Startbouwimpuls toegekend voor de regionale aanvraag met 23 projecten in de hele regio. Deze bijdragen zijn in december 2023 aan Parkstad uitgekeerd. Het beschikken van de middelen is voorzien in 2024 en later.

Projecten DU-Bevolkingsdaling / Regio Deal	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Projecten Krimpgelden					
Leisure-Ring	Rijk	43	0	0	43
Spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf	Rijk	1.312	1.312	0	0
Fietsverbinding Simpelveld-Aken	Rijk	213	0	0	213
Bedrijventerrein Oostflank Brunssum	Rijk	400	0	0	400
Ransdaal Toekomstbestendig	Rijk	0	0	0	0
Slot Schaesberg	Rijk	30	0	0	30
Leisure lane	Rijk	0	1.000	1.000	0
Integraal dorpontwikkelingsplan Bocholtz	Rijk	337	0	0	337
Regionale fietsverbinding van Geul naar Geleenbeekdal	Rijk	150	150	0	0
Herinrichting bedrijventerrein Willem Sophia	Rijk	60	0	0	60
Landschapspark Hulsveld	Rijk	330	0	0	330
Open Club Klimmen	Rijk	85	400	400	85
Herontwikkeling Giessen-Bautsch	Rijk	60	0	0	60
Herinrichting Dentgenbach	Rijk	5	0	0	5
SES Versterking Nuinhofwijk	Rijk	20	0	0	20
Organisatiekracht	Rijk	53	0	0	53
Nog toe te bedelen SPUK middelen bevolkingsdaling 2022	Rijk	0	1.233	1.233	0
Projecten Regio Deal					
Cofinanciering rente 2023	Rijk	0	0	1.603	1.603
Heerlen Centrum Urban Living / Urban Heritage	Provincie	2.731	0	0	2.731
Kwartiermaker (kansrijke start)	Provincie	17	0	0	17
Projectleider (kansrijke start)	Provincie	43	0	0	43
Gemeente Landgraaf GBT 2021-2022	Provincie	28	28	0	0
Gemeente Landgraaf GBT 2022-2023/ 2023-2024	Provincie	70	70	0	0
Gemeente Brunssum GBT 2021-2022	Provincie	15	15	0	0
Gemeente Brunssum GBT 2022-2023/ 2023-2024	Provincie	40	40	0	0
Gemeente Heerlen Verlengde schooldag schooljaren 2021-2022/ 2022-2023	Provincie	20	0	0	20
Gemeente Heerlen Verlengde schooldag Schooljaar 2023- 2024	Provincie	95	86	0	10
Gemeente Heerlen GBT 2022-2023/ 2023-2024	Provincie	20	20	0	0
Gemeente Kerkrade GBT 2021-2022	Provincie	18	18	0	0
Gemeente Kerkrade GBT 2022-2023/ 2023-2024	Provincie	50	50	0	0
Tekort GBT		472	558	241	155
Route Praktijkverklaring	Provincie	74	0	0	74
Mini-Saffiertjes	Provincie	1.159	0	300	1.459
Transformatie Brunssum-Centrum, deelprojecten Kerkstraat Noord en Victoriapark	Provincie	1.000	300	300	1.000
Integrale aanpak Vrieheide-Stack	Provincie	145	0	0	145
Aankoop en sloop 5 particuliere woningen Schilterstraat	Provincie	0	22	30	8
Buurtontwikkeling Oud Nieuwenhagen en Winkelcentrum Op de Kamp	Provincie	148	0	164	312
Parkstad-Aken leerlingen ontdekken de kansen bij de buren	Provincie	74	67	0	7
GROS NL/D op het gebied van Digitalisering	Provincie	70	63	0	7
Destinatiemarketingplan 'Dit is Parkstad: Duitse markt'	Provincie	75	1	75	149
International Deal MKB Parkstad	Provincie	56	50	0	6
Center Court / Vie	Provincie	400	0	0	400

Cultuurapp C-US	Provincie	73	65	0	7
Cross-border Studio	Provincie	20	18	0	2
Uitbreiding E-bike deelsysteem	Provincie	129	129	0	0
Via Belgica	Provincie	5	0	0	5
L'EAU/Zuid-Limburg in euregionale context	Provincie	50	0	0	50
Inrichting grensoverschrijdend geografisch informatiesysteem	Provincie	2	0	0	2
RWTH Aken- Campus Heerlen	Provincie	200	0	0	200
Green Solar Herzogenrath	Provincie	7	0	0	7
Energiepark Herzogenrath	Provincie	10	0	0	10
Verbetering van de grensoverschrijdende gegevensuitwisseling	Provincie	28	0	0	28
Lokale aanpak ondermijning Parkstad Limburg	Provincie	10	0	0	10
Sprincplank	Provincie	7	7	0	0
WooW	Provincie	6	6	0	0
Werk in de Wijk	Provincie	15	0	0	15
WIJ(K) dat zijn wij!	Provincie	15	0	0	15
Wijkbedrijf Brunssum Noord	Provincie	13	13	0	0
Leren Locatie Holz	Provincie	9	0	0	9
Woonarrangement woningverbetering Lauradorp	Provincie	1.000	0	330	1.330
Inpondmakelaar	Provincie	750	750	900	900
Theathergrenzen overwinnen	Provincie	27	0	0	27
Velocity (e-bike deelsysteem)	Provincie	45	0	0	45
Kastelenbuurt/ Hoofdstraat	Provincie	0	0	200	200
Stratenaanpak Parkstad Limburg	Provincie	552	118	44	478
Go-kit	Provincie	10	0	0	10
Onderwijs Arbeidsmarkt Projecten	Provincie	0	0	70	70
<u>Projecten Regio Deal II</u>					
Revitalisering kern Schinveld	Provincie	0	0	1.650	1.650
Rumpenerstraat Brunssum	Provincie	0	0	225	225
Aanpak jeugdcriminaliteit Parkstad (Preventie met gezag)	Provincie	0	0	1.259	1.259
Sociaal Veilig Uitbreiding Heerlen-Noord	Provincie	0	0	636	636
CIV Veiligheid	Provincie	0	0	100	100
Lerende gemeenschap / van participatie naar eigenaarschap (Ubachsberg)	Provincie	0	0	198	198
Voorzieningenwijzer	Provincie	0	0	190	190
Kansrijke Start	Provincie	0	0	700	700
Implementatie CPTED	Provincie	0	0	121	121
Hyperloop Aken - Parkstad	Provincie	0	0	25	25
Conferentie GROS	Provincie	0	0	30	30
Nog toe te kennen Regio Deal	Provincie	0	0	8.404	8.404
Projecten DU-Bevolkingsdaling / Regio Deal		**12.899**	**6.588**	**20.427**	**26.738**

Projecten krimpgelden	Toe-gekend 2016 (DU)	Toe-gekend 2017 (DU)	Toe-gekend 2018 (DU)	Toe-gekend 2019 (DU)	Toe-gekend 2020 (DU)	Toe-gekend 2021 (DU)	Toe-gekend 2022 (SPUK)	Her - verdeling 2023 *	Totaal
Aanpak hoogbouwflats	1.500								1.500
Project Aureliushof Heerlen		450							450
Programmatische aanpak particulier bezit	100	850	850	850	850				3.500
Spoorwegverdubbeling Heerlen-Landgraaf	1.000	250	250	250	250		1.233	-1.233	2.000
Fietsverbinding Simpelveld-Aken		213							213
Leisurering	300								300
Parkstadroute			600				1.000		1.600
Bedrijventerrein. Oostflank Brunssum		400							400
Slot Schaesberg		200	200			305			705
Revitalisering winkelgebied Nuth		350							350
Ransdaal toekomstbestendig		192							192
Integraal dorpontwikkelingsplan (I-DOP) Bocholtz			500						500
Verwoeste Kasteel Etzenrade			150						150
Regionale fietsverbinding Geul naar Geleenbeekdal			150						150
Herinrichting bedrijventerrein Willem Sophia			300						300
Financiële afwikkeling Buitenring				1.500	1.500				3.000
Landschapspark Uitkijkpunt Huls				330					330
Open Club Klimmen					330	500	400		1.230
De Reusch van Schimmert						110			110
Aurora						50			50
Herontwikkeling Giessen-Bautsch						600			600
Herinrichting Dentgenbach						50			50
De Baan Bocholtz						278			278
Organisatiekracht						70			70
Cofinanciering GROS Regio Deal						500			500
Gezonde Basisschool voor de Toekomst						273			273
Sociaal economische structuurversterking Nuinhofwijk Beekdaelen						197			197
Transformatie Brunssum Centrum							300		300
Cofinanciering Regio Deal								1.233	1.233
Totaal	**2.900**	**2.905**	**3.000**	**2.930**	**2.930**	**2.933**	**2.933**	**0**	**20.531**

* Dit betreft de SPUK 2022, de middelen zijn in 2023 toegekend.

Met ingang van 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar uitgekeerd op basis van de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling. In Parkstadverband is besloten hiervan € 2.933.000 per jaar (75%) regionaal in te zetten. Ten aanzien van de programmering van de inzet van deze middelen zijn in juli 2016 procesafspraken vastgelegd. Ieder jaar zijn deze middelen door het Dagelijks Bestuur op basis van het advies van de bestuurscommissies toegewezen aan de projecten. Naar aanleiding van een uitspraak van de algemene rekenkamer is er vanaf 2022 geen sprake meer van Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling maar zal het geld ontvangen worden als een Specifieke Uitkering. 2022 is vooralsnog de laatste keer dat deze uitkering is ontvangen.
Inzake de uitkering 2022 (SPUK) geldt dat gedurende de eerste helft van 2023 € 1,7 miljoen is toegekend aan projecten. Het restantbudget is in september 2023 ingezet ter financiële afwikkeling van het project 'spoorverdubbeling IC-Aken (Heerlen-Landgraaf)'. Hiermee zijn deze ter beschikking staande SPUK-middelen volledig benut.
Het verder nog niet afgedekte restbedrag 'spoorverdubbeling IC-Aken kan worden betaald uit de oorspronkelijk hiervoor gereserveerde middelen uit de DU-bevolkingsdaling 2016-2020/2021. Hierdoor komt per saldo een evenredig bedrag beschikbaar als cofinancieringsmiddelen voor de RD 2.0.

Projecten krimpgelden en cofinanciering rente

Spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf € 0 (€ 1.312)
Budget is volledig aangewend ter afrekening van de door de Provincie Limburg gemaakte kosten voor de Spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf.

Regionale fietsverbinding van Geul naar Geleenbeek € 0 (€150)
Dit project is onderdeel van de DU-bevolkingsdaling. In 2023 heeft uitbetaling aan de gemeente Voerendaal plaatsgevonden.

Open Club Klimmen (SES) €85 (€85)
Het project Open Club Klimmen is een project van de gemeente Voerendaal, waarvoor meerdere keren middelen uit de Decentralisatie Uitkering zijn toegekend. In 2023 is uitvoering gegeven aan het DB besluit d.d. 22 maart 2023 en is een bedrag van €400.000 uitbetaald.

Cofinanciering rente 2023 € 1.603 (€ 0)
Sinds Q4 2022 ontvangt Stadsregio Parkstad Limburg rente over de uitstaande gelden in de schatkist. In diverse overleggen is deze ontwikkeling aan bod gekomen en het Algemeen Bestuur heeft op 13 december 2023 besloten om 90% van de rentebaten 2023, in zijn geheel in te zetten om de kostenstijgingen van projecten van de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds (gedeeltelijk) te dekken. In de loop van 2024 zal een besluit voorbereid worden om deze rentebaten aan specifieke projecten toe te rekenen.

Projecten Regio Deal

RD GBTT/m einde schooljaar 2021-2022 Gem LANDGRAAF €0 (€28)
Het DB heeft op 8 februari 2023 de subsidie voor dit schooljaar vastgesteld op €204.618,09. Naast een bedrag van €52.628,91 dat door de gemeente Landgraaf is terugbetaald, zijn ook de resterende middelen (10%) overgeboekt naar het project tekort GBT.

RD GBT schooljaar 2022-2023/2023-2024 Gem LANDGRAAF €0 (€70)
Inmiddels is het volledige GBT concept op drie basisscholen in Landgraaf geïmplementeerd via de Regio Deal. In totaal is er een bedrag beschikt aan de gemeente Landgraaf van €282.642,61 euro voor de schooljaren 22 t/m 24. De dekking voor deze kosten valt uiteen in twee delen. Een bedrag van €70.000 is afgeroepen bij de Provincie uit de nog resterende Regio Deal middelen. De resterende dekking is gehaald uit de reservering op het project tekort GBT.

RD GBTT/m einde schooljaar 2021-2022 Gem BRUNSSUM €0 (€15)
Het DB heeft op 8 februari 2023 de subsidie voor dit schooljaar vastgesteld op €70.815,83. Naast een bedrag van €63.046,57 dat door de gemeente Brunssum is terugbetaald, zijn ook de resterende middelen (10%) verwerkt op het project tekort GBT.

RD GBT schooljaar 2022-2023/2023-2024 Gem BRUNSSUM €0 (€40)
Inmiddels is het volledige concept op één basisschool in Brunssum geïmplementeerd en op twee andere basisscholen is er sprake van een gedeeltelijke implementatie. In totaal is er een bedrag beschikt aan de gemeente Brunssum van €189.826,48 voor de schooljaren 22 t/m 24. De dekking voor deze kosten valt uiteen in twee delen. Een bedrag van €40.000 is afgeroepen bij de Provincie uit de nog resterende Regio Deal middelen. De resterende dekking is gehaald uit de reservering op het project tekort GBT.

RD Verlengde schooldag Schooljaar -2023 2024 Gem HEERLEN €10 (€95)
Dit project is een voortzetting van het Project Verlengde schooldag zoals eerder gestart op BS de Horizon. In 2023 is uitvoering gegeven aan het DB besluit d.d. 12 december 2022 en is een bedrag van €85.000 uitbetaald. Het resterende toegekende bedrag wordt uitbetaald na definitieve subsidievaststelling.

RD GBT schooljaar 2022-2023/2023-2024 Gem HEERLEN €0 (€20)
Inmiddels is het volledige GBT concept op een basisschool in Heerlen geïmplementeerd via de Regio Deal. In totaal is er een bedrag beschikt aan de gemeente Heerlen van €119.196,50 voor de schooljaren 22 t/m 24. De dekking voor deze kosten valt uiteen in twee delen. Een bedrag van €20.000 is afgeroepen bij de Provincie uit de nog resterende Regio Deal middelen. De resterende dekking is gehaald uit de reservering op het project tekort GBT.

RD GBTT/m einde schooljaar 2021-2022 Gem KERKRADE €0 (€18)
Het DB heeft op 8 februari 2023 de subsidie voor dit schooljaar vastgesteld op €102.486,30. Naast een bedrag van €59.700,90 dat door de gemeente Kerkrade is terugbetaald, zijn ook de resterende middelen (10%) verwerkt op het project tekort GBT.

RD GBT schooljaar 2022-2023/2023-2024 Gem KERKRADE €0 (€50)
Inmiddels is het volledige GBT concept op twee basisscholen in Kerkrade geïmplementeerd. In totaal is er een bedrag beschikt aan de gemeente Kerkrade van €228.023 voor de schooljaren 22 t/m 24. De dekking voor deze kosten valt uiteen in twee delen. Een bedrag van €50.000 is afgeroepen bij de Provincie uit de nog resterende Regio Deal middelen. De resterende dekking is gehaald uit de reservering op het project tekort GBT.

Tekort GBT €155 (€472)
Dit project is aangemaakt omdat er een tekort werd voorzien in de dekking voor de GBT en Verlengde schooldag-middelen. Naast een bedrag van €272.780 DU-2021 middelen, zijn na definitieve subsidievaststelling de resterende middelen en verrekeningen uit de schooljaren 2020 t/m 2022 hieraan toegevoegd als gedeeltelijke dekking voor de uitvoering van de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024.

Bij een aantal projecten compensatie voor de verhoging van de Overdrachtsbelasting van 2% naar 8% aan de orde:
€300.000,- Mini-Saffiertjes
€330.000,- Woonarrangement woningverbetering Lauradorp
€30.000,- Schilterstraat waarvan €21.600,- uitgekeerd
€200.000,- Kastelenbuurt/Hoofdstraat

Parkstad-Aken leerlingen ontdekken de kansen bij de buren € 7 (€ 74)
Vergroten van de awareness van grensoverschrijdende kansen van jongeren in Parkstad en Aken van vmbo tot en met vwo. Bevorderen van de Duits-Nederlandse en Euregionale mobiliteit van toekomstige generaties burgers in Parkstad en Aken. In 2023 is 90% uitbetaald.

GROS NL/D op het gebied van digitalisering €7 (€ 70)
Doel: De economie in de regio Parkstad, en daarmee ook het ecosysteem van BSSC, te versterken.
Creëren van naamsbekendheid van de regio Parkstad (Heerlen). Aansluiting zoeken op de speerpunten Brede Welvaart en AI. Acquisitie van samenwerkingspartners en bedrijven die zich willen vestigen in de regio Parkstad. In 2023 is 90% uitbetaald.

Destinatiemarketingplan 'Dit is Parkstad: Duitse markt' € 149 (€ 75)
Doel: Het versterken van de bekendheid en het imago van regio Parkstad in Noordrijn-Westfalen en toeristisch recreatieve bestedingen verhogen / bevorderen van de lokale economie. In 2023 is de cofinanciering verwerkt vanuit project GROS Regio Deal.

International Deal MKB Parkstad € 6 (€ 56)
Doel: Bevorderen van de grensoverschrijdend ondernemerschap, i.e. vergroten van de slagkracht van lokale MKB-ondernemers in het succesvol zakendoen over de grens (focus op met name Aken en achterland). In 2023 is 90% uitbetaald.

Center Court / Vie € 400 (€ 400)
De laatste 10% wordt mogelijk pas uitgekeerd worden na goedkeuring van het vaststellingsverzoek in april 2025.

Cultuurapp C-US € 7 (€ 73)
Doel: Ontwikkeling en exploitatie van een cultuurapp, die alle cultuurinstellingen in de euregio aan de burger/toerist toegankelijk maakt op een manier die nu nog niet gebeurt. In 2023 is 90% uitbetaald.
Cross-border Studio € 2 (€ 20)
Doel: Bewustmaking van beleidsmakers van de noodzaak van grensoverschrijdende samenwerking bij elk groot ruimtelijke ordeningsproject. Focusverschuiving teweeg brengen voor de grensoverschrijdende regio als een geheel. Verbinding leggen met RWTH en New Regional Bauhaus Heerlen. In 2023 is 90% uitbetaald.

Uitbreiding E-bike deelsysteem (Velocity) € 0 (€ 129)
Doel: Ontwikkeling van een grensoverschrijdend e-bike-deelsysteem als volwaardig alternatief voor de auto. In 2023 zijn de middelen volledig beschikt en uitbetaald.

(RD) Sprinckplank €0 (€7)
Het DB heeft op 12 juli 2023 de subsidie vastgesteld op €0, in overeenstemming met het vaststellingsverzoek, omdat de behaalde resultaten nauwelijks zijn te relateren aan de Regio Deal periode. Het reeds betaalde voorschot van €63.000 euro is door de gemeente Heerlen terugbetaald en samen met de resterende middelen (10%) opgenomen in het project Onderwijs Arbeidsmarkt Projecten.

(RD) WooW €0 (€6)
Het DB heeft op 11 oktober 2023 de subsidie vastgesteld op €57.880. Dit is het volledige bedrag van de eerder toegekende subsidie en daarbij is overgegaan tot uitbetaling van de eerder toegekende resterende middelen (10%).

(RD) Wijkbedrijf Brunssum Noord €0 (€13)
Het DB heeft op 24 mei 2023 de subsidie vastgesteld op €131.950. Dit is het volledige bedrag van de eerder toegekende subsidie en daarbij is overgegaan tot uitbetaling van de eerder toegekende resterende middelen (10%).

RD Stratenaanpak Parkstad Limburg € 478 (€ 552)
In het kader van dit Regio Deal project zijn er in 2023 subsidies uitgekeerd aan een aantal vastgoedeigenaren in de regio die hun winkelvastgoed transformeren naar andere functies. Op grond van de vastgestelde subsidieregeling voor dit project kunnen deze eigenaren subsidie aanvragen om een gedeelte van de verbouwings- of renovatiekosten te financieren.

Onderwijs Arbeidsmarkt Projecten €70 (0)
Dit project is aangemaakt als dekking voor toekomstige onderwijs arbeidsmarktprojecten, waarbinnen terugvloeiende middelen uit eerdere onderwijs arbeidsmarktprojecten opnieuw kunnen worden ingezet voor dit doel.

Projecten Regio Deal II

In december 2023 zijn de gelden ontvangen inzake Regio Deal 2 voor in totaal 13,5 miljoen. In de DB vergadering van 13 december is besloten om 5,1 miljoen aan projecten toe te kennen, de overige gelden zullen in 2024 aan projecten worden toegekend.

Projecten BC Economie en Toerisme / Dagelijks bestuur	Bijdrage	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Streetwise (E&T)	Gemeenten	21	0	209	210	22
SAFE Cities (DB)	EU	30	0	30	0	0
Elsa Lab	Gemeenten	0	135	0	0	135
Projecten BC Economie en Toerisme		**50**	**135**	**239**	**210**	**157**

Streetwise € 22 (€ 21)

De regionale inzet van Stichting Streetwise Parkstad is in 2023 voortgezet, als belangrijke pilaar in de uitvoering van het vastgestelde SVREZL-beleid. Streetwise begeleidt nieuwe en bestaande ondernemers voor de vestiging in, of doorontwikkeling in een aantal winkelclusters in de regio. De kosten worden gefinancierd door de deelnemende gemeenten (Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld). De Stadsregio vervult een coördinerende rol.

Safe Cities € 0 (€ 30)

In 2023 is besloten niet meer deel te nemen aan dit Europese project en is de verkregen dekking terugbetaald.

Elsa Lab € 135 (€ 135)

Door het her-alloceren van een restantbudget van de voormalige projecten Rock en Citizens Rail is in 2021 de bijdrage van Stadsregio Parkstad Limburg aan dit project georganiseerd. In 2023 heeft geen mutatie plaatsgevonden. Het project werd vorig jaar gepresenteerd bij SES.

Projecten BC GROS	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Cofinanciering GROS Regio Deal	Rijk	347	130	1.266	1.484
Projecten BC GROS		**347**	**130**	**1.266**	**1.484**

Cofinanciering GROS Regio Deal € 1.484 (€ 347)

In 2023 is voor een aantal projecten cofinanciering georganiseerd waardoor kosten zijn gemaakt voor de bijdrage aan de projecten Grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van digitalisering, de cultuurapp C-US, Cross-border Studio, International Deal MKB Parkstad, Parkstad-Aken: ontdekken kansen bij de buren en uitbreiding E-bike deelsysteem.

Projecten BC SES	Bijdrage	31-12-2022	Balans-verschuiving	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Elsa Lab	Gemeenten	135	-135	0	0	0
Projecten BC SES		**135**	**-135**	**0**	**0**	**0**

Elsa Lab € 135 (€ 135)

Het project Elsa Lab valt onder regie van de bestuurscommissie Economie & Toerisme. In 2023 is het project door middel van balansverschuiving onder de bestuurscommissie Economie & Toerisme verantwoord.

Projecten BDU	Bijdrage	31-12-2022	Vrijgevallen bedragen / terug-betalingen	Ontvangen bedragen	31-12-2023
Bewegwijzering	Provincie	16	0	0	16
Projecten BDU		**16**	**0**	**0**	**16**

Bewegwijzering € 16 (€ 16)
De bewegwijzering is een onderdeel van het BDU project Benutting onderliggend wegennet regio Parkstad. De afrekening van de totale BDU-subsidie moet nog plaatsvinden, waarin dus ook de door ons opgevoerde middelen voor de toeristische bewegwijzering worden verantwoord.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Huurovereenkomst
In 2021 is een langdurige overeenkomst aangegaan met Walas Projects BV voor huur van kantoor- en vergaderruimte aan de Kloosterweg 1 te Heerlen. Het huurcontract heeft per einde boekjaar nog een resterende looptijd van 1,3 jaar. De huurverplichting bedraagt € 90.000 per jaar. De totale huurverplichting conform de resterende looptijd van het contract bedraagt daarmee € 120.000.
In 2023 is een aanvullende langdurige overeenkomst aangegaan met Walas Projects BV voor huur van extra kantoor- en vergaderruimte aan de Kloosterweg 1 te Heerlen. Het huurcontract heeft per einde boekjaar nog een resterende looptijd van 1,3 jaar. De huurverplichting bedraagt € 15.000 per jaar. De totale huurverplichting conform de resterende looptijd van het contract bedraagt daarmee € 20.000.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen: verlofrechten
Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Denk hierbij aan (overlopende) verlofaanspraken. De verplichting wegens niet opgenomen verlofuren bedraagt per 31-12-2023 € 79.000 (2022: € 54.000).

12.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Werkbudget kernactiviteiten	700	720	718	-2
Grensoverschrijdende samenwerking	50	0	0	0
Flexibele schil administratieve eenheid zonnepanelen	pm	72	58	-14
Lobby inzake subsidieverwerving	40	40	38	-2
Cofinanciering door derden projecten kernactiviteiten	pm	2.985	2.382	-604
Afschrijvingen buitenring	264	264	264	0
Financieringskosten buitenring	95	95	94	-1
Loonkosten formatie	2.627	2.832	2.790	-42
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan	15	15	15	0
Materiële kosten bedrijfsvoering en huisvesting	551	797	795	-2
Bedrijfsvoering op orde via rentebaten	0	169	0	-169
Totaal lasten	**4.342**	**7.990**	**7.154**	**-836**
Bijdragen deelnemende gemeenten	3.955	4.156		
Bijdrage deelnemende gemeenten GROS	50	0		
Bijdrage gemeente Heerlen takendiscussie	356	380		
Totaal bijdragen deelnemende gemeenten	4.361	4.536	4.536	0
Bijdragen gemeenten flexibele schil	pm	0	0	0
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	1.443	777	-666
Rentebaten	0	1.693	1.781	88
Totaal baten	**4.361**	**7.672**	**7.094**	**-578**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten	**19**	**-318**	**-60**	**259**
Stortingen in reserves:				
Reserve Ringwegen	197	197	198	-1
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	328
Reserve werkbudgetten flexibele schil	0	0	0	0
Investeringsreserve verbouwing	0	50	50	0
Reserve werkbudget DB/Regio Deal	0	65	65	-0
Onttrekkingen aan reserves:				
Algemene Reserve	0	186	186	-0
Reserve Ringwegen	156	156	156	0
Reserve werkbudget Algemeen Bestuur	0	0	0	0
Reserve werkbudget DB/Regio Deal	0	0	0	0
Reserve werkbudgetten flexibele schil	0	72	58	-14
Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
Investeringsreserve verbouwing	0	7	7	0
Frictiereserve	22	125	50	-75
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	829	483	-346
Saldo mutatie reserves	**-19**	**318**	**210**	**-108**
Gerealiseerde resultaat	**0**	**0**	**150**	**150**

Programma Kerntaken

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Werkbudget:	700	720	718	-2
Lobby subsidieverwerver	40	40	38	-2
Afschrijvingskosten Buitenring	264	264	264	0
Financieringskosten Buitenring	95	95	94	-1
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	2.985	2.382	-604
Grensoverschrijdende samenwerking	50	0	0	0
Loonkosten formatie	1.657	1.792	1.830	37
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan	15	15	15	0
Totale lasten Kerntaken	**2.821**	**5.913**	**5.341**	**-571**
Cofinanciering door derden van projecten kernactiviteiten	pm	1.443	777	-666
Rentebaten	0	1.693	1.781	88
Totale baten Kerntaken	**0**	**3.136**	**2.558**	**-578**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Kerntaken	**-2.821**	**-2.777**	**-2.783**	**-6**
Stortingen in reserves:				
Reserve Ringwegen	197	197	198	1
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	810	482	-328
Reserve werkbudget Dagelijks Bestuur	0	65	65	0
Onttrekkingen aan reserves:				
Reserve Ringwegen	156	156	156	0
Reserve stortplaats Nieuwenhagen	0	65	65	0
Algemene Reserve	0	186	186	0
Reserve werkbudget Bestuurscommissies	0	829	483	-346
Frictiereserve	15	15	0	-15
Saldo mutaties reserves Kerntaken	**-26**	**179**	**146**	**-33**
Gerealiseerde resultaat Kerntaken	**-2.847**	**-2.598**	**-2.637**	**-39**

- Werkbudgetten bestuurscommissies

In 2023 zijn de werkbudgetten van de bestuurscommissies allen bestemd op basis van het jaarplan. Het gedeelte van de werkbudgetten inzake de beschikbare middelen SPL € 611.000 (subtotaal BC's minus DB) zijn volledig ingezet.

- Werkbudget Dagelijks Bestuur

Van het totale werkbudget 2023 is in het jaarplan een bedrag van €109.000 beschikbaar voor aanwending door het Dagelijks Bestuur. Het werkbudget van het Dagelijks Bestuur is € 2.000 achtergebleven bij het budget van € 109.000. Daarnaast is € 40.000 beschikbaar voor de lobby subsidieverwerving. Dit budget is nagenoeg geheel aangewend.
Bij overschotten is het vigerende beleid dat programmagelden beschikbaar blijven voor programma activiteiten in het daaropvolgende jaar, mits het resultaat dit toelaat. Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om het resterende werkbudget van het Dagelijks Bestuur toe te voegen aan het werkbudget van 2024.

Met betrekking tot de verschillen inzake cofinanciering door derden kernactiviteiten/projectlasten, cofinanciering door derden kernactiviteiten/projectbaten, en de reserve werkbudgetten bestuurscommissies geldt het volgende: baten en lasten van projecten worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de voortgang van het werk. Tekorten en overschotten worden verwerkt in de bestemmingsreserve werkbudget van de betreffende bestuurscommissie. Per saldo is het gerealiseerde resultaat nihil.

Programma Flexibele schil

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Grensoverschrijdende samenwerking	pm	0	0	0
Administratie zonnepanelen	0	72	58	-14
Totale lasten Flexibele schil	**0**	**72**	**58**	**-14**
Grensoverschrijdende samenwerking	pm	0	0	0
Bijdragen gemeenten aan Administratie zonnepanelen	0	0	0	0
Totale baten Flexibele schil	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Flexibele schil	**0**	**-72**	**-58**	**14**
Stortingen in reserves				
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves				
Reserve werkbudgetten Bestuurscommissies	0	72	58	-14
Saldo mutaties reserves Flexibele schil	**0**	**72**	**58**	**-14**
Gerealiseerde resultaat Flexibele schil	**0**	**0**	**0**	**0**

Het onderdeel AG Charlemagne (GROS) is als begrotingswijziging aan de kerntaken toegevoegd. De Flexibele Schil omvat daarmee enkel het project administratie zonnepanelen. Zoals in eerdere P&C-producten aangegeven, kent het project een operationeel verlies. In de bestuurscommissie Duurzaamheid is toegezegd dat eventuele tekorten door de gemeenten worden aangevuld.

Overhead

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Exploitatielasten:				
Kosten formatie	970	1.040	960	-80
Bedrijfsvoering	551	967	795	-172
Totale lasten Overhead	**1.521**	**2.006**	**1.755**	**-251**
Totale baten Overhead	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten Overhead	**-1.521**	**-2.006**	**-1.755**	**251**
Stortingen in reserves				
Investeringsreserve verbouwing	0	50	50	0
Onttrekkingen aan reserves:				0
Investeringsreserve verbouwing	0	7	7	0
Frictiereserve	7	110	50	-60
Saldo mutaties reserves Overhead	**7**	**67**	**7**	**-61**
Gerealiseerde resultaat Overhead	**-1.514**	**-1.939**	**-1.748**	**190**

Algemene dekkingsmiddelen
De tabel met betrekking tot de algemene dekkingsmiddelen is opgenomen op pagina 41.

Vennootschapsbelasting
In 2018 heeft de belastingdienst bevestigd dat Stadsregio Parkstad Limburg vrijgesteld is voor VPB. Over 2023 hoeft derhalve geen aangifte te worden ingediend.

Onvoorzien
In 2023 is geen beroep gedaan op de post onvoorziene uitgaven.

Overzicht incidentele baten en lasten
De commissie BBV heeft in 2018 de "Notitie structurele en incidentele baten en lasten' gepubliceerd. De toezichthouders van de twaalf provincies hebben de notitie van de Commissie BBV verder verduidelijkt door de handreiking 'Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten' in het derde kwartaal van 2021 te publiceren. Deze handreiking geldt ook voor GR-en onder toezicht van Gedeputeerde Staten.
In het algemeen geldt dat een GR structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele baten en lasten zijn dus de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering. Deze uitzonderingen moeten inzichtelijk gemaakt worden in het verplichte overzicht van incidentele baten en lasten. Voor elke post is een toelichting vereist.
De extra baten en lasten die samenhangen met de realisatie van projecten - niet zijnde werkbudget ontvangen door de Parkstadgemeenten - zijn incidenteel van aard. Dit betreft een belangrijk deel van het activiteitenniveau van Stadsregio Parkstad Limburg. Indien extra middelen beschikbaar komen, worden de extra baten en lasten via een tussentijdse begrotingswijziging (bij voorkeur via de bestuursrapportage) opgenomen in de begroting. Door de wijze van boekhoudkundige verwerking van deze projecten zal het eventuele geprognosticeerde resultaat op deze projecten nihil zijn. Deze posten worden verder niet meer apart toegelicht.

Onderstaand een overzicht van het structureel begrotingssaldo. In 2023 bedraagt het structureel begrotingssaldo € 150.000 als gevolg van hogere rentebaten dan begroot. Onderstaand is ook een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen. Dit betreft de incidentele baten en lasten van het programma Kerntaken. Voor het programma Flexibele Schil zijn geen incidentele baten en lasten onderkend.

Presentatie structureel begrotingssaldo	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Saldo baten en lasten	19	-318	-60	258
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-19	318	210	-108
Begrotingssaldo	**0**	**0**	**150**	**150**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**0**	**0**	**0**	**0**
Structureel begrotingssaldo	**0**	**0**	**150**	**150**

Overzicht incidentele lasten en baten	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Onttrekking frictiereserve	-15	-125	-50	-75
Onttrekking investeringsreserve verbouwing	-7	-7	-7	0
Onttrekking reserve stortplaatsen	0	-65	-65	0
Onttrekking algemene reserve	0	-186	-186	0
Incidentele baten	-22	-383	-308	-75
Storting reserve werkbudget DB	0	50	50	0
Storting investeringsreserve verbouwing	0	60	0	60
Verbouwing (afschrijving)	7	7	7	0
Sociaal plan	15	15	0	15
Storting reserve werkbudget DB		65	65	0
Bedrijfsvoering op orde		186	186	0
Incidentele lasten	22	383	308	75
Totaal overzicht incidentele lasten en baten	**0**	**0**	**0**	**0**

De incidentele baten en lasten die niet samenhangen met projecten betreffen:

- Onttrekking frictiereserve herinrichting bedrijfsvoering. De begrote onttrekking van de frictiereserve voor de herinrichting bedrijfsvoering (€ 60.000) is in lijn met de incidentele implementatiekosten herinrichting bedrijfsvoering. De begrote onttrekking heeft niet in 2023 plaatsgevonden en naar verwachting wordt deze in 2024 aangesproken.
- Herinrichting bedrijfsvoering (€ 60.000). Eenmalige lasten voor voorbereiding inrichting archief, implementatie document-management systeem, verdere implementatie nieuw financieel systeem en implementatie rechtmatigheidsverklaring zullen naar verwachting in 2024 gerealiseerd worden. Deze implementatiekosten zijn tijdelijk. De lasten na implementatie worden als structureel aangemerkt.
- Onttrekking investeringsreserve verbouwing. De onttrekking van de frictiereserve is in lijn met de afschrijving van de incidentele verbouwing (€ 7.000). In 2028 is deze verbouwing volledig afgeschreven. In 2023 is € 50.000 gestort in de investeringsreserve verbouwing vanuit de frictiereserve.
- De afschrijving van incidentele verbouwing (€ 7.000). In 2029 is deze verbouwing volledig afgeschreven.
- Onttrekking frictiereserve sociaal plan. De onttrekking van de frictiereserve is als gevolg van de invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem HR 21 komen te vervallen.
- Sociaal plan (€ 15.000). Extra loonkosten van een medewerker die op basis van het sociaal plan het salaris betaald krijgt op grond van zijn functie en bijbehorende waardering voor de transitie, zijn als gevolg van de invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem HR 21 opgenomen onder de structurele loonkosten.
- Onttrekking reserve stortplaatsen. De reserve is gevormd ter dekking van de nazorg en eindafwerking van de stortplaats Nieuwenhagen. Deze middelen zijn vrijgevallen ten gunste van de reserve werkbudget DB omdat er geen bestedingsverplichting meer bestond.
- Storting reserve werkbudget DB/Regio Deal. Dit betreft een extra toevoeging aan de reserve werkbudget DB als gevolg van de vrijval van de reserve stortplaatsen. Dotaties aan de reserve werkbudget DB niet zijnde regulier werkbudget gefinancierd uit de regiobijdrage van de Parkstadgemeenten zijn per definitie incidenteel.
- Algemene reserve. Bij de resultaatbestemming 2022 is € 186.000 gereserveerd om de bedrijfsvoering op orde te brengen om enerzijds ziekte op te vangen in 2023 en anderzijds om de geplande activiteiten in 2023 verder op te pakken.
- Materiële bedrijfsvoeringskosten. De hogere bedrijfsvoeringskosten als gevolg van ziekte en het verder oppakken van de geplande activiteiten in 2023 heeft tot € 186.000 extra (incidentele) kosten geleid.

SPL maakt gebruik van een bestemmingsreserve ter dekking van kapitaallasten die uit activering van de investering voor de Ringwegen voorkomen. Onttrekkingen hieraan mogen, mits aan de voorwaarden voldaan, als structureel worden aangemerkt in onderstaand overzicht van structurele reservemutaties.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Overzicht structurele reservemutaties	Begroting 2023	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Reserve Ringwegen	-197	-197	-198	-1
Totaal stortingen	-197	-197	-198	-1
Reserve Ringwegen	156	156	156	0
Totaal onttrekkingen	156	156	156	0
Totaal reservemutaties	**-41**	**-41**	**-42**	**-1**

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Volgens de Wet normering topinkomens dient de bezoldiging van topfunctionarissen te worden gepubliceerd.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder (in 2023):

Naam topfunctionaris	Functie
Burgemeester R. Wever (Heerlen)	lid DB/AB
Burgemeester S. Scheepers (Simpelveld)	lid DB/AB
Burgemeester E. Geurts (Beekdaelen)	lid DB/AB
Burgemeester R. de Boer (Landgraaf)	lid DB/AB
Burgemeester W. van der Rijt (Brunssum)	lid DB/AB
Burgemeester P. Dassen-Housen (Kerkrade)	lid DB/AB
Burgemeester W. Houben (Voerendaal)	lid DB/AB
Wethouder M. Peters (Heerlen)	lid AB
Wethouder W. Schleijpen (Simpelveld)	lid AB
Wethouder H. Reijnders (Beekdaelen)	lid AB
Wethouder H. Janssen (Brunssum)	lid AB
Wethouder T. Weijers (Kerkrade)	lid AB
Wethouder S. Kropman (Landgraaf)	lid AB
Wethouder G. Delsing (Voerendaal)	lid AB

De functie van bestuurslid is onbezoldigd.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking:

Gegevens 2023 bedragen x € 1,-	**De heer P.M. Bertholet**
Functiegegevens	**Secretaris / Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 132.373,76
Beloningen belastbaar op termijn	€ 22.516,56
Subtotaal	€ 154.890,32
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 223.000,00
-/- Onverschuldigd bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 154.890,32
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

12.4 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het Algemeen Bestuur geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. De toets op de begrotingsrechtmatigheid richt zich op de gerealiseerde baten en lasten in relatie tot de geraamde baten en lasten (exclusief reserves) volgens de bijgestelde begroting. Deze toets vindt in deze jaarrekening op programmaniveau plaats, omdat het budgetrecht van het Algemeen Bestuur ook op programmaniveau is vastgelegd in de besluitvorming van de vastgestelde begroting 2023. Hieronder is een verkorte tabel opgenomen met alleen de relevante gegevens voor de analyse. Dit zijn de baten- en lastencategorieën begroting na wijziging, realisatie en het verschil:

Omschrijving	Begroting 2023 na 3e wijziging	Realisatie 2023	Verschil
Lasten programma's			
• Programma kerntaken	5.913	5.341	-571
• Programma flexibele schil	72	58	-14
Totale lasten programma's	**5.985**	**5.399**	**-586**
Lasten divers:			
• Overhead	2.006	1.755	-251
Totale lasten divers	**2.006**	**1.755**	**-251**
Baten programma's			
• Programma kerntaken	3.136	2.558	-578
• Programma flexibele schil	0	0	0
Totale baten programma's	**3.136**	**2.558**	**-578**
Baten divers:			
• Algemene dekkingsmiddelen	4.536	4.536	0
• Overhead	0	0	0
Totale baten divers	**4.536**	**4.536**	**0**

Lasten

Er is geen sprake van lastenoverschrijding bij de programma's Kerntaken, Flexibele schil en Overhead. De onderschrijding van de lasten programma Kerntaken wordt met name veroorzaakt door de niet gerealiseerde cofinanciering door derden. De onderschrijding op de lasten van het programma Flexibele Schil ontstaat door lagere gerealiseerde kosten dan voorzien in de 3e begrotingswijziging. De onderschrijding op het programma Overhead wordt met name veroorzaakt door de niet bestede lasten bedrijfsvoering op orde via rentebaten en de lagere lasten inzake formatie zoals toegelicht op pagina 43 en 93.

Baten

Er is geen sprake van een overschrijding van de baten op programma niveau. De onderschrijding op de baten wordt met name veroorzaakt door de niet gerealiseerde cofinanciering door derden.

12.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

13. SiSa

14. Taakvelden

15. Rechtmatigheidsverklaring

Verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Dagelijks Bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het Algemeen Bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting, verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Het Algemeen Bestuur heeft op 13 december 2023 het normenkader vastgesteld waarin de relevante wet- en regelgeving wordt toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het Algemeen Bestuur bepaald en bedraagt 3% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 238.477.

Bevindingen

Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd inzake het voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. De geconstateerde afwijkingen van het begrotingscriterium betreffen:

- onderschrijding lasten programma Kerntaken: € - 571.000
- onderschrijding baten programma Kerntaken: € - 578.000
- onderschrijding lasten programma Overhead: € - 251.000

Deze onderschrijdingen van lasten en baten worden in de jaarrekening vermeld en zijn daarmee conform financiële verordening tijdig aan het Algemeen Bestuur gemeld. Samengevat leidt dit tot onderstaand overzicht:

Begrotingscriterium	**Omvang**
1A. Overschrijding lasten programma's	€ -
1B. Overschrijding investeringsbudgetten	€ -
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het Algemeen Bestuur zijn gemeld	€ -
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ -
4. Totaal aan begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid	€ -
5. Resterend saldo aan begrotingsrechtmatigheden	€ -
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ -
M&O criterium	
Geen bevindingen	

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het Algemeen Bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het Dagelijks Bestuur ook beschreven welke actie ondernomen wordt om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

16. Bijlagen